

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на околната среда и водите
РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ - ХАСКОВО

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД
ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА
през 2018 година

април 2019 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ	5
II. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА . ГРЕШКА! ПОКАЗАЛЕЦЪТ НЕ Е ДЕФИНИРАН.	
II.1.КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ.....ГРЕШКА! ПОКАЗАЛЕЦЪТ НЕ Е ДЕФИНИРАН.	
II.2. ВОДИ	16
II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ	53
II.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ.....	55
III. АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ	59
III.1. ОТПАДЪЦИ	59
III.2. ШУМ	67
III.3. РАДИАЦИОНЕН КОНТРОЛ.....	68
III.4. ХИМИКАЛИ И УРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ	68
IV. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ И КОНТРОЛ	72
V. ПРОЕКТИ/ОБЕКТИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ.....	79
VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	80
VII. ПРИЛОЖЕНИЯ	83

СПИСЪК НА НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АИС – Автоматична измервателна станция
БД ИБР – Басейнова дирекция Източнобеломорски район
БПК₅ – Биохимична потребност от кислород за 5 дни
ГПСОВ – Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ЕО – Екологична оценка
ЕП – Екологичен праг
ЗБР – Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ – Защитена зона от екологична мрежа Натура 2000
ЗЗТ – Закон за защитените територии
ЗЛР – Закон за лечебните растения
ЗМ – Защитена местност
ЗВ – Закон за водите
ЗООС – Закон за опазване на околната среда
ЗТ – Защитена територия
ЗУО – Закон за управление на отпадъците
ИУЕОО – Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИАОС – Изпълнителна агенция по околна среда
ЛОС – Летливи органични съединения
МОСВ – Министерство на околната среда и водите
НДЕ – Норми за допустими емисии
НСМОС – Национална система за мониторинг на околната среда
НУБА - Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОВОС – Оценка на въздействието върху околната среда
ОС – Оценка за съвместимост
ОХВ – Опасни химични вещества
ПДК – Пределно допустима концентрация
ПЗ – Праг на замърсяване
ПУДООС – Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПХБ – Полихлорирани бифенили
РИОСВ – Регионална инспекция по околната среда и водите
РЛ – Регионална лаборатория
РДГ – Регионална дирекция по горите
СНИ – Собствени непрекъснати измервания
СПИ - Собствени периодични измервания
ПС за СДН пределна стойност за средноденонощна норма
ПС за СЧН пределна стойност за средночасова норма
ТБО – Твърди битови отпадъци
ПСВРП - предприятие с висок рисков потенциал
ПСНРП - предприятие с нисък рисков потенциал
УБП - улавяне на бензиновите пари
АУАН – акт за установяване на административно нарушение
НП - наказателно постановление
ПАВ - полициклични ароматни въглеводороди

Докладът е подготвен от екип на РИОСВ– Хасково и БДУВ-ИБР, гр.Пловдив. Използвани са данни и от други институции.

Адрес на РИОСВ-Хасково

6300, град Хасково

ул. “Добруджа” №14, ет.5

Телефони:

Директор: 038/66 46 08

тел/факс: 038/60 16 11

Зелен телефон: 038/60 16 28

e-mail: riosv-hs@mbox.contact.org

Страница в Интернет: www.riosv-hs.org

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за състоянието на околната среда се изготвя от експертите на РИОСВ–Хасково и БДУВ-Източнобеломорски район, гр.Пловдив с цел пълно, обективно и своевременно информиране на обществеността за състоянието и проблемите на околната среда в региона. Той е насочен към всички заинтересувани от опазването на природата и нейните ресурси – граждани, неправителствени организации, бизнес и академични среди.

Целта на доклада е да подпомогне областните управи и общините на територията на РИОСВ–Хасково при вземане на решения в областта на околната среда и за устойчиво развитие на териториалните общности, чрез интегрирането на политиката по околна среда в регионалните и общински политики в областта на социално-икономическото развитие. Докладът информира широката общественост за:

- състоянието на околната среда на територията, контролирана от РИОСВ-Хасково;
- тенденциите и динамиката на промените в състоянието на компонентите на околната среда и степента на въздействие на факторите, които я замърсяват и увреждат;
- съществуващите проблеми; извършените основни законодателни, административни и инвестиционни мерки в областта на околната среда.

РИОСВ- Хасково осъществява контрол и мониторинг на околната среда на територията на Хасковска и Кърджалийска области, с изключение на общ. Ардино, обл. Кърджали. Общата площ, контролирана от РИОСВ-Хасково е 8361 км².

КРАТКА ГЕОГРАФСКО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА КОНТРОЛИРАНАТА ЧАСТ ОТ ОБЛАСТ ХАСКОВО

Общата площ на територията на област Хасково, контролирана от РИОСВ-Хасково е 5538 км². В географско отношение контролираната територия е твърде разнообразна като релеф, включващ части от Горнотракийската низина, Източни Родопи и Сакар планина и долните течения на р. Марица, р. Арда и р. Тунджа.

Контролираната част от област Хасково е разположена в централната част на Южна България. Тя включва 261 населени места, организирани в 11 общини- Хасково, Димитровград, Свиленград, Любимец, Харманли, Маджарово, Симеоновград, Ивайловград, Тополовград, Минерални бани и Стамболово. Населението на територията е 242 030 души. Северната и централната ѝ част е заета от Горнотракийската низина и се характеризира с обширни приречни ниски земи и високи подпочвени води, които благоприятстват интензивното използване на селскостопанските площи. Водните ресурси на територията се формират главно от оттока на р. Марица и нейните притоци р. Харманлийска, р. Банска и др. На юг обширна част от областта е заета от ниските разклонения на Източните Родопи и западните склонове на Сакар планина. Източните Родопи са една уникална територия, отличаваща се с богат растителен и животински свят. Силното средиземноморско влияние, геоложкото минало на планината и особеностите на местния бит и култура са спомогнали за формирането и съхраняването на разнообразни хабитати, а това е довело до изключително високо биологично разнообразие. В района има 56 защитени територии, от които един поддържан резерват, 24 защитени местности и 31 природни забележителности. В същия териториален обхват се включват цели или части от 23 защитени зони (33) по НАТУРА 2000, от които 13 защитени зони за опазване на природни местообитания и 10 защитени зони за опазване на дивите птици. В близост до тях няма големи промишлени обекти.

Големи пространства от тези планински области са покрити с бедни скелетни почви и са обезлесени. В областта са разкрити и се експлоатират находища на полиметални златосъдържащи руди, на нерудни полезни изкопаеми – варовик, мрамор и глина. Добивът на оловно-цинкови руди е ликвидиран, но в редица случаи все още оказва негативно въздействие върху околната среда. Природните и географски дадености на областта са обусловили развитието на производството на азотни торове, машиностроенето, хранително-вкусовата и

други промишлености, дърводобивът и дървообработващата промишленост, обувната промишленост, шивашката и трикотажна промишленост. Хранителновкусовата промишленост е представена от хлебопроизводство, сладкарство, месопреработвателни предприятия, пивопроизводство, млекопреработване, тютюнева и консервна промишленост. В последните години се наблюдава ускорено развитие на винопроизводството, на животновъдството (най-вече на крави и патици) и др. Най-голям индустриален център е гр.Димитровград, където са съсредоточени обекти на енергетиката, химическата и добивната промишленост. Доскоро в атмосферния въздух на Димитровград периодично се регистрираха наднормени нива на серен диоксид. След редица предприети мерки, през 2014г и 2015г вече не са регистрирани превишения на нормите за серен диоксид в града, а отчетените през 2017г и 2018г минимален брой превишения на СЧН и СДН са значително по-малко от нормативно допустимите.

КРАТКА ГЕОГРАФСКО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА КОНТРОЛИРАНАТА ЧАСТ ОТ ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ

Контролираната част от Област Кърджали обхваща 418 населени места в 6 общини – Кърджали, Момчилград, Крумовград, Черноочене, Джебел и Кирково с обща площ 2823 км². (община Ардино е в териториалния обхват на РИОСВ-Смолян). В контролираната част от област Кърджали живеят 139 928 души. Районът заема по-голямата част от Източните Родопи. Релефът е предимно планински и полупланински. Теренът на областта се прорязва от горното и средното течение на р.Арда, заедно с нейните притоци р.Върбица, р.Крумовица и р. Перперек. По долините на тези реки са най-плодородните земи и най-големите селища. На р.Арда са изградени три от най-големите язовири в страната - яз.,Кърджали“, яз.,Студен кладенец" и яз.,Ивайловград”. Районът се характеризира с богатото разнообразие на растителния и животински свят. Срещат се редки и изчезващи видове, включени в Червената книга на България, ендемити и реликти и изобилие от ценни лечебни растения. Обявени са 37 защитени територии, в т.ч. резерват „Вълчи дол”, 3 поддържани резервата, 14 защитени местности и 19 природни забележителности, както и цели или части от 8 защитени зони по НАТУРА 2000. Върху тях не се оказва натиск от близко разположени големи промишлени обекти. Икономиката на областта се определя от добива и преработката на минерални суровини, на полиметални руди (производство на благородни метали), металообработването, машиностроенето, текстилната промишленост, дървопреработването, мебелната индустрия, хранително-вкусовите предприятия и тютюнопроизводството за населението извън градовете. В последните години бяха прекратени добивът и преработката на оловно-цинкови руди, но се разраства производството на пластмасови и каучукови елементи за автомобилната промишленост, както и на съпътстващи производства. В ход е реализирането на проекти за изграждането на нов цинков завод на площадката на ОЦК и за добив и преработка на златосъдържащи руди от находища в района на Крумовград.

II. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

II.1.КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

1. Мрежа за контрол на качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ-Хасково като част от НСМОС – подсистема “въздух”.

Със *Закона за чистотата на атмосферния въздух* се уреждат условията, реда и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, като по този начин се осигурява провеждането на държавната политика по оценка и управление на КАВ, в това число – подобряване на КАВ в районите, в които е налице превишаване на установените норми.

Основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой са фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел и живак, арсен.

Състоянието на атмосферния въздух в района на областите Хасково и Кърджали се следи от 2 автоматични пункта и един ръчен пункт на МОСВ:

- АИС “Раковски” - Автоматичен – градски фонов пункт, разположен в застроената част на гр. Димитровград, отчитащ влияние на емисии от производствени дейности и емисии от битовия сектор. Резултатите от пробовземането (автоматично) се извеждат ежечасно. Обслужва се от РЛ – Хасково към ИАОС;
- АИС “Студен кладенец” - Автоматичен – градски фонов пункт, разположен в застроената част на гр. Кърджали, отчитащ влияние на емисии от производствени дейности и емисии от битовия сектор. Резултатите от пробовземането (автоматично) се извеждат ежечасно. Обслужва се от РЛ – Хасково към ИАОС;
- Пункт “РИОСВ – Хасково” – градски фонов, с ръчно пробовземане и последващ лабораторен анализ. Работи пет дни в седмицата, като се извършват по четири пробонабирания (едночасови) в светлата част на денонощието. При възникване на инциденти (аварии, пожари, влошени климатични условия и т. н.), които могат да доведат до влошаване качеството на атмосферния въздух се преминава в ускорен график на пробонабиране.

2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции, източници на емисии

РИОСВ-Хасково предоставя информация за състоянието на КАВ от посочените в таблицата пунктове:

Замърсител	ФПЧ ₁₀	Pb аер.	SO ₂	NO ₂	CO	H ₂ S	бензен	NH ₃	ПАВ	As аер.	Cd аер	Ni	ФПЧ _{2.5}	NO	O ₃
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Общ брой пунктове в т.ч.:															
1. Пункт “РИОСВ”/Хасково/	√		√	√					√		√				
2. АИС “Студен кладенец” /Кърджали/	√	√	√						√	√	√				√
3. АИС “Раковски” /Димитровград/	√		√	√	√	√		√							√
Брой пунктове с концентрация над ПС на СЧН или ПДК м.е в т.ч.															
1. Пункт “РИОСВ”/Хасково/	√														
2. АИС “Студен кладенец” /Кърджали/	√														
3. АИС “Раковски” /Димитровград/	√					*									
Пунктове с концентрация над СГН, в т.ч.:															
1. Пункт “РИОСВ”/Хасково/	√								√						
2. АИС “Студен кладенец” /Кърджали/									√						
3. АИС “Раковски” /Димитровград/															

Забележка:

√ измерван показател

* показател, за който се измерва максимално еднократна концентрация

В националното законодателство по опазване чистотата на атмосферния въздух са въведени норми за нивата (концентрациите) на замърсителите.

Вид норма	Показател	Норма	Дименсия	Период на осредняване
Средноденонощна норма (СДН)	ФПЧ ₁₀	50	µg/m ³	24 часа
Средногодишна норма (СГН)	ФПЧ ₁₀	40	µg/m ³	1 година
Праг за информиране на населението (СЧН)	Озон	180	µg/m ³	1 час
Праг за предупреждение на населението (СЧН)	Озон	240	µg/m ³	1 час
Средночасова норма (СЧН)	Серен диоксид	350	µg/m ³	1 час
Средноденонощна норма (СДН)	Серен диоксид	125	µg/m ³	24 часа
Средночасова норма (СЧН)	Азотен диоксид	200	µg/m ³	1 час
Средногодишна норма (СГН)	Азотен диоксид	40	µg/m ³	1 година
Максимална осемчасова стойност (в рамките на денонощието)	Въглероден оксид	10	µg/m ³	8 часа
Пределно допустима максимално еднократна концентрация (ПДКм.е)	Сероводород	0.005	mg/m ³	1 час
Пределно допустима средноденонощна концентрация (ПДКс.д.)	Сероводород	0.003	mg/m ³	24 часа
Пределно допустима максимално еднократна концентрация (ПДКм.е)	Амоняк	0.25	mg/m ³	1 час
Пределно допустима средноденонощна концентрация (ПДКс.д.)	Амоняк	0.1	mg/m ³	24 часа
Средногодишна концентрация	Арсен	6	ng/m ³	1 година
Средногодишна концентрация	Кадмий	5	ng/m ³	1 година
Средногодишна концентрация	Олово	0.5	µg/m ³	1 година
Средногодишна концентрация	Полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ)	1.0	ng/m ³	1 година

Нормите са въведени с оглед избягване, предотвратяване или ограничаване на свързаните с тези замърсители вредни въздействия върху човешкото здраве и/или околната среда в нейната цялост, като за означение се използват следните аббревиатури:

ПС на СЧН е пределна стойност на средно часовата норма, определена за съответния замърсител;

ПС на СДН е пределна стойност на средноденонощната норма, определена за съответния замърсител;

СГН е определената средногодишна норма за съответния замърсител;

ПДК м.е. - Пределно допустима концентрация – максимална еднократна;

ПДК ср.дн - Пределно допустима концентрация – средно денонощна;

ПДК ср.год. - Пределно допустима концентрация – средно годишна;

ПИН - Праг за информирание на населението за нивата на озон

ППН- Праг за предупреждение на населението за нивата на озон

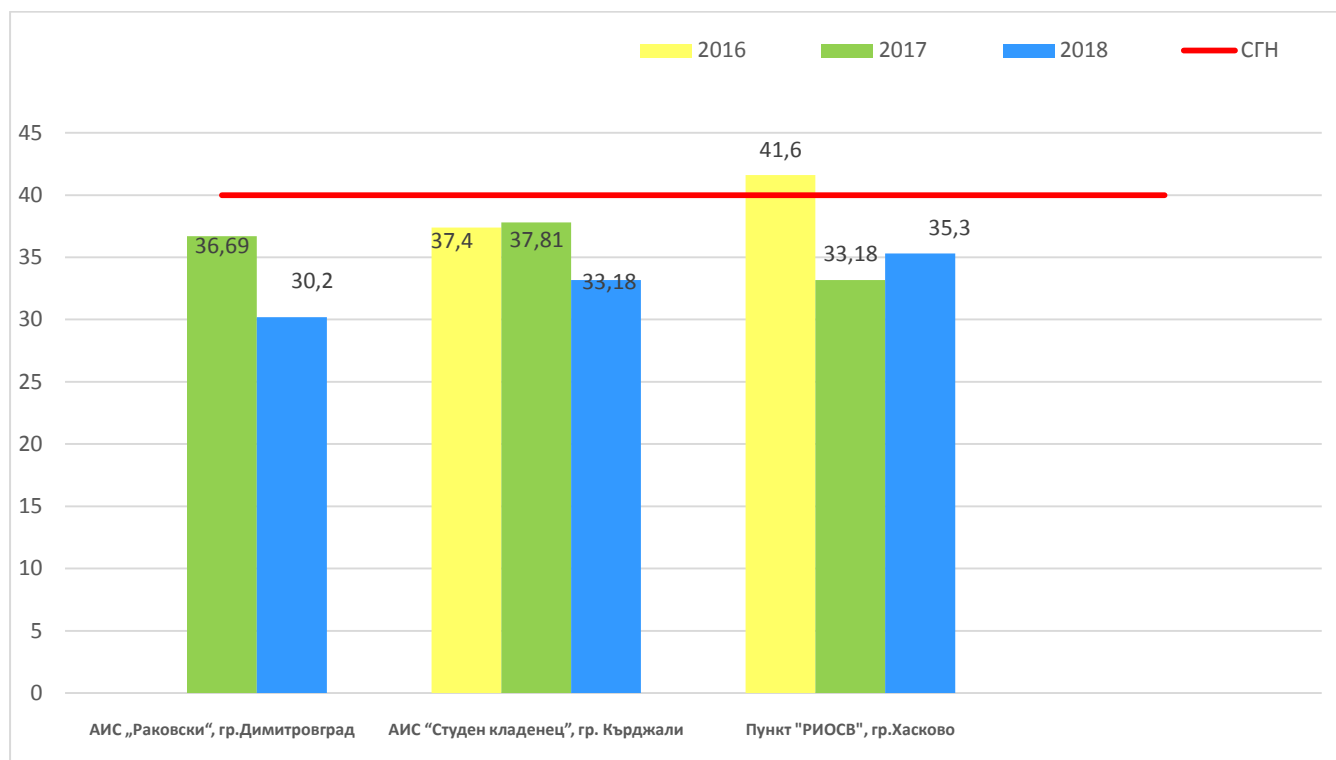
ФПЧ₁₀ /фини прахови частици под 10 микрона/

Фините прахови частици са основния замърсител на атмосферния въздух. Съставени са от твърди частици, малки водни капчици и допълнително адсорбирани на повърхността им химични вещества (органични съединения, метали и др.). Те се емитират директно при редица естествено протичащи природни процеси, от разнообразни антропогенни дейности (енергетика, транспорт, бит) или се формират вторично като продукт на химически трансформации в атмосферния въздух.

Този атмосферен замърсител се контролира денонощно в 3 пункта.

През 2018г и за трите града измерените средногодишни концентрации на ФПЧ₁₀ са по-малки от средногодишната норма от 40 µg/m³.

Превишения на СГН по показател ФПЧ₁₀ за периода 2016-2018г.

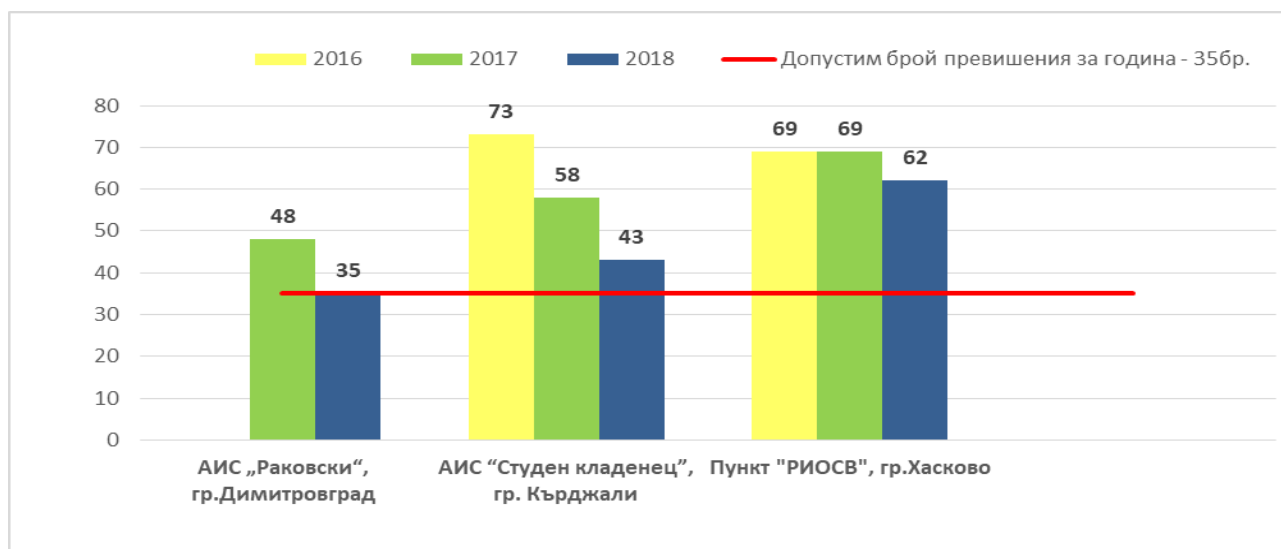

През 2018г. са регистрирани следните превишения на средноденонощната норма (СДН) за опазване на човешкото здраве (концентрации над $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) по пунктове, както следва:

- в АИС “Раковски”, разположен в гр. Димитровград – 35 бр.
- в АИС “Студен Кладенец”, разположен в гр. Кърджали – 43 бр.
- в ръчен пункт “РИОСВ – Хасково”, разположен в гр. Хасково – 62 бр.

Нормативно се допускат не повече от 35 превишения в рамките на календарна година.

Брой превишения на СДН по показател ФПЧ_{10} за периода 2016-2018г.

Забележка: Поради малкия брой средноденонощни стойности за ФПЧ_{10} , регистрирани през 2016г. от АИС „Раковски“, гр.Димитровград, не може да бъде изчислена средногодишна концентрация за 2016г.

Направеният сравнителен анализ на регистрираните стойности в пунктовете за мониторинг по години показва, че регистрираните превишения на средноденонощната норма от $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ все още е по-голям от допустимия за Хасково и Кърджали, но за Димитровград за пръв път през 2018г. регистрираните превишения са в рамките на допустимия брой от 35 бр./г.

Постигнато е спазване на нормативните изисквания за КАВ в гр.Димитровград, което следва да бъде запазено и подкрепено с допълнителни мерки през 2019г.

Замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ_{10} е предимно през есенно-зимния период. Като основна причина за това може да се посочат горивните процеси в битовия, търговския и административния сектор с употребата на твърдо гориво, линейните и подвижните точкови източници на емисии – пътища, магистрали, улична мрежа в населените места, автомобилният транспорт. Принос имат и климатичните условия през есенно-зимния период – безветрие и мъгли.

През 2018г Община Димитровград актуализира програмата си за КАВ. Изпълнението на мерките и планираните мероприятия от Програмите за градовете Димитровград, Кърджали и Хасково следва да затвърди установената тенденция за намаляване броя на превишенията и регистрираните средногодишни концентрации на ФПЧ_{10} за Хасково и Кърджали и да продължи спазването на регламентираните норми за гр. Димитровград.

Серен диоксид

Основните източници на този замърсител са енергетиката, индустрията и отоплителни централи.

През годината серният диоксид е контролиран в 3 пункта - ръчен пункт “РИОСВ – Хасково”, АИС “Раковски” и АИС “Студен Кладенец”.

Средночасовата норма за опазване на човешкото здраве /СЧН/ е $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Тази норма не бива да се превишава повече от 24 пъти в рамките на една календарна година.

Средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве /СДН/ е $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Тя не бива да се превишава повече от 3 пъти в рамките на една календарна година.

През 2018г. регистрираните 5 превишения на ПС за СЧН от $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и едно превишение на ПС за СДН от $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$ по показател серен диоксид не надхвърлят допустимия брой (съответно 24 и 3) стойности за една календарна година. Превишенията се дължат на пренос на емисии от енергиен комплекс “Марица Изток” – Стара Загора при посока на вятъра от североизток. За сравнение и през 2017г. са регистрирани 5 превишения на ПС за СЧН от $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Установена е трайна тенденция за спазване на допустимия брой превишения на нормите по показател серен диоксид.

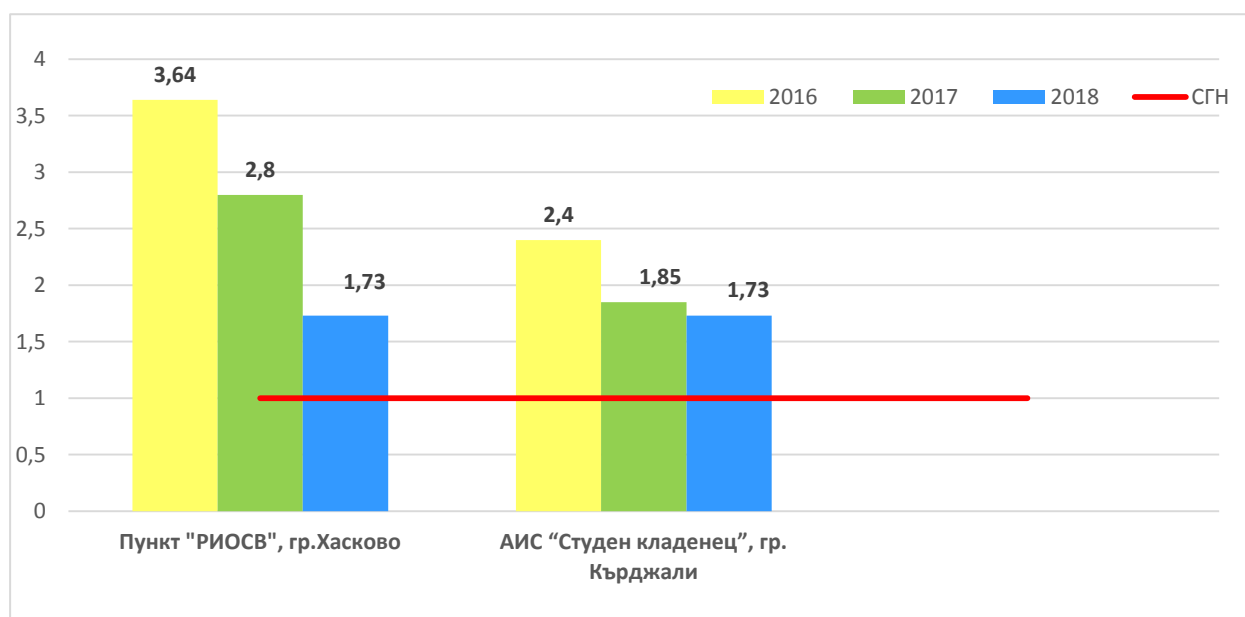
В останилите два пункта - пункт “РИОСВ – Хасково” и АИС “Студен Кладенец” не са регистрирани превишения на регламентираните НДЕ за серен диоксид. Установена е трайна тенденция за спазване на допустимия брой превишения на нормите по показател серен диоксид.

Полициклични ароматни въглеводороди -ПАВ (бензо-а-пирен)

През 2018г. в ръчен пункт “РИОСВ-Хасково”–гр.Хасково е отчетена концентрация от $1,73 \text{ ng}/\text{m}^3$, която превишава средногодишната целева норма за ПАВ от $1 \text{ ng}/\text{m}^3$ (съгласно Наредба №11/14.05.2007г. нормата важи от 01.01.2013г.), като се забелязва намаление в сравнение с 2017г и 2016г, когато са отчетени средни годишни стойности съответно $2,68 \text{ ng}/\text{m}^3$ и $3,64 \text{ ng}/\text{m}^3$.

Средногодишната концентрация за ПАВ, измерена през 2018г. в АИС “Студен кладенец”, гр. Кърджали е $1,73 \text{ ng}/\text{m}^3$ при средногодишната целева норма $1 \text{ ng}/\text{m}^3$. Наблюдава се понижение на измерената концентрация за ПАВ в сравнение с 2016 и 2017г., когато измерените стойности за този показател са съответно $2,4$ и $1,85 \text{ ng}/\text{m}^3$.

Средногодишна концентрация по показател ПАВ (бензо(а)пирен) в ng/m^3 за периода 2016-2018г.

Основна причина за замърсяването на атмосферния въздух с ПАВ е непълното изгаряне на различни видове горива – въглища и дизелово гориво, в това число и битовия сектор.

Озон

Озонът е газ, естествено съдържащ се в атмосферата (приземен слой). Приземният озон се образува при сложни химични реакции, протичащи с други атмосферни замърсители като азотни оксиди, метан, неметанови летливи органични съединения и въглероден оксид, известни като прекурсори на озон, под влияние на висока температура и слънчева светлина. Тези процеси протичат най-често през летния период на годината.

Озонът се контролира от АИС "Раковски", гр. Димитровград и АИС "Студен кладенец", гр. Кърджали.

През 2018г. и в двата пункта не са регистрирани превишения на осемчасовите средни стойности на краткосрочната целева норма от $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и няма регистрирани превишения на прага за информирание на населението от $180 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Мобилна автоматична станция

По утвърдения от министъра на ОСВ годишен график на мобилната автоматична станция (МАС) през отчетната година се извърши контрол на състоянието на атмосферния въздух в гр. Ивайловград по показатели O_3 , CO , SO_2 , NO , NO_2 , ФПЧ_{10} и метеопараметри.

Отчетени са 54 средноденонощни стойности, като 4 от тях превишават средноденонощната норма от $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ по показател ФПЧ_{10} . Поради малкия брой измервания няма достатъчно данни за сравнение със СГН.

Анализът на резултатите, получени от МАС показва, че за останалите контролирани показатели не са регистрирани превишения на съответните норми.

Сероводород

През 2018г. в автоматичен пункт АИС "Раковски", гр. Димитровград са регистрирани 1003 стойности, превишаващи ПДК за един час от $0,005 \text{ mg}/\text{m}^3$ и 165 стойности, превишаващи средноденонощната стойност от $0,003 \text{ mg}/\text{m}^3$. Най-голям брой стойности са регистрирани през месеците януари, февруари, септември, ноември и декември. Регистрираните превишения през зимния период се дължат на повишеното потребление на твърди горива в битовия сектор.

Райони за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух

Територията на страната е разделена на райони за оценка и управление качеството на атмосферния въздух. Общините Хасково и Димитровград попадат в югоизточен район, община Кърджали – в югозападен. Във връзка с намаляване емисиите на ФПЧ_{10} общините актуализираха своите програми за КАВ съответно през 2016г. Община Хасково, през 2017г. Община Кърджали и през 2018г. Община Димитровград.

И в трите общини – Хасково, Кърджали и Димитровград, продължава изпълнението на мерките, залегнали в общинските програми, като саниране и газифициране на обществени и на промишлени предприятия. Количеството на използваните газообразни горива обаче е несъпоставимо с голямото количество твърди горива, използвани в горивните инсталации на битовия сектор. Изпълнението на мерките и планираните мероприятия от Програмите за градовете Димитровград, Кърджали и Хасково следва да затвърди установената тенденция за намаляване броя на превишенията и регистрираните средногодишни концентрации на ФПЧ_{10} за Хасково и Кърджали и пълно спазване на регламентираните норми за гр. Димитровград.

Източници на емисии на територията на РИОСВ – Хасково

РИОСВ - Хасково осъществява контрол на предприятия – неподвижни източници на емисии, както и на обекти, използващи флуорирани парникови газове и вещества, които нарушават озоновия слой и летливи органични съединения.

На контролираната от РИОСВ – Хасково територия са разположени промишлени обекти от отрасли енергетика, химическа, металургична, добивна и преработвателна промишленост – голяма горивна инсталация ТЕЦ "Марица 3" АД, гр. Димитровград, „Неохим“ АД, гр. Димитровград и други точкови източници на емисии на вредни вещества в атмосферния

въздух. Те се контролират съгласно изискванията на ЗЧАВ, ЗООС и подзаконовите нормативни актове към тях.

За производството на електроенергия в ТЕЦ "Марица 3" АД се използва горивната инсталация – Котел ОР-380в, оборудвана сероочистваща инсталация за пречистване на серен диоксид в отпадъчните газове. Работните дни на инсталацията през 2018г. са 6 (или 143 часа). През 2018г. от АИС „Раковски“ са регистрирани 5 превишения на ПС за СЧН и 1 превишение на ПС за СДН за серен диоксид в атмосферния въздух на Димитровград, които не надхвърлят допустимия брой стойности (съответно 24 и 3) за една календарна година. През всички дни с регистрирани превишения на съответните норми за серен диоксид ТЕЦ „Марица 3“ не е работила. Регистрираните високи стойности на серен диоксид се дължат на възможен пренос на емисии от енергиен комплекс "Марица Изток" – Гълъбово при посока на вятъра север-североизток, както и наслагване на емисии от битовия сектор. През 2018г. се наблюдава запазване на състоянието в сравнение с 2017г., когато също са регистрирани 5 превишения на ПС за СЧН от $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и 1 превишение на ПС за СДН от $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Операторът представя месечни доклади за резултатите от извършените СНИ, при чиято оценка не са установени превишения на съответните норми на контролираните замърсители (серен диоксид, азотни оксиди и прах), изпускани в атмосферния въздух от Котел ОР-380в., а минималната степен на десулфуризация (97%) е спазена.

За привеждане в съответствие с изискванията на *Наредба за норми за допустими емисии на серен диоксид, азотни оксиди и прах, изпускани в атмосферата от големи горивни инсталации* Комплексно разрешително №41-Н1-И0-А1/2016 г. на ТЕЦ „Марица 3“ АД, Димитровград е преразгледано и актуализирано във връзка с Решение № 2017/1442/ЕС за публикувани нови заключения за НДНТ при големите горивни инсталации.

За 2018г. бяха изпълнени емисионни измервания на два от трите планирани обекта в утвърдения график за емисионен контрол – на асфалтова база в с.Крепост на „Щрабаг“ ЕАД, гр.София и на „Серта България“ АД, гр.Кърджали.

Резултатите от контролните измервания на серен диоксид, азотни оксиди, въглероден оксид, общи въглеводороди, определени като общ въглерод, прах, канцерогенни вещества (бензен, брометан, 1,2-дихлоретан, никел и кадмий) на асфалтосмесител „AMMANN“ Global 160 Q на „Щрабаг“ ЕАД, гр.София – асфалтова база с.Крепост и на серен диоксид, азотни оксиди, въглероден оксид, общ органичен въглерод и прах на Пещ за почистване на подвески и боядисани детайли на „Серта България“ АД, гр.Кърджали, показват спазване на емисионните норми на контролираните замърсители.

Контролът на изпусканите вредни вещества от останалите емисионните източници е проведен чрез извършени собствени периодични измервания (СПИ) от акредитирани лаборатории. Представени са доклади за резултатите от извършените измервания на 16 източника на емисии от: "Неохим" АД, Димитровград; "Горубсо-Кърджали" АД, гр. Кърджали; „Имерис Минералс България“ АД, гр. Кърджали; КПТУ „Ксанекс“, с.Жълти бряг, общ.Стамболово; „Каолин“ ЕАД, обогатителна фабрика с.Устрем, общ.Тополовград; „Корект“ ЕООД, с.Долни Главанак, общ.Маджарово; „Вулкан Цимент“ АД, гр.Димитровград; „Горубсо-Кърджали“ АД, гр.Кърджали; „Милки Груп Био“ ЕАД, гр.София–млекопреработващо предприятие гр.Хасково; „Щрабаг“ ЕАД, гр.София – асфалтова база с.Крепост; „Голд Оил“ ООД, гр.Харманли.

Представените СПИ показват стойности в рамките на нормативно установените, с изключение на представените през 2017г. собствени измервания на асфалтова база „Пътстройинженеринг“ АД – асфалтосмесител „TELTOMAT V – 3S“ и на „Серта България“ АД, гр.Кърджали, за което на операторите са наложени текущи санкции в размер съответно на 149 лв. и 26 лв.

„Неохим“ АД, Димитровград и ТЕЦ „Марица 3“ АД, Димитровград изпълняват изискванията и представят в РИОСВ - Хасково докладите за извършените СНИ на емисиите от инсталациите за производство на азотна киселина /стар и нов цех/ и за производство на амониева селитра на "Неохим" АД, както и от котела на ТЕЦ "Марица 3" АД. През 2018г. са

представени 48 месечни и 4 годишни доклади. Оценката на докладите показва спазване на нормите за допустими емисии на контролираните замърсители.

Във връзка с изпълнение на *Наредба № 16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини* са извършени 31 проверки на бензиностанции, като при извършения контрол при 2 от бензиностанциите са установени несъответствия със законодателството, за което са дадени 2 предписания. През 2018г. в РИОСВ – Хасково са представени и заверени дневници на 15 бензиноколонки от 7 бензиностанции

Във връзка с изискванията на *Наредба № 7 за норми на допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употреба на разтворители в определени инсталации* са извършени 9 проверки на обекти, извършващи дейности: нанасяне на покрития върху метал, слепващи покрития, почистване на повърхности, извличане на растителни масла и животински мазнини, химическо чистене и др. Дадени са 5 предписания, които са изпълнени.

През 2018г. са представени и утвърдени 8 бр. Планове за управление на разтворителите за предходната 2017г. Съставен е един акт и издадено НП за превишение на регламентираните норми за общи емисии на ЛОС.

В публичен електронен регистър на инсталациите, източници на ЛОС по чл.30л от ЗЧАВ“ регистрираните инсталации на територията на РИОСВ – Хасково са 30, като за всяка инсталации е създадена поименна партида, в която ежегодно се въвеждат данни за консумацията на разтворител, констатиран нарушения, протоколи от контролни или собствени измервания, издадени решения от РИОСВ - Хасково, количество на вложения разтворител и количество на емисиите на ЛОС, отделяни в атмосферния въздух. През 2018г е извършена една нова регистрирация една инсталация- източник на ЛОС и една пререгистрация поради настъпила промяна в обстоятелствата.

През 2018г. са извършени 10 проверки на производители, вносители, търговци на дребно и едро на бои и лакове, както и на авторепаратурни продукти. Дадено е 1 предписание на търговец, предлагащ продукти, които не са етикетирани съгласно изискванията на *Наредбата за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти*, което изпълнено.

Към 31.12.2018г. РИОСВ - Хасково контролира 528 хладилни и климатични инсталации с над 3кг ВНОС и ФПГ. Във връзка с изискванията на *Наредба № 1 от 17 февруари 2017 г. за реда и начина за обучение и издаване на документи за правоспособност на лица, извършващи дейности с оборудване, съдържащо флуорсъдържащи парникови газове, както и за документирането и отчитането на емисиите на флуорсъдържащи парникови газове и Наредба за установяване на мерки по прилагане на Регламент (ЕО) № 1005/2009г, относно веществата, които нарушават озоновия слой* са представени годишните отчети на ползвателите на озоноразрушаващи и флуорирани парникови газове и на операторите на стационарните хладилни и климатични системи.

Общият брой проверки за контрол и управление на ФПГ и веществата, нарушаващи озоновия слой през 2018г. е 59 бр. Дадени са 9 предписания, които са изпълнени. Продължава тенденцията за замяна на озоноразрушаващите вещества в хладилните и климатични инсталации с флуорирани парникови газове. РИОСВ - Хасково осъществява контрол във връзка с пълната забрана от 01.01.2015г. за пускане на пазара и използване на ненапълно халогенирани хлорфлуорвъглеродороди (HCFC) и изисква необходимата документацията, свързана с извеждането от употреба на контролираните вещества.

В изпълнение изискванията на *Закона за ограничаване изменението на климата* в Плана за контролната дейност за 2018 г. са включени три обекта - “Неохим” АД, ТЕЦ “Марица 3” АД, гр.Димитровград и „Харманлийска керамика“АД, гр. Харманли. При извършения контрол не са установени несъответствия. След настъпили промени в работата на ТЕЦ „Марица 3“ АД, гр.Димитровград, свързани с въвеждане на нов водещ до емисии поток –

„биомаса“, през 2018г. е издадено ново Разрешително за емисии на парникови газове.

3. Оценка за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Хасково.

В резултат на прилагането на екологичното законодателство по отношение на източниците на замърсяване на атмосферния въздух в периода от 2016 г. до 2018 г. е налице понижаване на средногодишната концентрация на фини прахови частици (под 10 микрона) за Кърджали и незначително повишаване за Хасково. През 2018г. и за трите града измерените средногодишни концентрации на ФПЧ_{10} са по-малки от средногодишна норма от $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Броят на регистрираните превишения на средноденоношната норма от $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ все още е по-голям от допустимия за Хасково и Кърджали, но за Димитровград за пръв път през 2018г. и регистрираните превишения са в рамките на допустимия брой от 35 бр./г. Постигнато е пълно спазване на нормативните изисквания за КАВ в гр.Димитровград, което следва да бъде запазено и подкрепено с допълнителни мерки през 2019г.

През 2017г. и 2018г. в АИС „Раковски“, гр. Димитровград по показател серен диоксид са регистрирани съответно по пет превишения на средночасовата и едно превишение на средноденоношната норма за 2018г., които са в рамките на допустимия (съответно 24 и 3) брой стойности за една календарна година. Това е доказателство за постигнато по-добро качество на атмосферния въздух на територията на РИОСВ-Хасково.

Всички предприятия – източници на емисии във въздуха в района на Димитровград вече спазват НДЕ, а в Кърджали минимални превишения се констатира само за 2 обекта. В резултат е постигнато трайно спазване на нормите за КАВ на цялата територия, контролирана от РИОСВ-Хасково по отношение замърсяването от промишлени източници.

Поради необходимостта от окончателно валидиране на данните преди докладване в Европейската агенция по околна среда са възможни минимални промени в публикуваните данни. Окончателните данни се публикуват в Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда, изготвян от ИАОС.

II.2. ВОДИ

1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през годината

Общата цел на контролната дейност на РИОСВ – Хасково по отношение на водите, поставена от *Рамковата директива за водите* е опазване, подобряване и възстановяване на всички естествени, изкуствени и силномодифицирани водни тела и постигане на „добро състояние“ на повърхностните води. За постигането ѝ през 2018 г. бяха поставени цели за:

- Участие в обследване на закритите уранодобивни обекти и изтичащите от тях води на контролираната територия и предприемане на последващи действия в зависимост от резултатите, в рамките на компетентността на РИОСВ – взето е участие в 6 проверки за обследване на води и 1 за почви, уведомени ИАОС, УООП и УВ към МОСВ и БД ИБР;
- Повишено внимание, наблюдения, обследване на дерета, обекти, канализационна мрежа и бърза реакция при сигнали за установяване източниците и преустановяване на залповите замърсявания и сигнали за р. Харманлийска след Хасково, Веселчанско дере в Кърджали и Карагьоз дере преди вливане във Върбица – след предприетото през 2017 г. през 2018 г. няма сигнали за замърсяване на р. Харманлийска и Веселчанско дере; след сигнал за Карагьоз дере и при контрол са извършени 5 проверки, наложени 2 текущи санкции и 2 акта по ЗВ, дадени и изпълнени 5 предписания на „Теклас - България“ ЕАД, фабрика за каучукови изделия за автомобили в гр.Кърджали за предприемане на действия за реконструкция и/или разширяване на ПСОВ и постигане спазване на определените ИЕО и др. През месец август 2018 г. разширението към

ПСОВ е въведено в експлоатация, а от м. октомври текущата санкция на обекта е отменена;

- Завишен контрол на емитери, заустващи отпадъчни води във водни тела с много лошо и лошо състояние на водите - извършени 2 проверки на млекопреработвателно предприятие в гр. Мерицлери, замърсител на р. Мерицлерска, съставен акт по ЗВ, извършени 8 проверки на обекти по поречието на р. Банска, наложена 1 еднократна санкция на пивоварен завод гр. Хасково;

2. Опазване на повърхностните води

Както всички производствени и стопански дейности, при които се изпускат отпадъчни води, така и формираните от населението битови отпадъчни води неизбежно оказват въздействие върху състоянието на повърхностните води в териториалния обхват на РИОСВ – Хасково. Колкото по - големи са заустваните водни количества и по - високо съдържанието на замърсяващи вещества в тях, толкова по - значително е и влошаването на екологичното състояние на повърхностните водни тела.

Р. Марица е приемник на изпусканите непречистени битови отпадъчни води от голям брой населени места както нагоре по течението, така и от градовете Харманли, Симеоновград, Любимец и Свиленград (изградена и пусната в експлоатация ПСОВ през 2015г.). В нея се заустват и производствените отпадъчни води на „Неохим“ АД, Димитровград и ТЕЦ „Марица 3“ АД, Димитровград. Това се е отразило на състоянието ѝ. Върху р. Харманлийска оказват влияние отпадъчните води от канализационната система на гр. Хасково, които от 2012 г. се пречистват, непречистени отпадъчни води от селата, през които тече и др.

Друг голям приемник на непречистени битови отпадъчни води от много населени места по течението и на производствени отпадъчни води най - вече от добив и преработка на метални руди е р. Арда. Характерно за язовирите, изградени на реката на територията на РИОСВ - Хасково е отлагането по дъното им на утайки, съдържащи тежки метали. Тези фактори обуславят лошото състояние на някои водни тела по р. Арда.

Дори и по - малките количества силно замърсени отпадъчни води, когато се изпускат в по- маловодни приемници често водят до лошо състояние и дори до инциденти на измиране на риба. Такъв е случаят с р. Банска, която приема непречистени битови отпадъчни води от няколко села, пречистените води от Северна индустриална зона Хасково и нерегламентирани изпускания от няколко животновъдни обекта.

Това се отнася и за р. Мерицлерска, в която постъпват непречистени битови отпадъчни води, води от малко млекопреработвателно предприятие и замърсявания от животновъдна дейност.

А. Характеристика и мониторинг на повърхностните води

а. Типове повърхностни води

Водните обекти на територията на области Хасково и Кърджали се отнасят към две категории повърхностни води – “РЕКА” и “ЕЗЕРО”.

При определянето на типовете реки и езера/язовири са използвани следните показатели:

- задължителни фактори – екорегия, надморска височина, геология, размер;
- незадължителни фактори - характер на водното течение, размер и геология, субстрат на речното дъно, наклон (енергия на потока). При определяне на височинното разделяне е взето в предвид и смяната на растителността.

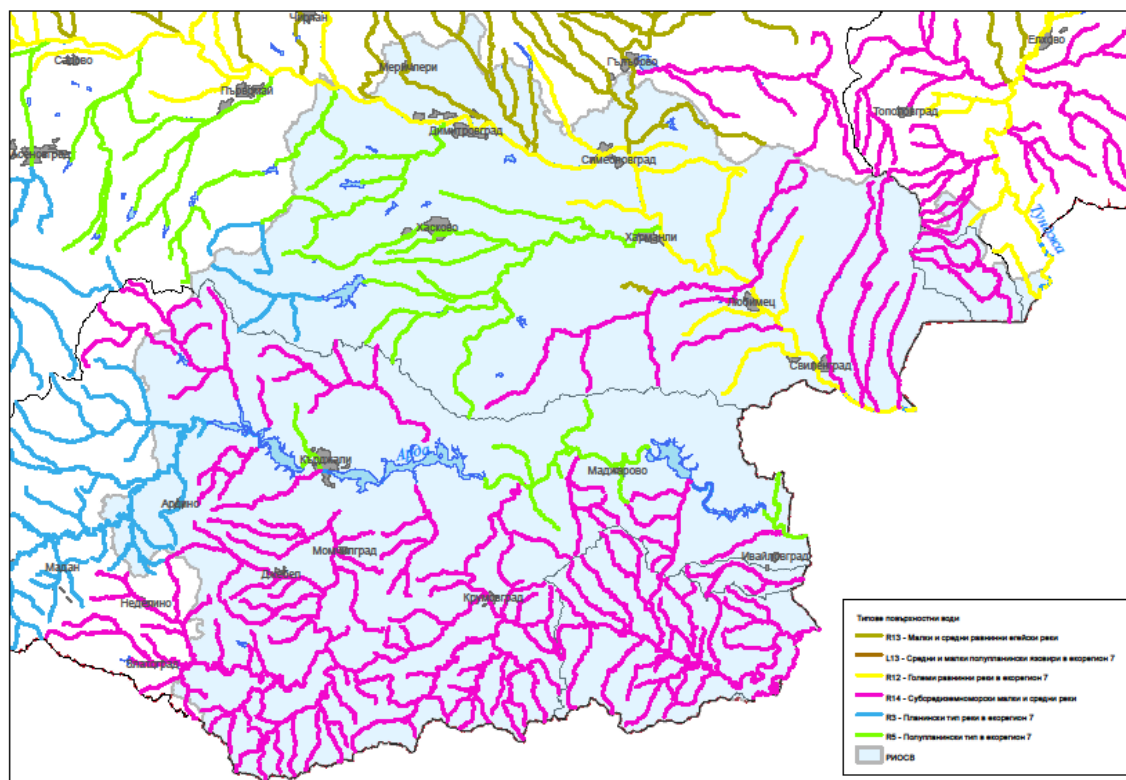
На база на тези показатели на територията на области Хасково и Кърджали са идентифицирани 5 типа води категория „реки”:

Таблица № 1-1 Типология на категория “РЕКА” в области Хасково и Кърджали

№	Тип	Име на типа	Водосбор
1	R3	Планински реки	р.Арда преди яз.Кърджали, р.Харманлийска до яз.Тракиец
2	R5	Полупланински реки	р.Арда – след яз.Кърджали, р.Банска, р.Харманлийска след яз.Тракиец
3	R12	Големи равнинни реки	р. Марица
4	R13	Малки и средни равнинни реки	р.Меричлерска, р.Мартинка, р.Златополска
5	R14	Субсредиземноморски реки (пресъхващи)	Всички притоци на р.Марица след река Харманлийска, на р.Арда след яз.Кърджали, р.Бяла, р.Атеринска, р.Фишера

На територията, контролирана от РИОСВ - Хасково в рамките на посочените типове реки са определени 43 водни тела от категория „река”. Всяко водно тяло е речен участък с еднакво екологично и химично състояние, който има важна роля при управлението на водите. В Плана за управление на речните басейни на Източнобеломорски район (ПУРБ на ИБР) за 2016 - 2021 г., приет с Решение № 1106/29.12.2016 г. на Министерски съвет са подготвени конкретни програми от мерки, чрез реализацията на които трябва да се постигне добро състояние на водите.

Карта № 1-1 Типология на категория “РЕКА” в области Хасково и Кърджали

На територията области Хасково и Кърджали са определени 4 типа езера (язовири).

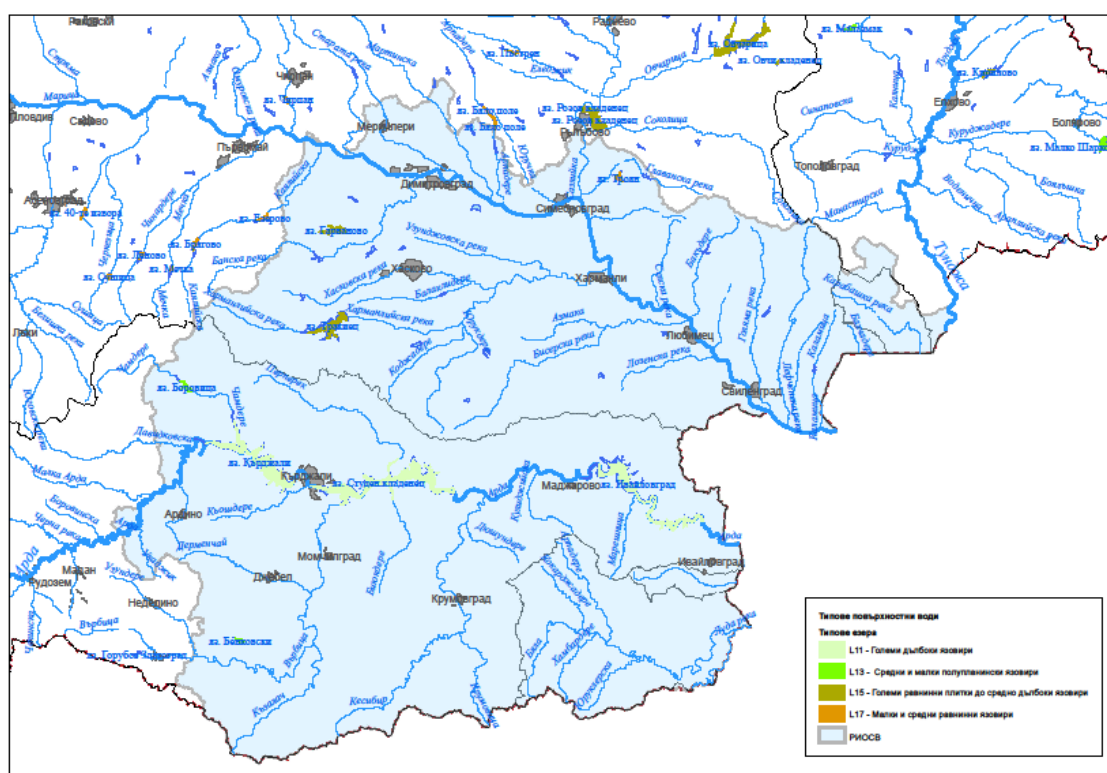
Всяко езеро (язовир) с площ > 500 ха се определя като самостоятелно водно тяло.

На територията на РИОСВ - Хасково са определени 8 самостоятелни водни тела, посочени в Таблица № 1-2.

Таблица № 1-2. Типове категория “ЕЗЕРО” в области Хасково и Кърджали

№	ТИПОВЕ	Язовири	Брой ВТ
1	L11 Големи дълбоки язовири	яз.Кърджали, яз.Студен кладенец, яз.Ивайловград	3
2	L13 Средни и малки полупланински язовири	яз.Боровица, яз.Бенковски	2
3	L15 Големи равнинни плитки до средно дълбоки язовири	яз.Тракиец	1
4	L17 Малки и средни равнинни язовири	яз.Гарваново, яз.Троян	2
		ВСИЧКО	8

Карта № 1-2 Водни тела от категория “ЕЗЕРО” в области Хасково и Кърджали

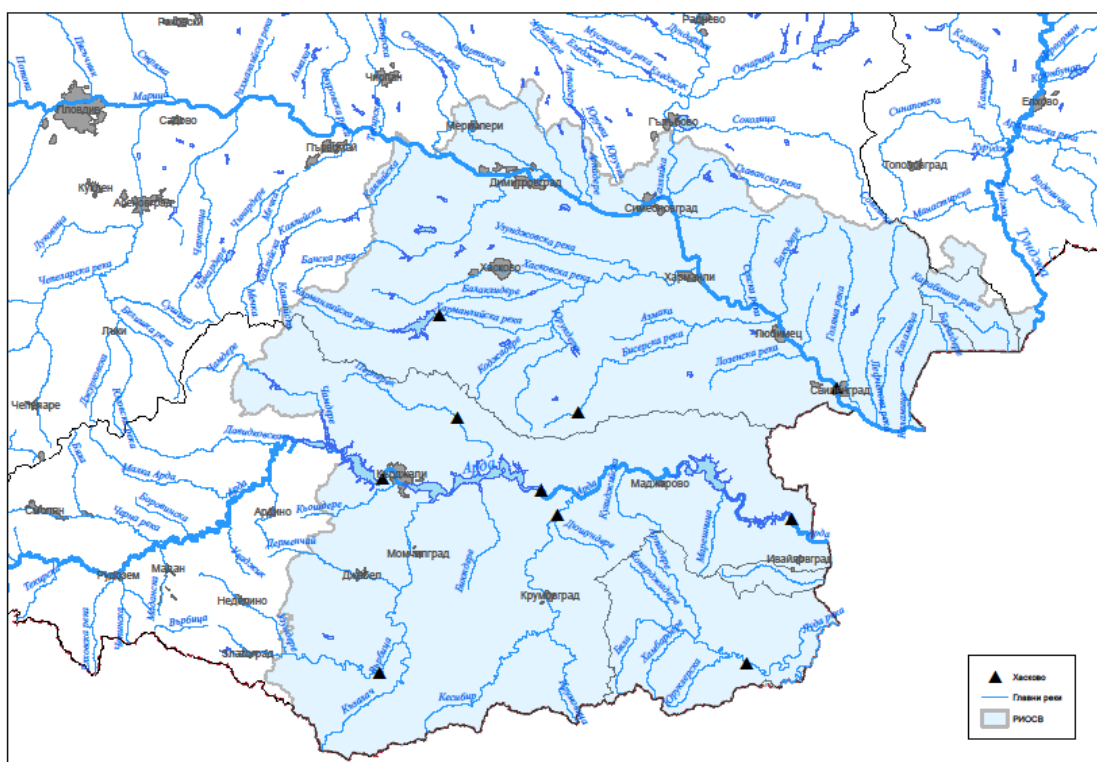
в. Програми за мониторинг

• Контролен мониторинг

При проектиране на мрежата за контролен мониторинг на повърхностни води на територията на ИБР са избрани представителни мониторингови пунктове за съответните речни басейни и типовете водни тела. Общият брой на пунктовете за контролен мониторинг на територията, контролирана от РИОСВ-Хасково през 2018 г. е 10 пункта – 7 на реки и 3 на язовири. От тях пред Европейската Комисия се докладват резултатите от 6 пункта (3 на реки и 3 на язовири). Във връзка с определяне на екологичното и химично състояние на повърхностните водни тела в тези пунктове се извършва мониторинг на биологични и физико - химични елементи, като еднократно в периода на ПУРБ е предвидено да се извърши и мониторинг на хидроморфологични елементи за качество.

- р. Марица – гр. Свиленград
- р. Харманлийска – с. Тракиец
- р. Арда след яз. Ивайловград
- р. Върбица при с.Върли дол
- р. Крумовица – преди устие
- р. Бяла – с. Миден бук
- р. Перперек с.Горна крепост
- яз. Кърджали- стена
- яз. Студен кладенец – стена
- яз. Ивайловград – стена

Карта № 2-1 Мрежа за контролен мониторинг на повърхностни води на територията на област Хасково и Кърджали (чл.8 на РДВ)

• Оперативен мониторинг

При подготовката на програмата за оперативен мониторинг на повърхностните води в ИБР е използвана информация за състоянието на определените водни тела и се прилагат критериите, посочени в т.1.3.2. на Анекс V на РДВ.

Пунктове за оперативен мониторинг се поставят в онези водни тела, които са в лошо състояние и съществува риск да не постигнат добро състояние. На територията, контролирана от РИОСВ - Хасково през 2018 г. са определени 20 пункта за оперативен мониторинг – 17 на реки и 3 на язовири. В тези пунктове се извършва мониторинг по физико - химични елементи за качество за определяне на екологично и химично състояние на повърхностните води.

- р. Марица след гр. Димитровград
- р. Марица след гр. Харманли
- р. Банска с.Гарваново
- р. Банска с. Клокотница

- р. Харманлийска с.Караманци, преди яз. "Тракиец"
- р. Харманлийска-устие гр. Харманли
- р. Хасковска с. Динево – мост преди селото
- р. Мерицлерска след гр.Мерицлери, мост за с.Длъгнево
- р. Азмака преди устие с. Иваново, след моста
- р. Каламица- преди устие
- р. Пъстрогор - устие, гр. Свиленград мост на шосе Свиленград - Капитан Андреево
- р. Арда преди яз. Кърджали
- р. Арда след гр. Кърджали
- р. Арда след яз. Студен кладенец (мост с. Поточница –с. Рабово)
- р. Арда след големия завой при гр. Маджарово
- р. Върбица преди яз. Студен кладенец
- р. Неделинска - устие
- яз. Троян
- яз. Гарваново
- яз. Тракиец

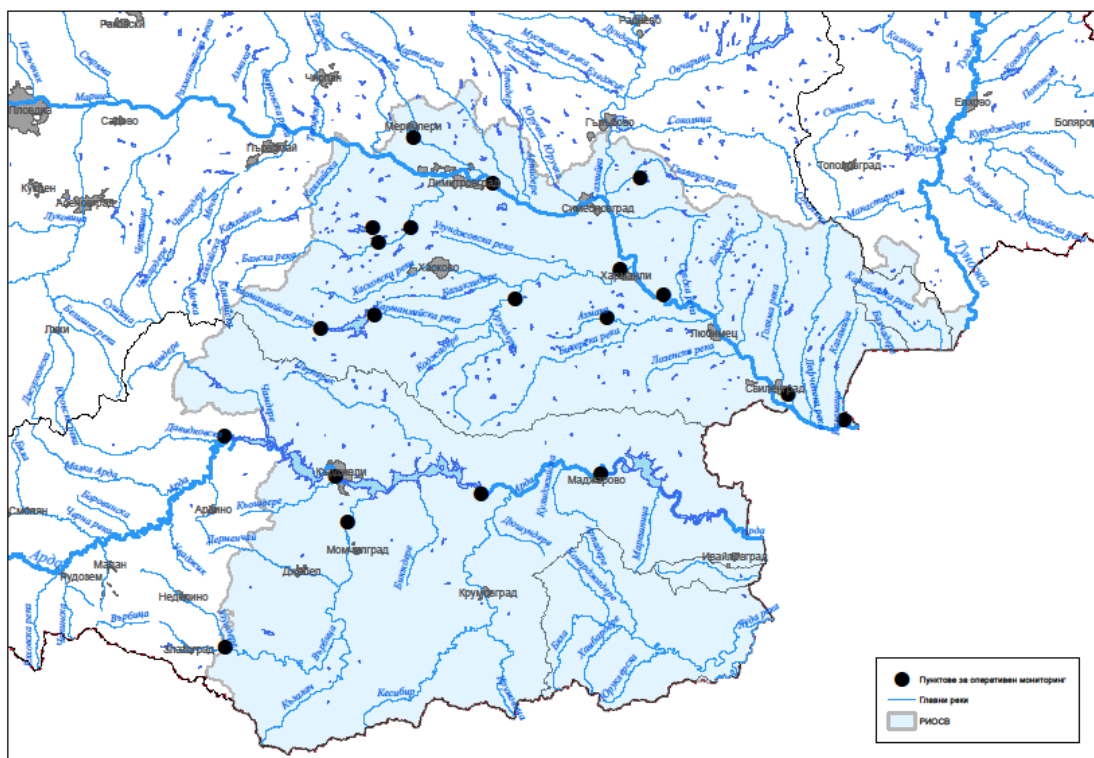
При подбора на показатели за оперативен мониторинг се използват биологичните елементи, индикативни за степента на антропогенно въздействие върху качеството на водите – макрозообентос в реки и фитопланктон в стоящи води. С оглед оперативното установяване на промените във фитопланктонните съобщества се използва показателят Хлорофил А в съчетание с други индикативни физико-химични показатели – прозрачност (SD), разтворен кислород, температура и електропроводимост.

Предвижда се мониторинг на всички физико - химични показатели, превишаващи стандартите за качество (за приоритетни вещества) или приетите норми за добро екологично състояние на химичните елементи. Предвижда се и мониторинг на други физико - химични показатели, които са свързани с тези, по които се наблюдават отклонения.

Честотата на оперативния мониторинг е съобразена с минималната честота, която се препоръчва в Приложение V на РДВ за отделните показатели:

- Биологични елементи
 - макрозообентос в реки – 1 път годишно
 - фитопланктон/хлорофил А в язовири (заедно с прозрачност, разтворен кислород, активна реакция/pH и електропроводимост) – 2-4 пъти годишно, като мониторингът се извършва 2 - 6 пъти в периода на ПУРБ.
- Физико - химични елементи
 - основни показатели – 4 пъти годишно
 - специфични замърсители – 4 пъти годишно
 - приоритетни вещества – 12 пъти годишно

Карта № 2-2 Мрежа за Оперативен мониторинг на повърхностни води на територията на области Хасково и Кърджали (чл. 8 на РДВ)

с. Показатели за мониторинг на повърхностните води

- **Биологични елементи за качество**

Хидробиологичният мониторинг се извършва за макробезгръбначни в реки по Ирландски Биотичен Индекс. Периодично в определени пунктове (през 3 г.) се извършва наблюдение и на останалите биологични елементи съгласно изискванията на РДВ – фитопланктон (язовири), фитобентос, макрофити и риби. Мониторингът и оценката на състоянието на биологичните елементи в реки се извършва по Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води.

От провеждания мониторинг за 2018 г. на биологичните елементи за качество са налични данни за дънни безгръбначни и фитобентос.

- **Физико - химични елементи за качество**

Мониторингът се извършва по основни физико - химични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества, свързани със замърсяване на повърхностните води с органични вещества, метали и металоиди. Анализът на планираните показатели се извършва от Регионална лаборатория Хасково към ИАОС.

За всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализиране по следните групи показатели:

- **Основни физико - химични показатели**

- **I група** – активна реакция /pH/, температура, неразтворени вещества, електропроводимост, разтворен кислород, наситеност с кислород, БПК₅, ХПК, азот амониев, азот нитратен, азот нитритен, ортофосфати.

- **II група** – азот общ, фосфор общ, обща твърдост, калциево - карбонатна твърдост.

- **Специфични вещества**

- **I група – Органични вещества** – нефтопродукти, АОХ.

- **II група – Метали и металоиди** – желязо, манган, цинк, мед, хром - тривалентен, хром - шествалентен, арсен, алуминий.

- **III група – Други вещества** – СПАВ анионактивни, цианиди.

- **Приоритетни вещества**

В. Определяне на екологичното и химично състояние на повърхностните води

а. Химично състояние

При определяне на химичното състояние на повърхностните водни тела са приложени изискванията на Директива 2013/39 ЕС, транспонирана в Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители от 2010г.

Химичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в два класа – добро и лошо, които се изобразяват съответно със син и червен цвят. За извършване на достоверна оценка е необходимо минималната честотата на анализ да бъде 12 пъти в годната (1 път месечно). Тези водни тела, които отговарят на средногодишните стойности на стандартите за качество на околната среда (СГС-СКОС) са в добро състояние, а за водните тела, в които се констатира превишаване на СГС-СКОС е определено лошо състояние. Във водните тела, в които не се извършва мониторинг на приоритетни вещества поради липсата на идентифициран натиск, химичното състояние е определено като «неизвестно».

През 2018 г. в 31 повърхностни водни тела са извършени анализи за наличие на приоритетни вещества, като резултатите от мониторинга показват превишаване на стандартите за качество на околната среда по показател хлорпирифос - етил в едно водно тяло „Река Меричлерска”, и това водно тяло е определено в лошо химично състояние.

Таблица № 2-1 Брой повърхностни ВТ по химично състояние на територията на област Хасково и Кърджали

	ВТ	Марица	Тунджа	Арда	Бяла	Общо
Химично състояние	Добро	17	0	12	1	30
	Лошо	1	0	0	0	1
	Неизвестно	6	1	12	1	20
	общо ВТ	24	1	24	2	51

б. Екологично състояние

Оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела се извършва по класификационна система за биологични и физико-химични елементи за качество, и стандарти за качество на околната среда за химични елементи и специфични замърсители, включени в Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води.

Екологичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в пет класа: отлично, добро, умерено, лошо и много лошо, които се изобразяват с показаните в таблицата цветове.

Екологично състояние				
отлично	добро	умерено	лошо	много лошо

В Таблица № 2-2 са дадени резултатите от оценката на екологичното състояние на повърхностните водни тела в област Хасково и Кърджали по речни басейни. Анализът на резултатите показва, че през 2018 г. водните тела в добро екологично състояние са 21, в умерено – 24 и в лошо и много лошо състояние 5 водни тела. При сравняване на резултатите

с тези през 2017 г. не се наблюдава подобряване на екологичното състояние/потенциал (през 2017 г. 21 водни тела са в добро екологично състояние, 24 в умерено и 5 водни тела в лошо и много лошо екологично състояние/потенциал). Основните физико-химични показатели, по които се наблюдават отклонения са свързани с органично замърсяване - ортофосфати, общ фосфор, амониев азот, нитритен азот, нитратен азот, общ азот и БПК, причина за които са непречистени отпадъчни води от населени места, както и заустване на промишлени отпадъчни води.

При оценката на екологичен потенциал в силномодифицирани водни тела (язовири, коригирани реки) се използва класификационната система за екологично състояние, която е разработена за естествени водни тела. Необходимо е тя да бъде адаптирана като се въведе т.нар. „подход на смекчаващи мерки”, прилаган в ЕС. При него като основен критерий се приема стопанското използване на водните тела и състоянието на елементите за качество, което може да се постигне без да се допуска негативно въздействие върху стопанската дейност. Това състояние се приема за Добър екологичен потенциал (ДЕП) като се предвиждат „смекчаващи мерки”, които могат да го подобрят, без да попречат на стопанското ползване. Новият подход за определяне на ДЕП ще бъде въведен при оценките за силномодифицираните водни тела в периода на втория ПУРБ (2016 - 2021 г.).

Таблица № 2-2 Брой водни тела разпределени по екологично състояние/потенциал в области Хасково и Кърджали

	Общо ВТ	Марица	Тунджа	Арда	Бяла	Общо
Екологично състояние	отлично	0	0	1	0	1
	добро	2	0	16	2	20
	умерено	17	1	6	0	24
	лошо	4	0	0	0	4
	мн.лошо	1	0	0	0	1
	неизвестно	0	0	1	0	1
	ВТ	24	1	24	2	51

Таблица 2-3 Състояние на водните тела на територията на области Хасково и Кърджали

№	Код	Водно тяло	СМ/ИВТ	Биологични елементи	ФХ елементи	Екологично състояние/потенциал	Химично състояние
1	BG3MA100L012	Язовир Тракиец	СМ	Добро	Умерено Робщ	Умерено	Добро
2	BG3MA100R001	Река Марица,от р.Сазлийка до граница		Умерено	Добро	Умерено	Добро
3	BG3MA100R002	Река Каламица	СМ	Умерено	Умерено Нобщ	Умерено	Добро
4	BG3MA100R003	Река Ченгене дере			Добро	Добро	Неизвестно
5	BG3MA100R004	Река Левченска		Добро		Добро	Неизвестно
6	BG3MA100R005	Река Голямата (Пъстрогорска)		Умерено	Умерено Нобщ	Умерено	Добро
7	BG3MA100R006	Лозенска река, десен приток на река Марица		Умерено		Умерено	Неизвестно
8	BG3MA100R007	Река Бисерска и притоци до устие		Умерено	Добро	Умерено	Добро
9	BG3MA100R209	Река Азмака,		Умерено		Умерено	Добро

		приток на р.Бисерска					
10	BG3MA100R010	Река Бакър дере (Йерусалимовска)		Добро		Добро	Неизвестно
11	BG3MA100R233	Река Харманлийска до вливане на р.Хасковска		Умерено	Умерено БПК, Робщ, PO4, Мп	Умерено	Добро
12	BG3MA100R234	Река Харманлийска от вливане на р. Хасковска и р. Хасковска до устие		Лошо	Умерено БПК, NH4, NO3, NO2, Нобщ, PO4, Робщ, Мп	Лошо	Добро
13	BG3MA100R013	Горно течение на Харманлийска река до язовир Тракиец		Умерено	Умерено PO4, Zn, Мп	Умерено	Добро
14	BG3MA200L015	Язовир Троян	СМ	Много лошо Хлорофил А	Умерено БПК, NH4, Нобщ, Робщ	Много лошо	Добро
15	BG3MA200R014	Река Сазлийка от река Овчарица до устие	СМ	Умерено	Умерено БПК, NH4, NO3, NO2, PO4, Нобщ, Робщ	Умерено	Добро
16	BG3MA300L045	Язовир Гарваново	СМ	Умерено Хлорофил А	Умерено Робщ	Умерено	Добро
17	BG3MA300R040	Арпа дере (Златополска река) от язовир Бяло поле до устие		Умерено		Умерено	Неизвестно
18	BG3MA300R042	Река Мартинка		Умерено	Добро	Умерено	Добро
19	BG3MA300R043	Река Меричлерска		Лошо	Умерено Електропроводимост, БПК, NH4, NO2, Нобщ, PO4, Робщ	Лошо	Лошо Хлорпирифос етил
20	BG3MA300R231	Река Банска до вливане на Терез дере с.Клокотница		Лошо	Умерено БПК, NO2, Нобщ, PO4, Робщ	Лошо	Добро
21	BG3MA300R232	Река Банска от вливане на Терез дере до устие и Горскоизворска река		Лошо	Умерено БПК, NO2, Нобщ, PO4, Робщ	Лошо	Добро
22	BG3MA300R046	Река Банска горно течение		Умерено		Умерено	Неизвестно
23	BG3MA300R048	Река Каялийка от яз. Езерово до вливането в река Марица		Умерено	Умерено БПК, NO2, Нобщ, PO4, Робщ	Умерено	Добро
24	BG3MA350R212	Река Марица от вливане на р.Омуровска до вливане на р.Сазлийка		Умерено	Добро	Умерено	Добро
25	BG3TU100R001	Река Фишера		Умерено	Добро	Умерено	Неизвестно
26	BG3AR600R026	Извор на река Боровица до яз. Боровица		Добро		Добро	Неизвестно

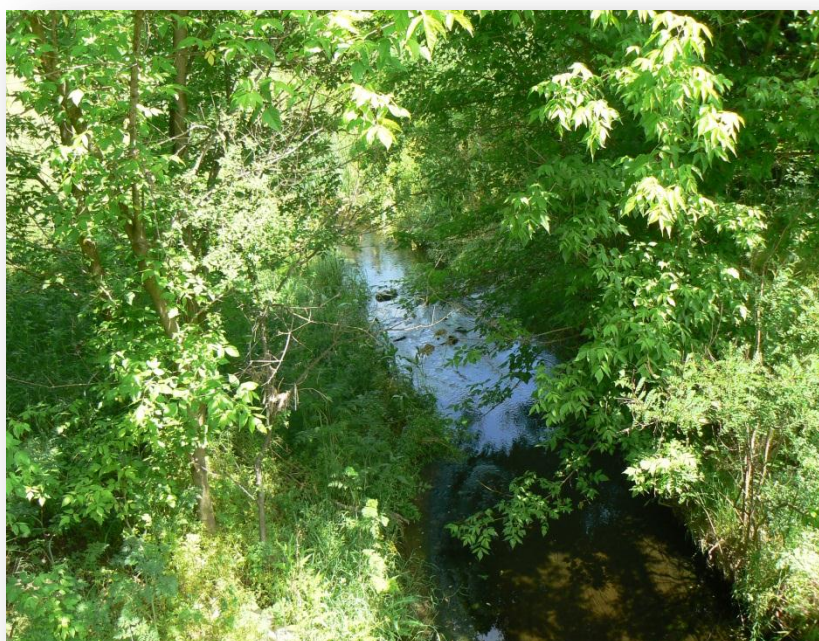
27	BG3AR600R024	Река Боровица и притоци от яз.Боровица до вливане в яз. Кърджали		Добро		Добро	Неизвестно
28	BG3AR600L025	Язовир Боровица-ПБВ	СМ	Добро	Добро	Добро	Добро
29	BG3AR570L021	Язовир Кърджали	СМ	Добро	Добро	Добро	Добро
30	BG3AR500R023	Яйль дере до яз. Кърджали		Добро		Добро	Неизвестно
31	BG3AR500R022	Оваджик дере до яз. Кърджали		Добро		Добро	Неизвестно
32	BG3AR500R020	Река Арда между яз. Кърджали и яз. Студен кладенец	СМ	Умерено	Добро	Умерено	Добро
33	BG3AR500R019	Кюшедере-приток на Арда в частта й между яз. Кърджали и яз. Студен кладенец		Добро		Добро	Неизвестно
34	BG3AR400R074	Река Върбица и притоците от гр. Златоград до устие		Добро	Добро	Добро	Добро
35	BG3AR400L015	Язовир Бенковски	СМ	Добро	Умерено Робщ	Умерено	Неизвестно
36	BG3AR350L010	Язовир Студен кладенец	СМ	Добро	Умерено Робщ	Умерено	Добро
37	BG3AR300R013	Река Козма дере (приток на Буюк дере) до водохващане за ПБВ			Добро	Добро	Добро
38	BG3AR300R012	Буюкдере (Големица) до вливането в яз. Студен кладенец		Добро		Добро	Неизвестно
39	BG3AR300R011	Река Перперек до вливането й в яз. Студен кладенец		Добро	Добро	Добро	Неизвестно
40	BG3AR200R009	Река Крумовица и притоци		Добро	Добро	Добро	Добро
41	BG3AR100R008	Река Арда между яз. Студен кладенец и р. Крумовица	СМ	Умерено	Добро	Умерено	Добро
42	BG3AR100R007	Кулиджийска река до вливането й в р. Арда		Добро		Добро	Неизвестно
43	BG3AR100R006	Река Арда от вливането на р. Крумовица до яз. Ивайловград	СМ	Умерено	Добро	Умерено	Добро
44	BG3AR100R005	Река Маришница до вливането й в р. Арда				Неизвестно	Неизвестно
45	BG3AR100R003	Река Рибарица (Балък дере)		Добро		Добро	Неизвестно
46	BG3AR100R002	Река Арда между яз. Ивайловград и държавната граница	СМ	Умерено	Добро	Умерено	Добро
47	BG3AR100R001	Река Атеринска		Отлично		Отлично	Неизвестно

48	BG3AR100L004	Язовир Ивайловград	СМ	Добро	Добро	Добро	Добро
49	BG3AR400R037	Река Казаците- ПБВ			Добро	Добро	Добро
50	BG3MA100R220	Река Луда - приток на р.Бяла		Добро		Добро	Неизвестно
51	BG3MA100R270	Бяла река и нейните притоци		Добро	Добро	Добро	Добро

Участъци с лошо състояние на водните тела:

Басейн на р.Марица:

1. Река Мерицлерска - водното тяло е в лошо екологично състояние по биологични елементи за качество - макрозообентос, и основните физико - химични показатели: електропроводимост, БПК₅, амониев азот, нитритен азот, общ азот, ортофосфати и общ фосфор. В пункт „Река Мерицлерска след гр. Мерицлери” е проведен мониторинг по приоритетни вещества, като резултатите показват превишаване на средногодишната стойност на стандарта за качество на околната среда (СГС- СКОС) по показател хлорпирифос - етил и водното тяло е определено в лошо химично състояние. Изчислената средногодишната стойност е 0,48 µg/l при СГС-СКОС 0,03 µg/l. Хлорпирифос - етил е приоритетно вещество от групата на органофосфорните съединения, и се използва като активно вещество заедно с циперметрин в голяма група препарати за растителна защита (инсектициди) за борба срещу неприятели по лозя, овощни, технически и житни култури.

р. Мерицлерска след гр. Мерицлери, мост за с. Длъгнево

- **Река Банска средно и долно течение** – лошото екологично състояние се дължи на заустване на отпадъчни води от населени места и Северна индустриална зона на гр. Хасково. Изместващи показатели са макрозообентос, БПК₅, азот нитритен, общ азот, общ фосфор и ортофосфати.

- **Река Харманлийска от вливане на р. Хасковска и р. Хасковска до устие** - лошото екологично състояние се дължи на заустване на промишлени и битови отпадъчни води от гр. Хасково, Харманли и други населени места. През 2018 г. се установява превишаване на стандартите за качество за добро състояние по показателите: макрозообентос, БПК₅, амониев азот, нитратен азот, нитритен азот, общ азот, ортофосфати, общ фосфор и манган.

- **Река Харманлийска - горно течение до яз. Тракиец** - този участък е в умерено състояние по биологични елементи за качество - макрозообентос. В пункт „Река Харманлийска с. Караманци, преди яз. "Тракиец" през 2018 г. се установява превишаване на стандартите за качество на околната среда по показателите: цинк и манган.

В изпълнение на Заповед № РД-1/02.01.2018 г. на Министъра на околната среда и водите за констатираните превишения за посочените показатели в подземни/повърхностни води I път на тримесечие се предоставя информация на Министерство на здравеопазването във връзка с предприемане на необходимите мерки по компетентност. Тази информация се публикува всеки месец и на сайта на Басейнова дирекция „Източнобеломорски район” на посочения линк https://earbd.bg/SPRAVKI_ZA_PREVISHENIYA-c761.

С. Състояние на питейните води

а. Подход при оценката на повърхностните питейни водни тела

Оценката на състоянието на повърхностните питейни водни тела е извършена в зависимост от категорията на водоизточниците в тях. Категорията на водоизточниците се определя на базата на резултатите от извършвания мониторинг и нормите в Приложение 1 на Наредба № 12 от 2002 г. за оценка на качеството на повърхностните води за питейно-битови цели. Съгласно тази наредба водоизточниците се класифицират в три категории в зависимост от качеството на водите – А1, А2, А3, като А1 е за най - доброто качество.

Във втория ПУРБ на ИБР за повърхностните питейни водни тела са приложени критерии за групиране с цел оптимизиране на мониторинга и достоверно използване на резултатите при оценката на състоянието. В резултат на този процес са обособени 2 групи водни тела:

- **ВТ, които се наблюдават самостоятелно (резултатите от мониторинга не могат да бъдат прехвърляни към други водни тела).** Те са избрани по следните критерии:
 - има установени точкови източници на натиск;
 - разположени са в непосредствена близост до значими източници на дифузен натиск;
 - представляват водохранилища (питейни язовири);
 - водоснабдяват големи населени места (>30 000 жители);
 - принадлежат към равнинни типове реки, тип R14 Суб - средиземноморски (пресъхващи) реки или дебитът на ПБВ силно варира през годишните сезони и се наблюдават случаи на пресъхване;
 - попадат в категория А3 или излизат извън категориите на Наредба 12.
- **ВТ, които се обособяват в групи, в рамките на които се избират представителни водни тела, провежда се мониторинг на ротационен принцип в периода на ПУРБ и резултатите се използват за оценка на състоянието на всички тела от групата.** При определяне на групите са използвани следните критерии:
 - обща типология;
 - речни басейни/подбасейни;

- наличие и характер на дифузен натиск (селско и горско стопанство, въздушни емисии).

в. Резултати от определяне на състоянието на повърхностните водни тела

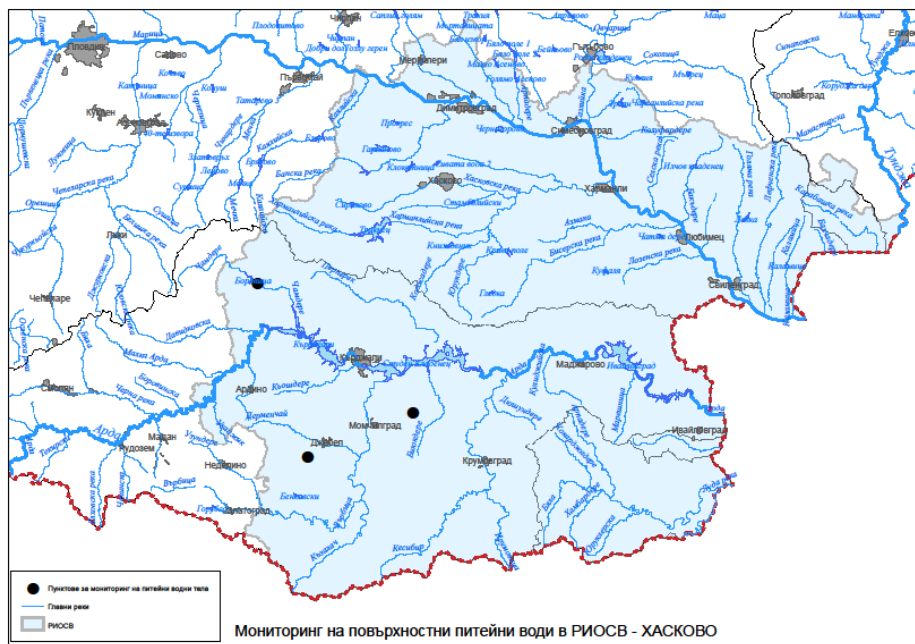
На територията на обл. Кърджали се намират 3 водохващания за питейно-битово водоснабдяване от повърхностни води в басейна на р. Арда – яз. Боровица, р. Козма дере и р. Казаците. В Таблица № 3-1 са дадени резултатите от определяне категорията на водоизточниците и определяне състоянието на повърхностните питейни водни тела по данни от мониторинга за 2018 г.

Данните през 2018 г. показват, че трите водохващания са в категория А2 съгласно Приложение 1 на Наредба 12, което определя доброто състояние на водните тела.

Таблица № 3-1 Състояние на повърхностните питейни водни тела на територията на област Кърджали

№	Код на защитената територия	Код на водното тяло	Име на водното тяло	Водоизточник	Категория водоизточник	Състояние водно тяло
1	BG3DSWAR600L025	BG3AR600L025	Яз. Боровица – ПБВ	яз. Боровица	A2	A2
2	BG3DSWAR300R013	BG3AR300R013	Река Козма дере (приток на Буюк дере) до водохващане за ПБВ	р. Козма дере	A2	A2
3	BG3DSWAR400R037	BG3AR400R037	Река Казаците - ПБВ	р.Казаците	A2	A2

Карта № 3-1 Водохващания за питейно-битово водоснабдяване на територията на област Кърджали

с. Мониторинг по нитратната директива (за замърсяване с нитрати от селскостопански източници)

Мониторингът по нитратната директива е организиран с цел да следи състоянието на повърхностните води и да осигури данни за провеждане на мерки за намаляване

замърсяването на водите, причинено или предизвикано от земеделски източници и да предотврати по-нататъшно замърсяване.

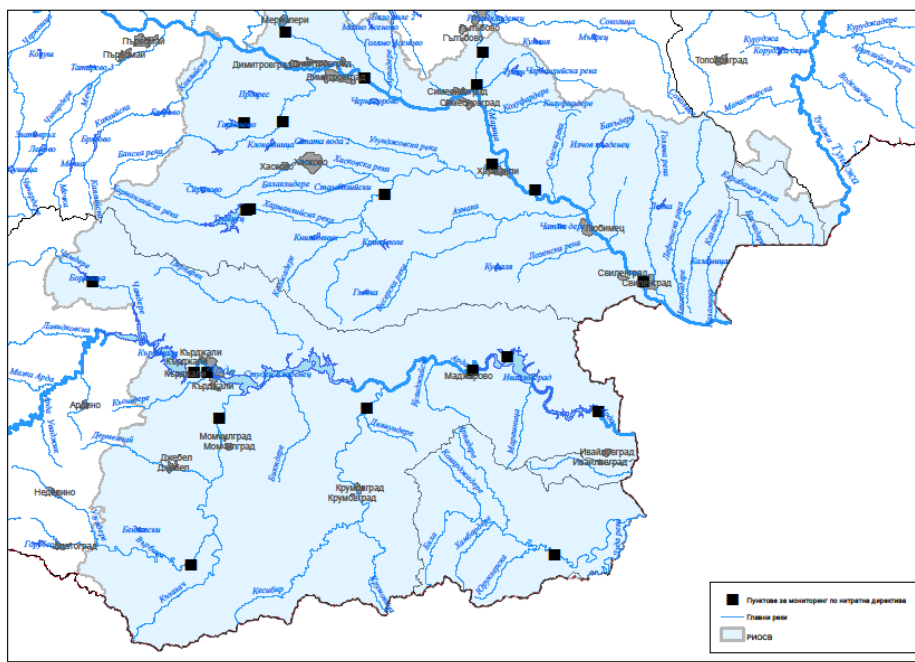
През 2018 г. на територията на РИОСВ - Хасково е проведен мониторинг за нитрати в повърхностни води и еутрофикация на повърхностни води по Заповед № РД-175/02.04.2018 г. на Министъра на околната среда и водите.

Мониторинговата мрежа на територията на РИОСВ - Хасково включва 16 пункта за течащи води и 5 пункта за стоящи води, които са представителни за нитрати от земеделски източници:

- Река Марица след Димитровград
- Река Марица след гр. Харманли
- Река Марица гр. Свиленград
- Река Банска с. Клокотница
- Река Мерицлерска след гр. Мерицлери мост за с. Длъгнево
- Река Харманлийска с. Тракиец
- Река Харманлийска устие, гр. Харманли
- Река Хасковска с. Динево, мост преди селото
- Река Арда преди яз. Кърджали
- Река Арда след гр. Кърджали
- Река Арда след големия завой при гр. Маджарово
- Река Арда след яз. Ивайловград
- Река Върбица при с. Върли дол
- Река Върбица преди яз. Студен кладенец
- Река Крумовица устие
- Река Бяла с. Меден бук
- Язовир Кърджали
- Язовир Ивайловград - стена
- Язовир Ивайловград - опашка
- Язовир Гарваново
- Язовир Боровица
- Язовир Тракиец

По отношение на максималните стойности на нитрати, резултатите за 2018 г. показват, че няма превишаване на нитрати във водите, отнесено спрямо граничната стойност от $>50 \text{ mg/NO}_3/\text{l}$ за реки и езера/язовири.

Карта № 4-1 Мрежа за мониторинг на повърхностни води по Нитратната директива на територията на РИОСВ - Хасково

D. Кратка обобщена информация за обектите, източници на отпадъчни води, в т.ч.:

- **Селищни канализационни системи с и без изградени ПСОВ, изградени ПСОВ със степен на пречистване по – малка от изискванията на законодателството или с пречиствателни съоръжения, които не работят ефективно:**

В края на 2010 г. изтече срокът за изграждане на ГПСОВ за населените места с над 10 000 еквивалентни жители. На територията, контролирана от РИОСВ – Хасково те са: Хасково, Димитровград, Кърджали, Харманли и Свиленград. През декември 2010 г. е въведена в експлоатация ГПСОВ - Димитровград, през 2011 г. - ГПСОВ - Хасково, а през 2015г. - ГПСОВ – Свиленград и ГПСОВ – Кърджали. Както контролният, така и собственият мониторинг на ГПСОВ – Хасково и ГПСОВ – Свиленград през 2018 г. сочат добро състояние на пречиствателните съоръжения и спазване на ИЕО. През изминалата година при извършена проверка през месец август на ГПСОВ – Димитровград е регистрирано превишение на ИЕО по показател общ фосфор, за което е наложена текуща санкция. Санкцията е отменена през месец ноември, след като при извършения собствен мониторинг е установено, че всички ИЕО са спазени. При извършените проверки през 2018 г. е констатирана добра работа и на ГПСОВ – Кърджали, но поради разрушен при високи води дюкер под р.Арда, отвеждащ водите от десен бряг на гр. Кърджали, тя пречиства само малък процент от формираните отпадъчни води от града.

В края на 2015 г. изтече срокът за построяване на ПСОВ и за населените места между 2000 и 10000 екв. жители – Симеоновград, Любимец, Момчилград, Крумовград, Ивайловград, Тополовград и Джебел. През 2015 г. бе въведена в експлоатация ГПСОВ – Момчилград. Контролът през 2018 г. доказва спазване на изискванията за заустваните води след ГПСОВ.

За останалите населени места с над 2 000 екв. жители не са изградени ГПСОВ. Отпадъчните води от тези селища продължават да се заустват в реките – приемници без пречистване.

Изградени и въведени в експлоатация са и малки ПСОВ на: с. Мезек, общ. Свиленград, с. Поповец и с. Зимовина, общ. Стамболово, с. Ново Соколино, общ. Момчилград, с. Прогрес, общ. Момчилград, с. Бисер, общ. Харманли, с. Синапово, общ. Тополовград, с. Егрек, с. Студен кладенец, общ. Крумовград и кв. „Изгрев”, Крумовград, но някои не работят добре, а в други почти не постъпват замърсени отпадъчни води. Построени са още няколко канализационни системи на села и малки ПСОВ, които не се въвеждат в експлоатация. При извършената през миналата година проверка с пробовземане от двете ПСОВ на с. Прогрес, общ. Момчилград се установи, че те все още не работят, като

отпадната вода е пренасочена по аварийния канал и се зауства в приемника без пречистване. Собственикът Община Момчилград твърди, че двете ПСОВ фигурират в Договора на АВ и К Кърджали, но „В и К“ ООД, гр. Кърджали отказва да ги стопанисва и поддържа. За нарушението е съставен АУАН и издадено НП. При извършената проверка на ПСОВ с. Ново Соколино, общ. Момчилград отново е констатирано, че съоръжението не работи, извършени са строителни дейности за включване на отпадните води към канализационната система на гр. Момчилград. През месец декември 2018 г. обектът е приет с ДПК.

• Селищни канализационни системи, предмет на реконструкция, разширение и/или модернизация през изтеклата година, в т.ч. завършени обекти:

През 2018 г. е разширена канализационната система на гр. Момчилград чрез изпълнен и въведен в експлоатация проект "Довеждащ колектор за отпадъчни води от с. Соколино до съществуваща ревизионна шахта пред завод "Върбица", гр. Момчилград", земл. с. Соколино и Момчилград, община Момчилград, област Кърджали.

• Общ брой на стопанските субекти: за които са необходими пречиствателни съоръжения; които имат изградени и работят ефективно, в т. ч. самостоятелно заустващи във водни обекти и по – значимите от заустващите чрез селищни канализационни системи:

Планираните за контрол през 2018 г. от РИОСВ - Хасково стопански обекти и дейности, формиращи и изпускащи замърсени производствени отпадъчни води в повърхностни води, за които са необходими пречиствателни съоръжения са 54.

За почти всички съоръжения през годините са констатирани периоди, в които те не работят ефективно, за което са налагани санкции по чл. 69 от ЗООС или са съставяни актове. През 2018 г. резултатите от изпитванията на взетите водни проби са показали спазване на нормите от "Хармони 2012" ЕООД, гр. София (площадка на ОЦК, гр. Кърджали); Завод за преработка на златосъдържащи руди, гр. Кърджали на "Горубсо - Кърджали" АД, гр. Кърджали; Фабрика за бентонит и зеолит, гр. Кърджали на "Имерис Минералс България" АД, гр. Кърджали; Фабрика за перлит, спирка "Джебел", общ. Момчилград на "Имерис Минералс България" АД, гр. Кърджали; Маслодобивно предприятие на "Голд ойл" ООД, гр. Харманли; Птицеферма на "Галус" АД, гр. София; Винарска изба в Ивайловград на "Винивел" ЕООД, гр. Пловдив; Винарска изба в с. Коларово на "Телиш" АД, гр. София; Предприятие за добив и преработка на месо на "Мони Мес" ЕООД, Хасково; Бетонен център на "Стелман" ООД, Свиленград; Логистичен център на "Дуветика България" ЕООД, гр. Димитровград; хотел "Комплекс Арда" в земл. на с. Долно Черковище, общ. Стамболово; ТМСИ "Сушево" в земл. на гр. Момчилград на "Устра Бетон" ООД, гр. Кърджали, ТМСИ с. Долно Черковище, общ. Стамболово на "Леги" ЕООД, гр. Пловдив, Транзитен център за бежанци в с. Пъстрогор, общ. Свиленград на ДАБ към МС, гр. София, Жилищни сгради за сезонно ползване, с. Главатарци, общ. Кърджали на "Стелм" ЕООД, гр. Кърджали, Колбасарски цех в гр. Хасково на "Тоска" ООД, гр. Хасково, Винарска изба гр. Ивайловград на "Винивел" ООД, гр. Пловдив, Предприятие за месодобив и месопреработка с. Вълкович, общ. Джебел на "Мусан - Д" ООД, с. Вълкович, Ракиен казан с. Горски извор, общ. Димитровград на ЕТ "Дон Караджов - Славчо Караджов", с. Горски извор, общ. Димитровград.

Предприятията, заустващи отпадните си води в градските канализационни системи не се контролират планово от РИОСВ. Извършват се проверки само по постъпили сигнали.

В края на 2017 г. бяха завършени и въведени в експлоатация съоръжения, чрез които третираните в ПСОВ отпадъчни води от Фабрика за пране, сушене и багрене на конфекция на „Ве Ка Ес България“ ООД, Кърджали се отвеждат до канализационната система на гр. Кърджали по договор с „В и К“ ООД, Кърджали. След извършена проверка през 2018 г. във връзка с подаден сигнал, са установени превишения на максимално допустимите концентрации за заустване в градска канализация. Дадени са предписания за подобряване технологията на пречистване и е съставен акт.

„Пневматика – Серта“ АД, Кърджали разполага с модерна и отлично работеща ПСОВ за отпадните води от обработката на метални повърхности.

- **Стопански субекти, източници на отпадъчни води, за които са необходими, но са без изградени пречиствателни съоръжения или с пречиствателни съоръжения, които не работят ефективно (по поречия с информация за община, населено място, отрасъл; замърсяване на повърхностните води, което предизвикват); перспективи; решени през годината проблеми от конкретни стопански субекти (община, отрасъл, населено място), в т. ч. самостоятелно заустващи във водни обекти и по – значимите от заустващите чрез селищни канализационни системи:**

Всички стопански субекти на територията на РИОСВ – Хасково са с изградени пречиствателни съоръжения с изключение на ВИ „Малката звезда“ ООД, гр. Харманли, винарска изба в землището на с. Коларово, общ. Харманли. Голяма част от тези съоръжения обаче не работят ефективно, както показаха и извършените контролни проверки на емитерите на отпадъчни води, заустващи в повърхностни водни обекти през 2018 г., при които са констатирани превишения на ИЕО. Това се дължи на остарели, неефективни или сравнително нови, но неподходящи за производството пречиствателни съоръжения, които или не се поддържат в правилен технологичен режим или се поддържат, но не могат да постигнат висока степен на пречистване.

За установени случаи на не поддържане на пречиствателни съоръжения през годината са съставени 4 акта по ЗВ. Дадени са и редица предписания.

Най - значителен емитер на отпадъчни води на територията на РИОСВ – Хасково е „Неохим“ АД, Димитровград. И при проверките през 2018 г. е установено неспазване на определените в КР на дружеството ИЕО за нитратен и нитритен азот. За заустване на води, които превишават ИЕО на „Неохим“ АД са наложени последователно три текущи санкции.

След като към края на 2017 г., въз основа на извършена проверка по сигнал, на Фабрика за каучукови изделия на „Теклас - България“ АД, гр. Кърджали е съставен акт по ЗВ и са дадени 5 предписания за отстраняване на констатирани нарушения, от дружеството е осигурено финансиране в размер на 902 700 евро за разширение и реконструкция на ПСОВ в началото на 2018 г. Извършените през годината проверки показаха превишение на ИЕО в разрешителното за заустване, за което е наложена текуща санкция, съставен е акт по ЗВ и издадено НП в размер на 2 000 лв. След изпълнената реконструкция и разширение на ПСОВ от м. октомври 2018 г. наднорменото замърсяване е прекратено и текущата санкция е отменена.

За обектите със сезонен режим на работа или периодично изпускане на отпадъчните води като винарни, ракиени казани и др. за нарушения на нормите са съставяни актове по ЗВ.

В резултат на системната контролна дейност, през 2018 г. бяха преустановени залповите замърсявания и сигнали за р. Харманлийска след Хасково, Веселчанско дере в Кърджали и Карагьоз дере преди вливане в р. Върбица. Предприети бяха мерки и бе постигнато трайно снижаване на замърсяването на изпусканите води до минимални превишения на определените индивидуални емисионни ограничения от „Каменица“ АД, завод в Хасково и „Теклас България“ ЕАД, Кърджали

- **Общ брой на стопанските субекти, които с отпадъчните си води емитират приоритетни и приоритетно опасни вещества:**

Четиринадесет са обектите в териториалния обхват на РИОСВ - Хасково, които с отпадъчните си води изпускат приоритетни и приоритетно опасни вещества (съгласно Приложение 1 към чл. 1, ал. 2 на Наредбата за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители), в случая кадмий, олово и никел. След прекратяване на производствената дейност на „ОЦК“ АД, Кърджали бе преустановено изпускането на формиран при производството отпадъчни води в яз. „Студен кладенец“. Въпреки това продължи формирането на малък поток замърсени, преминали през площадката атмосферни води и води от дренажната система около временните депа за опасни отпадъци. Поради това ПСОВ се поддържа в работен режим от новия собственик, като при извършените проверки през 2018 г. не е установено превишение на ИЕО в издаденото Комплексно разрешително. Това важи и за извършените две проверки с пробовземане на „Горубсо – Кърджали“ АД и хвостохранилище „Кърджали“ 2.

Регионалните центрове за отпадъци изградени към Общините Хасково и Кърджали също са емитери на приоритетни и приоритетно опасни вещества. След въвеждането си в експлоатация в края на 2016 г., депото в гр. Кърджали не зауства пречистени отпадъчни води след ПСОВ, събраният инфилтрат се връща обратно за оросяване на депото. Досега не е взета проба от отпадните води, извършва се мониторинг на инфилтрата. След извършена проверка на Регионален център за отпадъци към Община Хасково са установени превишения на ИЕО в издаденото КР на обекта и е наложена еднократна санкция. На собственика е наложена и текуща санкция в размер на 95 лв. въз основа на извършен собствен мониторинг, която впоследствие е отменена.

• **Общ брой на стопанските обекти, от дейността на които се формират биоразградими промишлени отпадъчни води:**

Проверените през 2018 г. предприятия, заустващи в повърхностни води, от дейността на които се формират биоразградими промишлени отпадъчни води в региона на РИОСВ – Хасково са 26. Най – значителните от тях са: Северна индустриална зона - Хасково, (включваща Пивоварен завод на „Каменица“ АД, „Българска млечна компания - Хасково“ ООД и др.), месопреработвателно предприятие на „Мусан - Д“ ООД, с. Вълкович, млекопреработвателно предприятие на „Пашов – ЯР“ ЕООД, с. Вълкович, винарските изби на „Катаржина естейт“ ЕООД, Свиленград, „Полмос“ ЕООД, Свиленград, „Телиш“ АД, София, „Тера Тангра“ ООД, гр. Харманли, „Винивел“ ЕООД, гр. Ивайловград, кланица „МОНИ МЕС“ ЕООД, Хасково, ракиени казани и др.

В края на 2017 г. са извършени поредица ремонтни и възстановителни дейности на съоръженията към аеробното стъпало на ПСОВ на „Каменица“ АД, Пивоварен завод гр. Хасково и тя е поета за експлоатация от „Хидролиа“ АД, гр. София. През 2018 г. не са констатирани превишения на ИЕО при извършения собствен мониторинг. При една от извършените от РИОСВ – Хасково проверки е наложена еднократна санкция в размер на 30 лв. за констатирано минимално превишение по показател фосфати.

За неспазване на ИЕО на „Пашов – ЯР“ ЕООД, гр. Джебел, собственик на млекопреработвателно предприятие в с. Вълкович е съставен акт по ЗВ и издадено НП в размер на 1000 лв.

За нарушения на ЗВ са предприети административно-наказателни мерки и спрямо „ДНК – Меричлери“ ООД, гр. София, млекопреработвателно предприятие в гр. Меричлери; ЕТ „Роал – Росен Мусов“, гр. Хасково, ракиен казан в гр. Хасково; "Малката звезда" ООД, гр. Харманли, винарска изба в земл. с. Коларово, общ. Харманли; "Тера Тангра" ООД, гр. Харманли, винарска изба в земл. на гр. Харманли; "Катаржина естейт" ЕООД, гр. София, винарска изба в земл. гр. Свиленград; „Полмос" ЕООД, гр. София, винарска изба в земл. на Свиленград; "Евромес 2012" ЕООД, гр. Кърджали, кланица с. Енчец, общ. Кърджали, ИК "Наталия" ООД, гр. Кърджали, складово стопанство за соапшок в гр. Кърджали.

На млекопреработвателно предприятие в с. Железник, общ. Черноочене, стопанисвано от „Фиоре Ер Енд Джи“ ЕООД, гр. Хасково е приложен ПАМ за спиране на производствената дейност за установено силно замърсяване на воден обект и други нарушения.

• **Проблеми със замърсяване на реките с руднични води:**

Емитери на приоритетни и приоритетно опасни вещества в изтичащите руднични води са всички ликвидирани рудници – „Саже“, с. Сърница, общ. Минерални бани, „Еко Антрацит“ ЕАД, гр. София, ликвидирани минни участъци в Маджаровското рудно поле и Хвостохранилище „Маджарово – 1“. От тях водите изтичат без пречистване (или с минимално утаяване).

Най - значимо е замърсяването, причинено от непречистените води от ликвидирани минни участъци в Маджаровското рудно поле и Хвостохранилище „Маджарово – 1“, тъй като заустваното в р. Арда и притоците ѝ водно количество е най – голямо. След извършена през м. септември 2018 г. проверка и установени превишения на ИЕО в разрешителното за заустване на „Еко Антрацит“ ЕАД, гр. София е съставен акт по ЗВ.

• **Обобщена информация за по – чести нарушения на екологичното законодателство:**

Най - чести нарушения на екологичното законодателството по отношение на отпадъчните води са неспазването на определените в разрешителните за заустване или в комплексните разрешителни ИЕО, неподдържане на пречиствателните съоръжения в режим на техническа и експлоатационна изправност, заустване на отпадъчни води без необходимото разрешително за заустване, неизпълнение на условия в разрешителното, аварийни замърсявания на водите и др.

В резултат на проверките, за заустване на отпадъчни води, неотговарящи на ИЕО, по чл. 69 от ЗООС са наложени 6 текущи и 2 еднократни санкции, както и 3 са намалени на: „Неохим” АД, гр. Димитровград, „Каменица” АД, гр. Пловдив – Пивоварен завод Хасково, „Теклас - България” ЕАД, гр. Кърджали, РДНО за общините Хасково, Димитровград и Минерални бани, ГПСОВ - Димитровград. Съставени са 17 акта по ЗВ и са издадени 15 НП на обща стойност 14 500 лв. Издадена е заповед и е приложена 1 принудителна административна мярка (ПАМ) за прекратяване на производствената дейност на обект за установено силно замърсяване на водни обекти и други нарушения.

• **Информация за стопански субекти, заустващи следните приоритетно опасни вещества: антрацен, бромирани дифенилетири, кадмий, хлоралкални, ди-(2-етилхексил)-фталат, ендосулфан, хексахлорбензен, хексахлоробутадиен, живак, нонилфеноли, пентахлорбензен, полиароматни въглеводороди, трибутилкалаени съединения, трифлуралин, дикофол, перфлуорооктан сулфонова киселина и нейните производни, киноксифен, диоксини и диоксиноподобни съединения, хексалпромоциклододекани, хептахлор и хептахлор епоксид:**

В разрешителните за заустване или КР на четиринадесет обекта в териториалния обхват на РИОСВ - Хасково са определени ИЕО за приоритетно опасните вещества кадмий и живак. Това са: „Хармони 2012“ ЕООД, гр. София, бивша площадка на „ОЦК“, гр. Кърджали, „Горубсо – Кърджали“ АД, Обогатителна фабрика гр. Кърджали, „Каолин“ АД, гр. Сеново, Обогатителна фабрика с. Устрем, общ. Тополовград, Ликвидиран рудник "Саже", с. Сърница, общ. Мин. бани, Ликвидирани минни участъци гр. Маджарово на "Еко Антрацит" ЕООД, гр. София, РЦТНО за общините Хасково, Димитровград и Минерални бани в с. Гарваново, общ. Хасково на Община Хасково, РЦУО за общините Кърджали, Джебел, Ивайловград, Кирково, Крумовград, Ардино, Момчилград и Черноочене в с. Вишеград, общ. Кърджали на Община Кърджали, ГПСОВ – Хасково, Канализационните системи на Харманли, Любимец, Симеоновград, Ивайловград, Крумовград и Джебел. При нито един от изброените обекти при извършените през 2018 г. проверки не са констатирани превишения на ИЕО по показатели кадмий и живак.

На територията на РИОСВ-Хасково няма стопански субекти, заустващи отпадъчни води, в които се очаква съдържание на останалите приоритетно опасни вещества.

3. Характеристика на подземни води

А. Мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води.

На територията на РИОСВ - Хасково (области Хасково и Кърджали) са разположени 15 подземни водни тела (по - голяма или по - малка част от тях).

Трябва да изтъкнем, че в регистъра на зоните за защита на подземни води, предназначени за ПБВ са включени всички подземни водни тела на територията на ИБР, поради използването им за водоснабдяване с питейна цел.

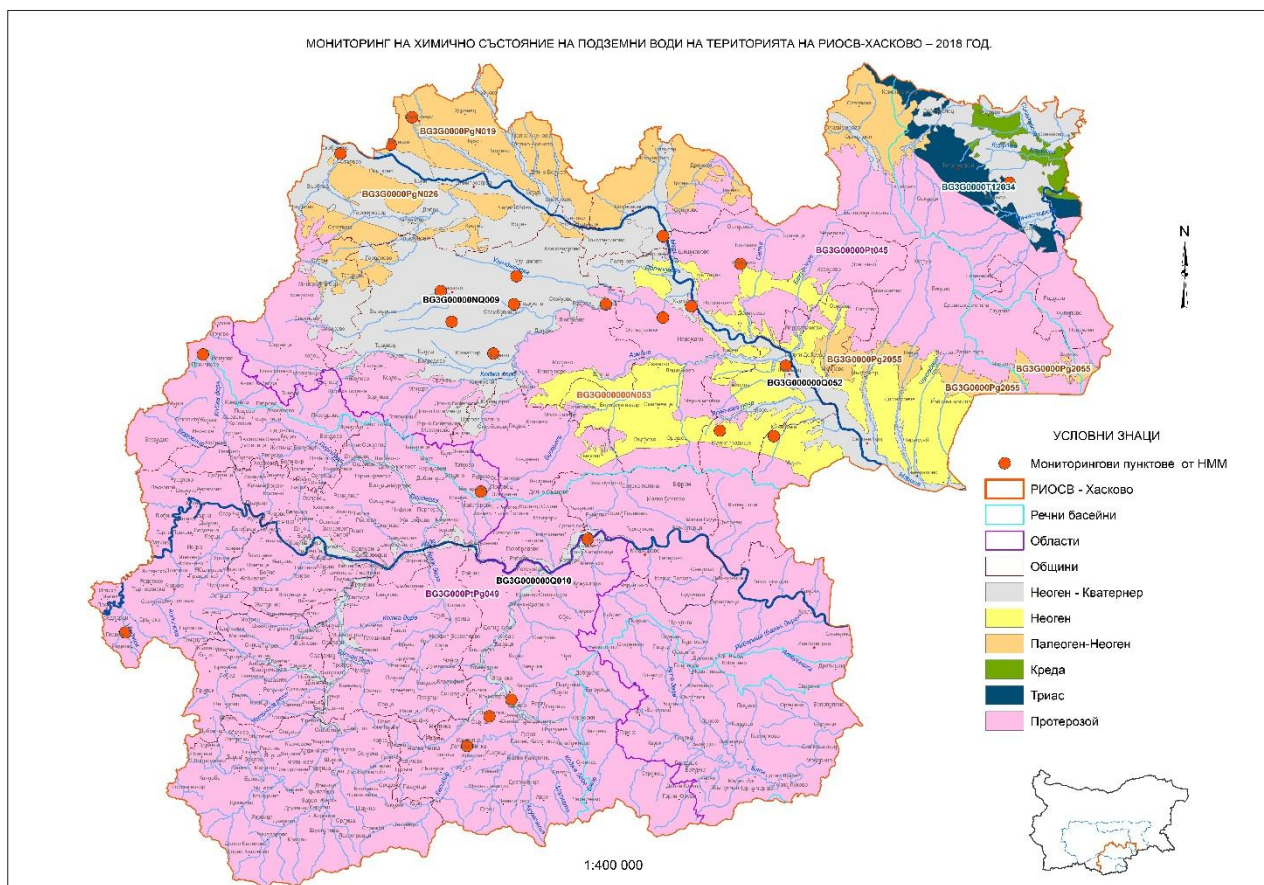
През 2018г. е изпълнен оперативен мониторинг.

Националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води през 2018 год. включва 25 хидрогеоложки пункта:

1. BG3G00AHN12MP249 - Сондажи №№ 1 и 4, ПС-ПБВ "Хасково - 1", гр. Хасково
2. BG3G0ahN1-2MP020 - Кладенец, с. Малево, общ. Хасково
3. BG3G0ahN1-2MP021 - ПС - ПБВ - 15 Сондажа, гр. Хасково - Източна зона, общ. Хасково

4. BG3G0000aQhMP022 - ПС - 3 Кладенеца + 6 Сондажа, с. Брягово, общ. Хасково
5. BG3G000000NMP023 – ПС - нова, с. Узунджово, общ. Хасково
6. BG3G0000aQhMP024 - Кладенец, с. Странджево, общ. Крумовград
7. BG3G0000aQhMP025 - Дренаж, с. Странджево, общ. Крумовград
8. BG3G0000aQhMP131 - ПС "Крумовград" - 3 Кладенеца, гр. Крумовград, общ. Крумовград
9. BG3G000000NMP026 - Сондаж, Винарска къща "Сакар", гр. Любимец, общ. Любимец
10. BG3G0000aQ2MP027 - Кладенец ПС, гр. Симеоновград, общ. Симеоновград
11. BG3G0000aQhMP054 - Кладенец, гр. Харманли, общ. Харманли
12. BG3G000PtPgMP079 - Извор - ПС "Кандилка", с. Кандилка, общ. Крумовград
13. BG3G00000PgMP067 - Извор, с. Миладиново, общ. Кърджали
14. BG3G00000PgMP092 - Извор, с. Паничково, общ. Черноочене
15. BG3G0000aQ3MP035 - Кладенец - ПС, с. Скобелево, общ. Минерални бани
16. BG3G000000NMP500 - Сондаж – нов, с. Сива река, общ. Свиленград
17. BG3G000000NMP501 - Сондаж, с. Малко Градище, общ. Любимец
18. BG3G0MPG3N1MP167 - Сондаж, гр. Меричлери, общ. Димитровград
19. . BG3G0000Pg2MP088 - Сондажи на КГМР, гр. Хасково, общ. Хасково
20. BG3G00000PTMP197 - Сондаж, с. Коларово, общ. Харманли
21. BG3G00000PTMP198 - Извор "Приказките, гр. Харманли, общ. Харманли
22. BG3G00000PGMP173 - ПС "Звънарка" - Извор (Каптаж № 2), с. Звънарка, общ. Крумовград
23. BG3G00000PTMP194 - Сондаж, с. Диамандово, общ. Ардино
24. BG3G00000PGMP117 - Кладенец - дом Ангел Тенев, с. Великан, общ. Димитровград
25. BG3G00000T2MP074 - Славков извор, с. Кап. Петко войвода, общ. Тополовград

Карта: Мониторинг на химично състояние на подземни води на територията на РИОСВ - Хасково – 2018 год.

В. Оценка на състоянието и характеристика на подземните водни тела

Подземните води се оценяват въз основа на информация, която ИАОС изпраща на Басейнова Дирекция „Източноевропейски район“. Пробите са анализирани в ИАОС - основно в Регионална лаборатория – Хасково, малка част в Лаборатория - Централен офис-София, Регионална Лаборатория – Пловдив и Регионална Лаборатория - Стара Загора. За всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализирание, както следва:

1. I група - основни физико - химични показатели - разтворен кислород, рН, електропроводимост, нитратни йони, амониев йони, температура, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, хлориди, натрий, калий, сулфати, хидрокарбонати, карбонати, сух остатък, флуориди – анализират се отделни показатели (посочени с удебелен шрифт) в част от мониторинговите пунктове за подземни води сезонно (четири пъти в годината).

2. II група - допълнителни физико - химични показатели – нитрити, фосфати, желязо (общо), манган, цианиди – анализират се отделни показатели (посочени с удебелен шрифт) в част от мониторинговите пунктове за подземни води сезонно (четири пъти в годината).

3. III група – метали и металоиди – олово, кадмий, арсен, живак, мед, цинк, никел, хром (общ), хром – тривалентен, хром – шествалентен, обща α – активност, обща β – активност, естествен уран, радий R226 – анализират се отделни показатели в част от мониторинговите пунктове веднъж годишно през трето тримесечие, а показателите със завишение - сезонно (четири пъти в годината).

4. IV група – органични вещества – еднократно през годината е предвидено да се извършват анализи на пестициди (алдрин, атразин, DDT/DDD/DDE, пропазин, хептахлор, пендиметалин, хлорпирифос-етил, тербутилазин, металахлор) - в пет броя мониторингови

пунктове при гр. Хасково - Източна зона, (ПС - ПБВ - 15 Сондажа), с. Брягово, с. Узунджово, с. Странджево (Маджарово) (шахтов кладенец) и гр. Крумовград.

Резултатите се сравняват със стандарт за качество съгласно Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007 г. (ДВ, бр. 87 от 2007 г., посл. изм. и доп., ДВ, бр. 102 от 23 декември 2016 г.) за проучване, ползване и опазване на подземните води.

За оценка на химичното състояние на ПБВ са използвани данни от изпълнения през 2018 г. мониторинг на химичното състояние на подземните водни тела. Във връзка с това, трябва да изтъкнем, че:

1. Изпълнението на Заповед № РД-175/02.04.2019 г. на Министъра на околната среда и водите за програмите за мониторинг на подземни води се отнася за периода 01.04.2018 г. - 31.03.2019 г.

2. В оценка на химичното състояние на ПБВ са използвани данни от изпълнения мониторинг за периода 1.01.2018 г. – 31.12.2018 г. Мониторинговите пунктове при гр. Свиленград, гр. Кърджали, с. Момково, с. Дрангово, с. Кукуряк, с. Дружинци, с. Камилски дол липсват в програмата за оперативен мониторинг на химичното състояние на подземните води на територията на РИОСВ - Хасково през 2018 г. съгласно Заповед № РД-175/02.04.2018 г., но тези МП участват в оценка на химичното състояние на съответните ПБВ за 2018 г. (с резултати от пробонабиране през първо тримесечие на 2018 г.)

Оценката на химичното състояние на ПБВ е извършена съгласно подход за оценка на химичното състояние на подземните водни тела и е дадена в две категории – добро и лошо. Подходът е разработен в съответствие с изискванията на Директива 2000/60/ЕС, Директива 2006/118/ЕО. за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване, Наредба № 1 за проучване, ползване и опазване на подземните води, Ръководство № 18 за състоянието на подземните води и оценка на тенденциите, Ръководство № 17 за предотвратяване или ограничаване на преките и непреките отвеждания и Ръководството за докладване по РДВ през 2016 г.

Резултатът от извършена обща оценка на химичното състояние на ПБВ на територията на РИОСВ - Хасково през 2018 г. е представен в таблица:

Използвани съкратени термини навсякъде в текста:

РС – релевантна стойност

ПС – прагова стойност

ПБВ – подземно водно тяло

МП - мониторингов пункт

№ по ред	Код на ПБВ	Наименование ПБВ	Тест: Обща оценка на химичното състояние на ПБВ (добро/лошо)	Тест: Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (добро/лошо)	Обща оценка на химичното състояние на ПБВ	Вещества или показатели на замърсяване
1	BG3G00000NQ009	Порови води в Неоген - Кватернер - Хасково	добро	лошо	лошо	Желязо - 2,1355 mg/l Манган - 1,0108 mg/l Обща алфа-активност - 1,6775 Bq/l
2	BG3G000000Q010	Порови води в Кватернер - река Арда	добро	добро	добро	

3	BG3G000000Q012	Порови води в Кватернер - Марица Изток	лошо	добро	лошо	Фосфати - 0,525 mg/l
4	BG3G000000Q013	Порови води в Кватернер - Горнотракийска низина	лошо	лошо	лошо	Манган - 0,5365 mg/l Фосфати - 1,1175 mg/l
5	BG3G00000NQ018	Порови води в Неоген - Кватернер- Пазарджик - Пловдивския район	добро	лошо	лошо	Сулфати - 251 mg/l Фосфати - 0,72 mg/l Обща алфа-активност - 0,853 - 0,933 Bq/l Естествен уран - 0,185 - 0,207 mg/l
6	BG3G000000Q052	Порови води в Кватернер - Свиленград- Стамболово	добро	добро	добро	
7	BG3G00000NQ054	Порови води в Неоген - Кватернер - Ямбол - Елхово	лошо	лошо	лошо	Нитрати - 61 - 87,75 mg/l Сулфати - 282 mg/l Обща алфа-активност - 0,1 - 0,93 Bq/l
8	BG3G000000N053	Порови води в Неоген - Свиленград- Стамболово	добро	добро	добро	
9	BG3G00000PgN019	Порови води в Палеоген - Неоген - Марица Изток	лошо	-	лошо	Електропроводимост - 2081,75 uS/cm Нитрати - 264,75 mg/l Сулфати - 396 mg/l
10	BG3G00000Pg2055	Пукнатинни води - Свиленградски масив	добро	добро	добро	
11	BG3G00000PgN026	Карстови води - Чирпан - Димитровград	лошо	добро	лошо	Нитрати - 98,23 mg/l
12	BG3G00000K2030	Пукнатинни води - Брезовско - Ямболска зона	добро	добро	добро	
13	BG3G00000T12034	Карстови води - Тополовградски масив	лошо	лошо	лошо	Нитрати - 58 mg/l
14	BG3G00000Pt045	Пукнатинни води - Шишманово – Устремски масив	добро	добро	добро	
15	BG3G00000PtPg049	Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс	добро	лошо	лошо	Цинк - 2,3053 mg/l

Забележка: Общата оценка определя „лошо” химично състояние на ПВТ BG3G000000NQ018 и BG3G000000NQ054 на територията на ИБР за 2017 г. и „добро” химично състояние на ПВТ BG3G000000K2030 за 2017 г. и ПВТ BG3G00000Pg2055 за 2016 г.

Засегнати части от ПВТ, в които са разположени водовземни съоръжения за ПБВ:

Код на зоната за защита на питейни води	Водовземно съоръжение/система		Замърсяващо вещество				
	Код на мониторингов пункт	Име на мониторингов пункт	Показател	Средна стойност за периода, мг/л	Стандарт/контролно ниво за качество,мг/л	Базово ниво, мг/л	ПС,мг/л
BG3DGW00000NQ009	BG3G0000AQHMP022	Брягово, ПС - 3 Кладенеца + 6 Сондажа	Амониев йони	0,41	0,50	0,10	0,38
BG3DGW00000NQ009	BG3G0000AQHMP022	Брягово, ПС - 3 Кладенеца + 6 Сондажа	Желязо (общо)	2,14	0,20	0,08	0,15
BG3DGW00000NQ009	BG3G0000AQHMP022	Брягово, ПС - 3 Кладенеца + 6 Сондажа	Манган	1,01	0,05	0,02	0,04
BG3DGW00000NQ009	BG3G00AHN12MP249	Хасково, Сондаж № 1, ПС-ПБВ "Хасково - 1"	Обща алфа-активност	1,6775 Bq/l	0,5 Bq/l	-	-
BG3DGW00000NQ009	BG3G00AHN12MP249	Хасково, Сондаж № 1, ПС-ПБВ "Хасково - 1"	Естествен уран	0,0593	0,06	-	-
BG3DGW000000Q010	BG3G0000AQHMP025	Странджено (Маджарово), дренаж	Желязо (общо)	0,21	0,20	0,07	0,16
BG3DGW000000Q012	BG3G0000AQ2MP027	Симеоновград, Кладенец ПС	Манган	0,0468	0,05	0,0015	0,0379
BG3DGW000000Q012	BG3G0000AQ2MP027	Симеоновград, Кладенец ПС	Фосфати	0,53	0,50	0,66	0,40
BG3DGW000000Q013	BG3G0000AQ3MP035	Скобелево, Кладенец - ПС	Манган	0,54	0,05	0,09	0,04
BG3DGW000000Q013	BG3G0000AQ3MP035	Скобелево, Кладенец - ПС	Фосфати	1,12	0,50	0,74	0,40
BG3DGW000000N053	BG3G000000NMP501	Малко Градище, Сондаж	Желязо (общо)	0,19	0,2	0,28	0,16
BG3DGW00000T12034	BG3G00000T2MP074	Кап. Петко войвода, Славков извор	Нитрати	58,00	50	63,57	38,08
BG3DGW000PtPg049	BG3G000PTPGMP079	Кандилка, Извор в ПС "Кандилка", Вик Кърджали	Цинк	2,31	1	0,02	3,75

С. Характеристика на подземните водните тела

1. Подземно водно тяло BG3G00000NQ009 /Порови води в Неоген - Кватернер – Хасково/

Водното тяло е разположено в северозападната част на Област Хасково, заема Хасковската котловина (северната част на Източни Родопи). Водоносния хоризонт е изграден основно от пясъци, гравелити, песъкливи глини, чакъли. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са глинести пясъци. Цялото ПВТ има площ – 615,38 кв.км.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2018 год. се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – не се наблюдават концентрации на РС (релевантна стойност) за 2018 год. над стандарт. Състоянието е добро.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване:

1. В МП при с. Брягово (ПС - 3 Кладенеца + 6 Сондажа) се наблюдава:

- средногодишна концентрация (2018 год.) над прагова стойност за показателя амониеви йони: 0,4125 mg/l (стандарт – 0,50 mg/l). Не е превишен стандарта за качество на питейни води при този показател.
- средногодишна концентрация (2018 год.) над стандарт за показателите желязо (общо) и манган съответно: 2,1355 mg/l (стандарт – 0,2 mg/l) и 1,0108 mg/l (стандарт – 0,05 mg/l). Превияшен е стандарта за качество на питейни води и е повишена концентрацията над установеното базово ниво при тези показатели.

2. В МП при гр. Хасково (Хасково, Сондаж № 1, ПС-ПБВ "Хасково - 1") се наблюдава:

- средногодишна концентрация (2018 год.) над контролно ниво за показателя обща алфа-активност: 1,6775 Bq/l. (контролно ниво – 0,5 Bq/l). В сравнение с предходната година (2017г.): в този мониторингов пункт: се фиксират съдържания над контролно ниво (0,5 Bq/l) – от 1,54 Bq/l до 6,02 Bq/l, средногодишна концентрация - 2,8425 Bq/l.

Можем да направим заключение, че макар средногодишната концентрация на този показател да е понижена, цифрата остава над 3 пъти над контролно ниво и се налага пречистване при производството на питейна вода.

Средногодишна концентрация (2018 год.) много близка до стандарт за показателя естествен уран: 0,05925 mg/l (стандарт – 0,06 mg/l). В сравнение с предходната година (2017 г.) в този мониторингов пункт се фиксират съдържания над стандарт – от 0,062 mg/l до 0,106 mg/l, средногодишна концентрация - 0,0718 mg/l.

Във връзка с горе изложеното, трябва да изтъкнем, че като подземно водно тяло определено като зона за защита на подземните води, предназначени за питейно - битово водоснабдяване, се наблюдава завишено съдържание над контролно ниво/максимална стойност съгласно Наредба № 9/2001 г. (изм. ДВ. бр. 102 от 12 Декември 2014 г.) за качеството на водата, предназначена за питейно - битови цели, както следва:

- в МП при гр. Хасково (Сондаж № 1, ПС-ПБВ "Хасково - 1") - на показателите обща алфа-активност и естествен уран при четирикратно пробонабиране за годината съответно: средногодишна концентрация над контролно ниво - 1,6775 Bq/l и средногодишна концентрация над максимална стойност - 0,0593 mg/l
- в МП при с. Узунджово (ПС-нова) - на показателя обща алфа-активност при трикратно пробонабиране за годината – средногодишна концентрация над контролно ниво - 0,4733 Bq/l
- в МП при гр. Хасково (Източна зона, ПС - ПБВ - 15 Сондажа) – на показателя обща алфа - активност при еднократно пробонабиране за годината (трето тримесечие на 2018 г.) – концентрация над контролно ниво - 0,45 Bq/l

Състоянието е лошо.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G00000NQ009 през 2018 г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо” - показатели на замърсяване са желязо (общо), манган и обща алфа - активност. През 2017 г. общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G00000NQ009 на територията на РИОСВ - Хасково също е „лошо”, като показатели на замърсяване са обща алфа - активност, желязо и естествен уран.

2. Подземно водно тяло BG3G000000Q010 /Порови води в Кватернер - река Арда/

Водното тяло е разположено в Област Кърджали. Алувиалните отложения са образувани от р. Арда и нейните притоци – р. Върбица и р. Перперек. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, гравелити, глини, валуни, чакъли. ПВТ има площ - 101,16 кв. км.

През 2018 г. в мониторингови пунктове при с. Странджево (Кладенец), с. Странджево (Дренаж), гр. Крумовград (ПС "Крумовград" - 3 Кладенеца) и гр. Кърджали (Кладенец - НИМХ - ХГП№601) от извършените наблюдения върху химичното състояние се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – не се наблюдават концентрации на РС (2018 год.) над стандарт. Състоянието е добро.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване - в МП при с. Странджево (Маджарово) (Дренаж) се наблюдава концентрация (2018 год.) над стандарт за показателя желязо (общо) - 0,21 mg/l (стандарт – 0,2 mg/l). Превишен е стандарта за качество на питейните води и е повишена концентрацията над установеното базово ниво, но отразената в таблицата по-горе цифрата в колоната „Средна стойност за периода” е всъщност резултат от еднократно пробонабиране - през първо тримесечие на 2018 г. На този етап приемаме, че състоянието е добро.

Общата оценка определя „добро” химично състояние на ПВТ BG3G000000Q010 през 2018г., което е констатирано и през 2017 г.

3. Подземно водно тяло BG3G000000Q012 /Порови води в Кватернер - Марица Изток/

В Област Хасково попада съвсем малка част (тясна ивица по поречието на р. Сазлийка). Цялото ПВТ има площ 982,56 кв.км. Водоносния хоризонт е изграден от чакъли, валуни, пясъци, глини. Подхранването става от реките, валежите и поливните води.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2018 год. се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – в мониторингов пункт при гр. Симеоновград (Кладенец ПС) се фиксира:

- концентрация на РС (2018 год.) над стандарт за показателя фосфати - 0,525 mg/l (стандарт - 0,50 mg/l)
- концентрация на РС (2018 год.) над прагова стойност за показателя манган - 0,04675 mg/l (стандарт - 0,05 mg/l)

Състоянието е лошо, защото: площта от ПВТ, в която е установено повишение на концентрациите на фосфати е по-малка от 20% от площта на ПВТ, но е влошено качеството на подземните води, ползвани за питейно - битово водоснабдяване.

За показателя фосфати се наблюдава отново тенденция на повишение на съдържанието, а именно: релевантните стойности за последните три години са съответно - през 2016 г. - 0,6225 mg/l, през 2017 г. - 0,435 mg/l и през 2018 г. - 0,525 mg/l.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване – в МП при Симеоновград (Кладенец ПС):

- средногодишната концентрация (2018 год.) на показателя фосфати е над стандарт, но е под концентрацията на установеното базово ниво
- средногодишната концентрация (2018 год.) на показателя манган е над прагова стойност и над концентрацията на установеното базово ниво

Състоянието е добро.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G000000Q012 през 2018 г. на територията на РИОСВ-Хасково е „лошо” - показател на замърсяване е фосфати.

През 2017 г. химичното състояние на ПВТ BG3G000000Q012 на територията на РИОСВ-Хасково е определено също като „лошо”, но показател на замърсяване е манган.

4. Подземно водно тяло BG3G000000Q013 /Порови води в Кватернер - Горнотракийска низина/

В Хасковски район е разположена съвсем малка част от водното тяло (най-югоизточните му части). Като цяло водоносния хоризонт е изграден основно от пясъци, глини, гравелити, валуни, чакъли. Цялото ПВТ има площ 2818,07 кв.км. Подхранва се от

реките и деретата притоци на р. Марица, от инфилтриралите се валежи и поливни води, от карстовите води на южната оградна верига, които подземно се изливат в алувия.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2018 год. в мониторингов пункт при с. Скобелево (Кладенец - ПС) се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – наблюдава се концентрация на РС (2018 год.) над стандарт при показателите манган и фосфати съответно - 0,5365 mg/l (стандарт – 0,05 mg/l) и 1,1175 mg/l (стандарт – 0,50 mg/l). Резултатът от еднократно пробонабиране - през трето тримесечие на 2018 г. за показателя обща алфа - активност е 0,71 Bq/l - превишено е контролно ниво за качество на питейни води.

Влошено е качеството на подземните води, ползвани за питейно - битово водоснабдяване: превишен е стандарта за качество на питейните води за показателите манган и фосфати в горесцитирания МП – за двата показателя в четирите проби съдържанията са в границите за манган - от 0,4208 mg/l до 0,5791 mg/l и за фосфати - от 0,78 mg/l до 1,3 mg/l. В конкретния случай, площта от ПВТ, в която е установено превишение на концентрацията на показателите манган и фосфати е по - малка от 20% от площта на ПВТ, но:

- влошено е качеството на подземните води, ползвани за питейно - битово водоснабдяване,
- установени са значими и устойчиви тенденции за повишаване на концентрациите на показателите манган и фосфати.

През 2018 г. за пръв път с честота «Веднъж годишно» е извършен анализ на радиологични показатели в МП при с. Скобелево и както по - горе отразихме, наблюдава се завишение на показателя обща алфа-активност - 0,71 Bq/l над контролно ниво за качество на питейни води (0,5 Bq/l). В мониторинговата програма за периода Април, 2019 г. – Април, 2020 г. е проектирана честота на радиологични показатели в МП при с. Скобелево «Четири пъти годишно».

На този етап приемаме състоянието за лошо само по показатели манган и фосфати.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване – средногодишните концентрации (2018 год.) на показателите манган и фосфати са над стандарт и над установеното базово ниво и е налице значима и устойчива тенденция за повишаване на концентрацията на тези показатели на замърсяване със стойности около и над 75 % от праговите стойности.

Средногодишната концентрация на показателя манган през 2017 год. - 0,3467 mg/l а през 2018 год. е 0,5365 mg/l.

Средногодишната концентрация на показателя фосфати през 2017 год. - 1,365 mg/l а през 2018 год. е 1,1175 mg/l.

При еднократно пробонабиране и анализ, концентрацията на показателя обща алфа - активност - 0,71 Bq/l е над контролно ниво за качество на питейни води (0,5 Bq/l).

На този етап приемаме състоянието за лошо по показатели манган и фосфати.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G000000Q013 през 2018 г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо” - показатели на замърсяване са фосфати и манган.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G000000Q013 през 2017 г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо” - показатели на замърсяване са фосфати и манган.

В заключение:

- за показателя фосфати се наблюдава тенденция на понижаване съдържанието, а именно: релевантните стойности/средногодишните концентрации са съответно - през 2016 г. - 1,615 mg/l, през 2017 г. - 1,365 mg/l, а през 2018 год. - 1,1175 mg/l. Въпреки наблюдаваната тенденция съдържанието на този показател остават над два пъти над стандарт.
- за показателя манган се наблюдава тенденция на повишение на съдържанието, а именно: релевантните стойности/средногодишните концентрации са съответно - през 2017 г. – 0,3467 mg/l, през 2018 г. – 0,5365 mg/l.

5. Подземно водно тяло BG3G00000NQ018 /Порови води в Неоген - Кватернер - Пазарджик - Пловдивския район/

В Област Хасково се намира съвсем малка част от него (най - югоизточните му части). Като цяло водоносния хоризонт е изграден основно от глини, песъкливи глини, глинести пясъци, чакъли, конгломерати, брекчи, брекчо - конгломерати, алевролити. Цялото ПВТ има площ 4013,81 кв.км.

Това ПВТ няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение на територията на РИОСВ - Хасково. Няма и мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води черпещи вода за питейно - битово водоснабдяване за наблюдение на територията на РИОСВ - Хасково.

Общата оценка определя „лошо” химично състояние на ПВТ BG3G00000NQ018 съгласно Обща оценка на химичното състояние на ПВТ на територията на БД „Източнобеломорски район” за 2017 г. Показатели на замърсяване са: сулфати, фосфати, обща алфа - активност и естествен уран.

6. Подземно водно тяло BG3G000000Q052 /Порови води в Кватернер - Свиленград-Стамболово/

Водното тяло заема терсата на р. Марица, в нейното долно течение. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, глини, гравелити, чакъли. ПВТ има площ 164,13 кв.км.

В мониторингови пунктове при с. Момково (Кладенец - ПС-ПБВ) и гр. Харманли (Кладенец) от извършените наблюдения върху химичното състояние се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – не се наблюдават концентрации на РС (2018 год.) над стандарт. Състоянието е добро.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване - средногодишните концентрации (2018 год.) на съответните компоненти не превишават стандарта и не е превишена концентрацията на установеното базово ниво. Състоянието е добро.

Общата оценка определя „добро” химично състояние на ПВТ BG3G000000Q052 през 2018 г., което е констатирано и през 2017 г.

7. Подземно водно тяло BG3G00000NQ054 /Порови води в Неоген - Кватернер - Ямбол - Елхово/

ПВТ е разположено в най - източния край на Горнотракийската низина. ПВТ има площ от 1437,83 км². Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са почвен слой, песъкливи глини, пясъци, глинести пясъци. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, глини, гравелити, чакъли /Q/, пясъци, гравелити, песъкливи глини, варовици, пясъчници, въглища /N/. На територията на РИОСВ - Хасково е съвсем малка част от него (най - югозападните му части).

Това ПВТ няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение на територията на РИОСВ - Хасково. Няма и мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води черпещи вода за питейно - битово водоснабдяване за наблюдение на територията на РИОСВ - Хасково.

Общата оценка определя „лошо” химично състояние на ПВТ BG3G00000NQ054 съгласно Обща оценка на химичното състояние на ПВТ на територията на БД „Източнобеломорски район” за 2017 г. Показатели на замърсяване са: нитрати, сулфати, обща алфа - активност.

8. Подземно водно тяло BG3G000000N053 /Порови води в Неоген - Свиленград-Стамболово/

Водното тяло е разположено в централните и източни части на Област Хасково. ПВТ заема т.н Свиленградско понижение, което е западната, стеснена част на Долнотракийската низина (наложена депресия), от север и североизток се огражда от Сакар, от юг е източната част на Ибредженската хорст антиклинала. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, гравелити, песъккливи глини, инфилтрационни варовици, брекчоконгломерати. ПВТ има площ 704,1 кв.км. Подхранва се основно от инфилтриралите се валежи, по-слабо от реките и деретата и водите от подложката.

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – не се наблюдават концентрации на РС (2018 год.) над стандарт. Състоянието е добро.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване – в МП при с. Малко Градище, Сондаж, за показателя желязо се наблюдава средногодишна концентрация (0,18925 mg/l) над ПС (0,1605 mg/l).

На този етап приемаме, че състоянието е добро, защото: не е превишен стандарта за качество на питейните води за нито един от показатели на замърсяване.

Общата оценка определя „добро” химично състояние на ПВТ BG3G000000N053 през 2018г., което е констатирано и през 2017г.

9. Подземно водно тяло BG3G0000PgN019 /Порови води в Палеоген - Неоген - Марица Изток/

ПВТ е разположено в североизточната част на Източнорелеевски басейн. Заема източната част на Маришкия каменовъглен басейн. ПВТ има площ от 3105,05 км². Водоносния хоризонт е изграден от глини, пясъци, въглищни шисти, въглища. Подхранването на напорния хоризонт става главно от подземния поток в пролувиалните отложения на Новозагорското поле и от пукнатинните води на подложката (там където хоризонтът заляга върху гранит, мрамори, кристалинни шисти).

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2018 год. в МП при гр. Мерицлери (Сондаж) се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – наблюдават се концентрации на РС (2018 год.) над стандарт при следните показатели:

- електропроводимост -2081,75 uS/cm (стандарт - 2000 uS/cm)
- нитрати - 264,75 mg/l (стандарт - 50 mg/l)
- сулфати - съответно 396 mg/l (стандарт - 250 mg/l)

МП при гр. Мерицлери (Сондаж) е с издадено разрешително за водовземане с цел на водовземането животновъдство и обект на водоснабдяване: „Ферма за отглеждане на животни”. Дотолкова доколкото съгласно Чл. 4., ал.1, т. 3 от Наредба № 44 от 20 април 2006г. за ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти - Животновъдните обекти за отглеждане на селскостопански животни трябва да отговарят на следните изисквания: снабдени са с питейна вода включително и от собствени водоизточници, която да отговаря на изискванията на Наредба № 9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (ДВ, бр. 30 от 2001 г.), можем да кажем, че е влошено качеството на подземните води, ползвани за питейно-битово водоснабдяване: превишен е стандарта за качество на питейните води за показателите електропроводимост, калций, нитрати, твърдост (обща) и сулфати. В конкретния случай, площта от ПВТ, в която е установено превишение на концентрацията на тези показатели е по-малка от 20% от площта на ПВТ, но:

- влошено е качеството на подземните води, ползвани за питейно-битово водоснабдяване,
- за отделни показатели от гореизброените са установени значими и устойчиви тенденции за повишаване на концентрациите.

Състоянието е лошо.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване - няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води черпещи вода за питейно-битово водоснабдяване за наблюдение на територията на РИОСВ - Хасково.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G0000PgN019 през 2018 г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо” - показатели на замърсяване са електропроводимост, нитрати и сулфати.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G0000PgN019 през 2017 г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо” - показатели на замърсяване са нитрати, сулфати и желязо.

10. Подземно водно тяло BG3G0000Pg2055 /Пукнатинни води - Свиленградски масив/

ПВТ е разположено в източната част на Област Хасково. Водоносния хоризонт е изграден от мергели, песъкливи мергели, варовици, песъкливи варовици, пясъчници, конгломерати - напукани, брекчоконгломерати. ПВТ има площ - 95,35 кв. км.

В мониторингов пункт при с. Левка (Сондаж) през 2018 г. не е извършено пробонабиране, както и през 2017 г.

За общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G0000Pg2055 за 2018 г. е взета предвид общата оценка на това ПВТ през 2016 г., която е „добро” химично състояние.

11. Подземно водно тяло BG3G0000PgN026 /Карстови води - Чирпан – Димитровград/

В Област Хасково е разположена само южната част на това ПВТ, заема северозападната част на Област Хасково. Водоносния хоризонт е изграден от песъкливи, глинести и органогенни варовици, мергели, конгломерати, пясъчници. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са пясъци, чакъли, глини, конгломерати, туфи, туфити, туфозни пясъчници, рифови варовици. Цялото ПВТ има площ 1058,29 кв.км.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2018 год. се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – наблюдава се концентрация на релевантна стойност (РС) над стандарт за показателя нитрати - 98,23 mg/l (стандарт - 50 mg/l). Основно замърсяването е при МП в с. Великан (Сондаж, дом Ангел Тенев) – средногодишната концентрация е 173,17 mg/l.

В конкретния случай, площта от ПВТ, в която е установено превишение на концентрацията на показателя нитрати е по-малка от 20% от площта на ПВТ, но са установени значими и устойчиви тенденции за повишаване на концентрациите на този показател (виж долуприложените таблици).

На този етап приемаме състоянието за лошо.

Показател	Концентрации на РС на Нитрати над стандарт за подземни води	
	2017 год.	2018 год.
Нитрати (mg/l)	91,29	98,23

Показател	Средно годишни концентрации на Нитрати над стандарт в подземни води при с. Великан (Сондаж, дом Ангел Тенев)								
	2010 год.	2011 год.	2012 год.	2013 год.	2014 год.	2015 год.	2016 год.	2017 год.	2018 год.
Нитрати (mg/l)	187,225	184,75	187,75	150,25	154,25		161,5	156	173,17

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване - не се установяват средногодишни концентрации (2018 год.) над стандарт за качество на питейни води.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G0000PgN026 през 2018 г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо” - показател на замърсяване е нитрати.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G0000PgN026 през 2017 г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо” - показател на замърсяване е нитрати.

12. Подземно водно тяло BG3G00000K2030 /Пукнатинни води - Брезовско - Ямболска зона/

ПВТ е разположено югозападно и североизточно от гр. Стара Загора, заема северната и източна част на Източнореловски район. ПВТ има площ от 1345,82 кв.км. Водоносния хоризонт е изграден от туфи, туфити, андезити, пясъчници, мергели, варовици, гранити, диорити и кварцдиорити, андезити, андезито-базалти, габро. На територията на РИОСВ - Хасково се разполага една съвсем малка част от това ПВТ.

Това ПВТ няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение на територията на РИОСВ - Хасково. Няма и мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води черпещи вода за питейно-битово водоснабдяване за наблюдение на територията на РИОСВ - Хасково.

Общата оценка определя „добро” химично състояние на ПВТ BG3G00000K2030 съгласно Обща оценка на химичното състояние на ПВТ на територията на БД „Източнореловски район” за 2017 г.

13. Подземно водно тяло BG3G0000T12034 / Карстови води - Тополовградски масив/

В североизточния край на Област Хасково е само западната част на това ПВТ. Водоносния хоризонт е изграден от варовици - кавернозни, мраморизирани варовици, доломити. Цялото ПВТ има площ 306,03 кв. км.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2018 год. в МП при с. Кап. Петко войвода (Славков извор) се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – продължава тенденцията от предходни години на концентрация на релевантна стойност (РС) над стандарт за показателя нитрати - 58 mg/l (стандарт - 50 mg/l).

Влошено е качеството на подземните води, ползвани за питейно-битово водоснабдяване: превишен е стандарта за качество на питейните води за показателя нитрати - съдържанията са в границите от 49 mg/l до 63 mg/l. В конкретния случай, площта от ПВТ, в която е установено превишение на концентрацията на показателя манган е по - малка от 20% от площта на ПВТ, но:

- влошено е качеството на подземните води, ползвани за питейно-битово водоснабдяване,
- установени са устойчиви тенденции за повишаване на концентрациите на показателя нитрати.

Състоянието е лошо.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване – средногодишната концентрация (2018 год.) на показателя нитрати превишава стандарта. Средно годишни концентрации на нитрати над стандарт в МП при с. Кап. Петко войвода (Славков извор) са отразени в таблицата по -долу.

Състоянието е лошо.

Показател	Средно годишни концентрации на Нитрати над стандарт в подземни води в МП при с. Кап. Петко войвода (Славков извор)								
	2010 год.	2011 год.	2012 год.	2013 год.	2014 год.	2015 год.	2016 год.	2017 год.	2018 год.
Нитрати (mg/l)	63,38	69,78	66,25	61,5	62,75		52	59	58

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G0000T12034 през 2018 г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо” - показател на замърсяване е нитрати, което е констатирано и през 2017 г.

14. Водно тяло BG3G00000Pt045 /Пукнатинни води - Шишманово – Устремски масив/

ПВТ е разположено в централните и източни части на Област Хасково. Водоносния хоризонт е изграден от гранити, амфиболити, мусковитови и двуслюдени гнайсошисти, шисти, лептинити. ПВТ има площ - 1416,44 кв. км.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2018 год. се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – не се наблюдават концентрации на РС (2018 год.) над стандарт. Състоянието е добро.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване - средногодишните концентрации (2018 год.) на съответните компоненти не превишават стандарта и не е повишена концентрацията на установеното базово ниво. Състоянието е добро.

Общата оценка определя „добро” химично състояние на ПВТ BG3G00000Pt045 през 2018 г., което е констатирано и през 2017 г.

15. Подземно водно тяло BG3G000PtPg049 /Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс/

Това голямо по площ ПВТ заема западните части на разглеждания район. Водоносния хоризонт е изграден от риолити, андезити, пирокластични риодацити, туфи, туфити, туфови пясъчници и алевролити, варовици - кавернозни, варовити пясъчници, мергели, конгломерати, пясъчници, глини, гнайсошисти, гранитизирани гнайси, гранитогнайси, гнайси, мигматити, шисти амфиболити, мрамори, калкошисти. Цялото ПВТ има площ – 6593,09 кв. км.

От извършения мониторинг на химичното състояние през 2018 г. в мониторинговите пунктове при с. Миладиново (Извор), с. Паничково (Извор под разклона за с.Паничково), с. Звънарка (ПС "Звънарка" - Извор (Каптаж №2), с. Дрангово (Извор), с. Кукуряк (Извор), с. Дружинци (Извор), с. Диамандово (Тръбен кладенец), Кандилка (Извор в ПС "Кандилка") и с. Камилски дол (Извор - ПС) се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – не се наблюдават концентрации на РС (2018 год.) над стандарт. Състоянието е добро.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване:

- рН - средногодишната стойност (2018 год.) в МП при с. Паничково (Извор под разклона за с.Паничково) е 6,1 (стандарт - $\geq 6,5$ и $\leq 9,5$)
- цинк – средногодишната концентрация (2018 год.) в МП при с. Кандилка (Извор в ПС "Кандилка") е 2,3053 mg/l (стандарт - 1 mg/l).

На този етап приемаме, че състоянието е лошо, защото: данните от мониторинга на необработената вода показват, че:

- е превишен стандарта за качество на питейните води за показателя цинк и се налага пречистване при производството на питейна вода,

- е повишена концентрацията над установеното базово ниво за показателя цинк (което е предпоставка за изискване на по-високо ниво на пречистване)

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G000PtPg049 на територията на РИОСВ - Хасково през 2018 г. е „лошо”. Показател на замърсяване е цинк.

В сравнение с 2017 г.: общата оценка определя „добро” химично състояние на ПВТ BG3G000PtPg049 на територията на РИОСВ - Хасково.

В изпълнение на Заповед № РД-1/02.01.2018 г. на Министъра на околната среда и водите за констатираните превишения за посочените показатели в подземни/ повърхностни води 1 път на тримесечие се предоставя информация на Министерство на здравеопазването във връзка с предприемане на необходимите мерки по компетентност. Тази информация се публикува всеки месец и на сайта на Басейнова дирекция „Източнобеломорски район” на посочения линк https://earbd.bg/SPRAVKI_ZA_PREVISHENIYA-a-c761.

4. План за управление на риска от наводнения

От определените в Програмата от мерки на утвърден в края на 2016 г. от Министерски съвет План за управление на риска от наводнения (ПУРН) в Източнобеломорски район 2016-2021 г. за територията на РИОСВ Хасково към 31.12.2018 г. са стартирали следните мерки:

Предвидени дейности по ИН	Уникален код на мярката	Име на мярката	Описание на мярката
Изсичане на храсти и дървета с цел почистване на лява дига, берма и кюне на корекцията на р. Ченгенедере, имот 000051, площ 15,263 дка, НТП предпазна дига в землището на с. Генералово	MA_01_63	Реконструкция и поддържане на корекциите	Поддържане на лявата защитна дига на р. Левченска в зоната на с. Генералово и почистване от дървета и храсти - около 2500 м, площ - 15 дка
Реконструкция и ремонт и рехабилитация на язовири общинска собственост по ОП ОС - Изграждане на нова СБ шахта - основен изпускател, изграждане на нов преливник, КИС, почистване на откосите и подравняване на короната, ПИ 000209, с. Димитровче, общ. Свиленград.	EARBD_28	Реконструкция и ремонт на язовири	Реконструкция и ремонт и рехабилитация на язовири общинска собственост по ОП ОС
Почистване на запълнените с наноси участъци от р. Асардере с цел освобождаване на обеми и осигуряване преминаване на висока вълна - Общо количество баластра около 1000 м3. 26 992,48 лв. с ДДС (за 2016 год.)	AR_03_08	Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна	Почистване на запълнените с наноси участъци от р. Асардере с цел освобождаване на обеми и осигуряване преминаване на висока вълна - Общо количество баластра около 1000 м3.
Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние	EARBD_13	Ежегодно обследване на техническото и	Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното

на потенциално опасните водни обекти. Област Кърджали.		експлоатационното състояние на потенциално опасните водни обекти	състояние на съоръжения във водни обекти - диги, защитни стени, мостове, прагове и други с цел своевременно предприемане на мерки за предотвратяване на разрушения при наводнения
Разработени и актуализирани планове за защита при бедствия (част наводнения). Участие на компетентните органи за УРН от самото начало при разработването на планове за действия при природни бедствия, аварии. Област Кърджали.	EARBD_2 7	Разработване и актуализиране на планове за защита при бедствия (част наводнения)	Участие на компетентните органи за УРН от самото начало при разработването на планове за действия при природни бедствия, аварии.
Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на потенциално опасните водни обекти. Област Хасково.	EARBD_1 3	Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на потенциално опасните водни обекти	Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на съоръжения във водни обекти - диги, защитни стени, мостове, прагове и други с цел своевременно предприемане на мерки за предотвратяване на разрушения при наводнения
Разработване и изпълнение на областни и общински програми за намаляване риска от бедствия, включително от наводнения. Област Хасково.	EARBD_1 2	Разработване и изпълнение на областни и общински програми за намаляване риска от бедствия вкл. от наводнения	Разработване и изпълнение на областни и общински програми за намаляване риска от бедствия, включително от наводнения
Разработени и актуализирани планове за защита при бедствия (част наводнения). Участие на компетентните органи за УРН от самото начало при разработването на планове за действия при природни бедствия, аварии. Област Хасково.	EARBD_2 7	Разработване и актуализиране на планове за защита при бедствия (част наводнения)	Участие на компетентните органи за УРН от самото начало при разработването на планове за действия при природни бедствия, аварии.
Корекцията на р. Хасковска – от моста на ул. „19-ти февруари“ на W с/у течението до рег. граница на Хасково с д-на около 1000 м до края на корекцията, обща д-на L?1200 м. (Начало участък – 41 55'59.06"С 25 32'24.56"И;	MA_02_1 7	Реконструкция и поддържане на корекциите	Поддръжка на корекцията на р. Хасковска в зоната на гр. Хасково - 2х3700 м (вкл. възстановяване на нарушена облицовка (400 м))

Край–41 55'58.34"С 25 31'40.16"И)			
Нов стоманобетонен парапет (L=1200, H=1.5 m)	МА_02_1 8	Изграждане на нови корекции	Изграждане на масивен ст.бет. парапет по двата бряга на р. Хасковска в зоната на гр. Хасково, над съществуващите подпорни стени - 2x2500 м с височина 1 м и 2x1200 м с височина 1.5 м. Изграждане на нови подпорни стени в източната част на гр. Хасково (промишлена зона) по продължение на съществуващата корекция - височина на стените 3.5м и дължина 2x1050 м.
Почистване на корекция на р. Харманлийска от храстовидна растителност и единични дървета. Имоти 77181.12.1, 77181.12.2, 77181.12.4, 77181.12.5, 77181.12.6, 77181.12.7, 77181.8.1, 77181.8.2, 77181.8.7, 77181.8.8	МА_02_4 9	Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия	Основно и ежегодно почистване на коритото на р. Харманлийска в зоната на гр. Харманли (дължина 4500 м, площ 250 дка) от дървета, храсти, блатна растителност, битови и строителни отпадъци .
Почистване на корекция на р. Харманлийска от храстовидна растителност и единични дървета. Имоти 77181.12.1, 77181.12.2, 77181.12.4, 77181.12.5, 77181.12.6, 77181.12.7, 77181.8.1, 77181.8.2, 77181.8.7, 77181.8.8	МА_02_5 0	Реконструкция и поддържане на корекциите	Поддръжка на дигите на р. Харманлийска в зоната на гр. Харманли - 2500 м по левия бряг и 4000 м по десния
Укрепване на л. бряг на р. Джебелска в участък от регулацията на с.Тютюнче, общ. Джебел чрез стоманобетонени /винкелна и облицовъчни/ стени с височина 8 м и насип зад и над тях от чакъл. Дължината на стените е 45 м. <i>Изграждане на земно-насипна дига и почистване речен участък за преминаване на висока вълна за река Джебелска в района на село Тютюнче. В процес за избор на изпълнител, изготвен, одобрен и влязъл в сила ПУП. 2 варианта.</i>	AR_03_24	Изграждане на земно-насипна дига и комбинация	Изграждане на земно-насипна дига и почистване речен участък за преминаване на висока вълна за река Джебелска в района на село Тютюнче
Изграждане на нови системи и съоръжения или реконструкция или модернизация на	AR_03_02	Изграждане на земно-насипна дига и	Изграждане на земнонасипна дига от местен материал по левия бряг на р. Джебелска,

съществуващи системи и съоръжения. 41.492617,25.299522. 41.492303, 25.302472. 41.492003, 25.302472. 41.491681, 25.302364.		комбинация	следваща посоката на основното течение на реката непосредствено зад съществуващата стена от габиони, с максимална височина 2,5 м и дължина 700 м. Изграждане на дига от местен материал с укрепване на водния откос срещу ерозия с височина 2.5 м и дължина 600 м. по левия бряг в участъка след моста на гр. Джебел.
Отстраняване на наносни отложения от коритото на р. Марица, в зоната на моста на Републикански път I-8 при гр. Свиленград.	МА_01_5 2	Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна	Отстраняване на наносни отложения от коритото на р. Марица, в зоната на моста на Републикански път I-8 при гр. Свиленград.
Изграждане на земнонасипна дига в комбинация с биологично укрепване по продължение на лявата подпорна стена в южната част на гр. Свиленград, до привързването ѝ към съществуващата дига - дължина 180 м, средна височина 2.5 м	МА_01_5 3	Изграждане на земно-насипна дига и комбинация	Изграждане на земнонасипна дига в комбинация с биологично укрепване по продължение на лявата подпорна стена в южната част на гр. Свиленград, до привързването ѝ към съществуващата дига - дължина 180 м, средна височина 2.5 м.
Поддържане на подпорните стени (2x1500м	МА_01_5 4	Реконструкция и поддържане на корекциите	Поддържане на подпорните стени (2x1500м)

За 2018 г. в БД ИБР има данни за следните наводнения за територията на РИОСВ Хасково:

№	Дата	Източник на наводнението	Местоположение на наводнението	Кратко описание на щетите
1	28.06.2018 г.	Дъждовни води	с. Соколенци	Увредена пътна настилка
2	28.06.2018 г.	Дъждовни води	с. Меден бук	Отнесено половината от пътното платно с ширината на участъка над метър и половина и дължина около 5 метра. Най-разрушен е пътът за село Мандрица и Меден бук
3	28.06.2018 г.	Дъждовни води	с. Ленско	разрушени части на пътната настилка до село Ленско – образувани дупки по 250 квадратни метра

4	28.06.2018 г.	Дъждовни води, прелял микроязовир	Община Харманли	залети пътища
---	---------------	---	--------------------	---------------

Програмата от мерки на ПУРН в Източнoбеломорски район 2016 - 2021 г. е достъпна за разглеждане в табличен и графичен вид чрез географска информационна система (ГИС) на БД ИБР. Връзка към ГИС на БД ИБР е изведена на началната страница на интернет страницата на БД ИБР.

II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ

1. Обобщена информация за територията на РИОСВ

Общата територия, контролирана от РИОСВ-Хасково възлиза на 826344 ха. От тях земеделските земи са 440413ха. Размерът на горския фонд е 348426 ха.

2. Замърсяване на почвите с тежки метали и металоиди

РЛ-Хасково осъществява мониторинговата дейност в пунктовете за наблюдение и контрол от подсистема „Земи и почви" от НАСЕМ. Пунктовете, в които се извършва пробонабирането на почвени проби са определени от ИАОС, гр. София. Те са разположени на цялата територия на РИОСВ и са в зависимост от източниците на замърсяване. Пунктовете са определяни, като са съобразени с типа на почвите, начина на трайно ползуване и културите, които се използват. Определени са им географски координати, които образуват мрежа от 16х16 км един от друг.

Пробонабирането се извършва в следните пунктове:

Брой пунктове	№ на пункта	Географски координати		Населено място, землище	Община
1.	250	25 25.100	41 52.067	с. Сираково	Хасково
2.	251	25 27.188	42 0.389	с. Горски Извор	Димитровград
3.	252	25 29.291	42 8.710	гр. Мерицлери	Димитровград
4.	268	25 36.230	41 50.504	с. Манастир	Хасково
5.	269	25 38.333	41 58.819	с. Узунджово	Хасково
6.	270	25 40.465	42 7.130	с. Голямо Асеново	Димитровград
7.	286	25 45.227	41 40.616	с. Ръженово	Маджарово
8.	287	25 47.344	41 48.923	с. Славяново	Харманли
9.	288	25 49.476	41 57.230	с. Поляново	Харманли
10.	289	25 51.623	42 5.533	с. Калугерово	Симеоновград
11.	305	25 54.182	41 30.723	с. Пашкул	Ивайловград
12.	306	25 56.305	41 39.026	с. Бориславци	Маджарово
13.	307	25 58.444	41 47.326	с. Черна могила	Харманли
14.	308	26 0.599	41 55.625	с.Рогозиново	Харманли
15.	324	26 5.222	41 29.125	с. Свирачи	Ивайловград
16.	325	26 9.529	41 45.711	Свиленград	Свиленград
17.	326	26 11.705	41 54.002	с. Васково	Любимец
18.	343	26 25.010	42 0.644	с. Равна Гора	Любимец
19.	231	25 11.906	41 45.283	с. Куцово	Черноочене
20.	232	25 13.957	41 53.614	с. Ночево	Черноочене
21.	246	25 16.895	41 18.570	с. Яковица	Крумовград
22.	247	25 18.925	41 27.092	с. Овчево	Джебел
23.	248	25 20.969	41 35.420	с. Петлино	Момчилград

24.	249	25 23.027	41 43.744	с. Патица	Черноочене
25.	265	25 29.989	41 25.552	с. Ралица	Момчилград
26.	266	25 32.050	41 33.871	с. Татул	Момчилград
27.	267	25 34.135	41 42.188	с. Кокиче	Кърджали
28.	284	25 41.037	41 23.995	с. Гулия	Крумовград
29.	285	25 43.126	41 32.306	с. Джанка	Крумовград
30.	304	25 52 072	41 22.420	с. Стражец	Кърджали
31.					

През 2018 г. е извършено изпитване на почвени проби за анализ на почвите от замърсяване с тежки метали и металоиди I ниво. Взеи са 54 проби от пунктовете - с. Петлино, общ. Момчилград, с. Татул, общ. Момчилград, с. Яковица, общ. Крумовград, с. Ралица, общ. Момчилград, с. Кокиче, общ. Кърджали и с. Стражец, общ. Кърджали.

Провежданият ежегоден мониторинг показва, че почвите в региона са в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи/органично вещество, оценена чрез измерени концентрации на общ азот, органичен въглерод и общ фосфор, а съотношението C/N показва благоприятни условия за разграждане/минерализиране на органичното вещество.

4. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/.

През последните години на територията, контролирана от РИОСВ-Хасково залежават около 861079кг в твърдо състояние и 122511л в течено състояние забранени за употреба пестициди. Съществуват 14 бр. складове за залежали негодни и забранени за употреба продукти за растителна защита, 9 централизирани склада за съхранение на РЗП и 3 площадки за съхранение на 88 бр. ББ - Кубове в Общините Ивайловград, Свиленград и Тополовград.

През 2018г. са извършени общо 37 проверки на складовете за съхранение на залежали пестициди.

За окончателно решаване на проблемите със складовете и наличните в тях растително-защитни препарати, които създават потенциална опасност от инциденти и замърсяване на околната среда се изпълнява проект „Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност“ с финансиране по „Българо-Швейцарската програма за сътрудничество“. В него са включени 23 склада на територията на РИОСВ-Хасково.

На контролираната територия се извършва почвен мониторинг за замърсяване на почвите с пестициди. Пунктовете се определят от ИАОС – София. Анализите се извършват в РЛ – Хасково към ИАОС. През 2018г не са констатирани замърсявания на почвите с пестициди.

5. Замърсяване на почвата с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти.

Замърсяванията се дължат предимно на аварии при катастрофи или на инцидентни разливи и течове в складовите стопанства за нефтопродукти. През 2018г. на територията на РИОСВ - Хасково замърсяване с нефтопродукти не е констатирано.

6. Ерозия на почвите

Ерозията е процес, който механично уврежда почвите, като унищожава хумусния слой, което води до намаляване на почвеното плодородие ежегодно. Всяка година ерозията е бич за повечето от половината земеделски земи в България. За района на Хасковска и Кърджалийска област на засилена водна ерозия са подложени над 150 хил.дка. земи, основно в Кърджалийски регион (общини Кърджали, Момчилград, Крумовград, Черноочене, Кирково).

До голяма степен активната водна ерозия в Кърджалийско бе намалена и овладяна с извършеното през миналите години широко мащабно залесяване - залесени над 1 млн. дка нови гори и проведени противоерозионни технически мероприятия.

В равнинната част на региона Горнотракийската равнина, в поречието на р. Марица и на слабо наклонени предпланински възвишения на Източните Родопи, водната ерозия е изразена в по-малка степен поради естественото затревяване и самозалесяване на земите, които не се обработват.

През 2018 г. година не са финансирани проекти против ерозията и не са известни такива, които се изпълняват на контролираната от РИОСВ - Хасково територия. Дейностите по предотвратяване на почвената ерозия основно се финансират от МЗХ.

7. Засоляване и вкисляване на почвите

В изпълнение на Програми за почвен мониторинг II ниво за 2018 г. е извършено пробовземане и изпитване на почвени проби за анализ на вкисляване, включващ 4 проби от пункт в гр. Любимец, с.Тънково общ.Стамболово, с.Константиново, общ.Симеоновград и с.Царева поляна общ. Стамболово, извършени са 32 анализа. Резултатите от анализите показват, че не са регистрирани резултати с вредна киселинност на почвите.

За територията на РИОСВ – Хасково няма изградени почвени пунктове за мониторинг на почвите от засоляване.

8. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци)

Продължава изхвърлянето на разнородни отпадъци върху почвената повърхност в населените места и извън тях. В резултат на извършени планови и извънредни проверки и дадени предписания през 2018 г са закрити 29 бр. нерегламентирани сметища, разположени върху обща площ от около 14 дка.

II.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

1. Защитени територии

Към момента на територията на РИОСВ-Хасково има обявени по Закона за защитените територии /ЗЗТ/ общо 93 защитени територии /ЗТ/, от които 50 природни забележителности /ПЗ/, 4 поддържани и 1 строг резерват и 38 защитени местности /ЗМ/ на обща площ приблизително 11863,26 ха /Приложение 1/.

През 2018г. продължава процедурата по заличаване на ПЗ Долмен в землището на с.Остър камък, общ.Харманли. Мрежата от защитени територии представлява около 0,141% от площта контролирана от инспекцията, което е доста по-малко от средното за страната (5,3%), т.к. в региона няма големи защитени територии като природните и национални паркове.

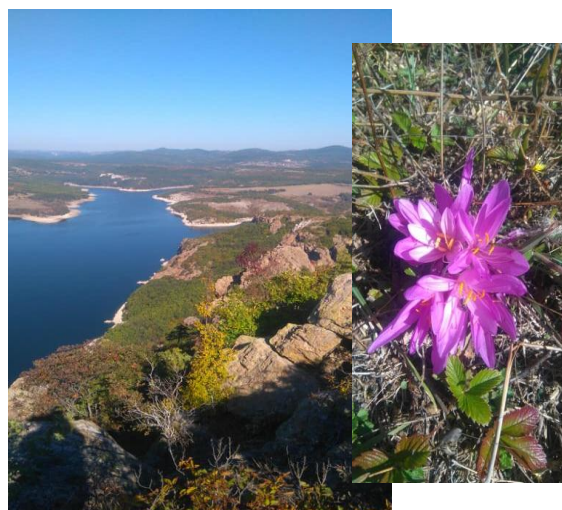
НАТУРА 2000

В териториалния обхват на Инспекцията попадат цели или части от общо 25 защитени зони /33/ от националната екологична мрежа НАТУРА 2000 с обща площ над 6000 км² (над половината от територия контролирана от РИОСВ-Хасково).

Към настоящия момент, официално, със заповеди са обявени 12-те защитени зони от НАТУРА 2000 – Директива 79/409 ЕЕС за опазване на дивите птици: BG0002019 “Бяла река”, BG0002103 “Злато поле”, BG0002012 “Крумовица”, BG0002014 “Маджарово”, BG0002081 “Марица-Първомай”, BG0002071 “Мост Арда”, BG0002020 “Радинчево”, BG0002013 “Студен кладенец”, BG0002092 “Харманлийска река”, BG0002106 “Язовир Ивайловград”, BG0002073 “Добростан” и BG0002021 “Сакар”. Останалите 13 защитени зони за опазване на местообитанията на дивата флора и фауна са: BG0000434 „Банска река”, BG0000217 „Ждрелото на река Тунджа”, BG0000287 „Меричлерска река”, BG0001034 „Остър камък”, BG0000435 „Река Каялийка”, BG0000578 „Река Марица”, BG0000442 „Река Мартинка”, BG0000425 „Река Съзлийка”, BG0001032 „Родопи Източни”, BG0001031 „Родопи Средни”, BG0000212 „Сакар”, BG0000195 „Река Тунджа 2”, BG0000218 „Дервишки възвишения 1”. Те са приети с Решение на Министерски съвет и се очаква официалното им обявяване.

Подробният списък на 33 в териториалния обхват на РИОСВ-Хасково е посочен в Приложение 2. През 2018г. поради преминаване на община Тополовград към териториалния обхват на РИОСВ-Хасково, към защитените зони частично попадащи под контрола на РИОСВ-Хасково се включват и защитени зони BG0000195 „Река Тунджа 2”, BG0000218 „Дервишки възвишения 1”. Във връзка със спазване на режима на защитените зони, определен със заповедите за обявяването им са констатирани нарушения свързани с промяна на начина на трайно ползване на имоти или части от имоти, представляващи площи заявени за подпомагане по мярка 12 „Плацията по Натура 2000 и рамковата Директива на водите“ от Програма за развитие на селските райони.

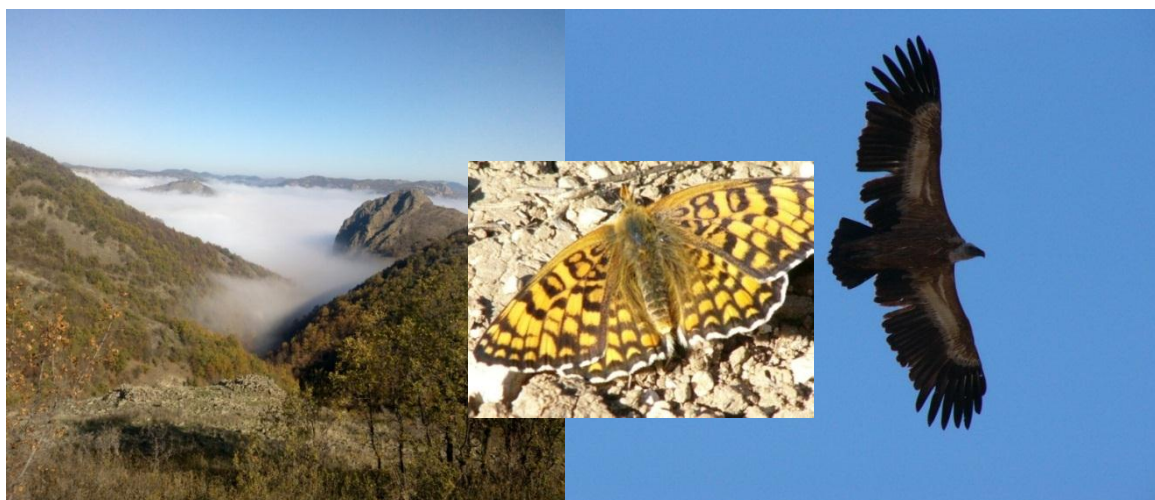
2. Биоразнообразие

По-голямата част от територията, за която отговаря РИОСВ-Хасково попада в Източни Родопи. Като място с изключително високо биологично разнообразие ще посочим някои обобщени характеристики.

Източните Родопи заемат малка част от общата площ на България, едва 5,4% /6005 км²/, но тук са установени множество ендемични редки и защитени растителни и животински видове. Установени са 1 950 вида растения от 122 семейства, 350 вида пеперуди, 21 вида риби, 10 вида земноводни, 26 вида влечуги, 273 вида птици и 59 вида бозайници.

Преобладаващите флорни елементи са субмедитеранските и евро-азиатските, следвани от медитеранските. Ендемичният флорен елемент е представен от 85 балкански, 20 български и 7 родопски ендемични вида растения. Разпространени са 28 реликтни вида. За 25 вида единствените за страната находища са тук, 23 са включени в Европейския списък на редките, застрашени и ендемични видове, 12 са глобално редките европейски видове, 37 вида са включени в приложение 2 на Вашингтонската конвенция (CITES), 5 вида – в Бернската конвенция.

От общо 17 вида земноводни за България, тук са установени 10, като от тях 7 са защитени, 4 включени в Бернската конвенция и 2 вида в Световния Червен Лист на IUSN.

Птиците са представени от 273 вида, като 241 са защитени, 77 включени Червената книга на България, 261 в Бернската конвенция, 7 вида са световно застрашени. Бозайниците са групата с най-много световно застрашени видове. От 59 вида установени в Източните Родопи, 23 са включени в Световната червена листа на IUSN / Международен съюз за защита на природата /, 12 в категорията “ уязвим “, 11 вида в категорията “ полузастрашен”.

В Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие Източните Родопи са определени като територия с “висока” значимост по отношение на видовото си разнообразие, значимостта по отношение на ендемизма, както и наличие на редките таксони. Наред с Родопите на територията на РИОСВ - Хасково попада и част от Сакар планина, където се срещат около 600 вида висши растения, 44 от които са включени в Червената книга на България. В Сакар защитените територии обхващат орнитологично важни места, които са от световно природозащитно значение и такива с висока консервационна стойност. Те са от изключителна важност за опазването на световно застрашения от изчезване царски орел.

В област Хасково и област Кърджали има обявени 158 броя вековни дървета. През миналата година няма заличени вековни дървета. През 2018г. е обявено 1 брой вековно дърво полски бряст (*Ulmus minor*), намиращ се в двора на двора на СУ „ Св. Пайсий Хилендарски“ - гр. Хасково, както и 1 бр. Вековно дърво Космат дъб в землището на с.Черепово, общ.Харманли. Към списъка на вековните дървета е добавена и група от 10 бр. вековни дървета от вида Ясен в с. Каменна река, общ.Тополовград. Пълен списък на вековните дървета в териториалния обхват на РИОСВ-Хасково, с включени данни за землище, № в Държавния регистър, № на заповед за обявяване, собственост и възраст е посочен в Приложение 3.

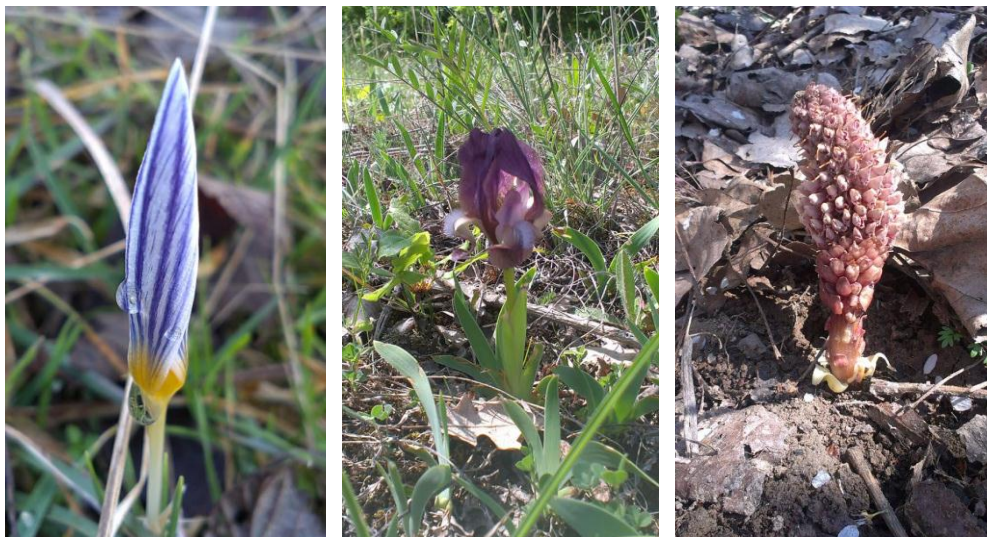

През текущата година бяха посетени трите находища на ресурсния вид Блатно кокиче, включен в Приложение 4 на ЗБР. Бе извършена оценка на ресурсните възможности на вида, за издаване ежегодна заповед за ползване от МОСВ.

През 2018 г. се проведе мониторинг на видове включени в системата на НСМБР по съгласуван от ИАОС график, включващ среднозимно преброяване на водолюбиви птици и мониторинг на кафявата мечка.

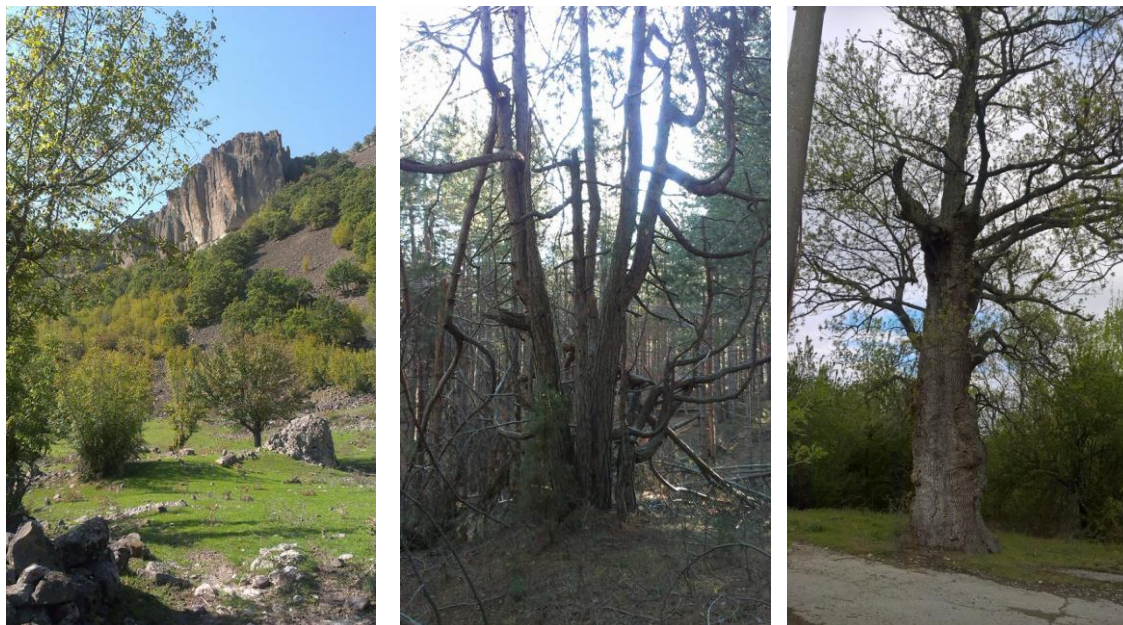
През 2018г. в териториалния обхват на РИОСВ- Хасково не са възникнали значими пожари- не са засегнати от пожар защитени територии и обекти от мрежата защитени територии съгласно ЗЗТ.

През годината бе засилен контрола върху общини, ТП ДГС, както и билкозаготвителните пунктове във връзка с изискванията на Закона за лечебните растения. През 2018г. в териториалния обхват на РИОСВ-Хасково има 12 бр. билкозаготвителни пунктове- 3 бр. в област Кърджали и 9 бр. в област Хасково.

През годината, на територията на РИОСВ- Хасково има функционираща една ферма за отглеждане на охлюви в с.Жинзифово, общ.Кърджали.

През 2018г. беше засилена контролната дейност на зоомагазините и цветарски магазини във връзка с изискванията на ЗБР и ЗЗЖ.

III. АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

III.1. ОТПАДЪЦИ

1. Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински наредби

Съгласно националното и европейското законодателство се изисква разработването на програми за управлението на отпадъците на национално и местно ниво.

Кметовете на общини са отговорни за разработването и изпълнението на програми за управление на дейностите по отпадъците за територията на съответната община. Програмите са неразделна част от общинските програми за околна среда и се разработват, приемат и отчитат по реда на Глава четвърта от Закона за опазване на околната среда.

За изпълнението на мерките, заложи в програмите за управление на отпадъците за територията на съответната община, кметовете на общините в региона, контролиран от инспекцията, са създали условия, при които всеки притежател на битови отпадъци да бъде обслужван, като за целта се осигурява закупуването и разполагането на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други, събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им, почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване, включително организирането на системи на разделно събиране на отпадъци от опаковки (за населени места с население, по-голямо от 5000 жители), сключвайки договори с организации по оползотворяване или други лица, притежаващи разрешение, издадено по реда на ЗУО.

Всички общини имат приета наредба, с която се определят условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на своя територия, като част от тях все предстои да бъде актуализирани, за да бъдат съобразени с новите изисквания на ЗУО.

2. Битови отпадъци

Регионалните сдружения на общините в област Хасково експлоатират две съоръжения за обезвреждане на ТБО - в землището на с.Гарваново, община Хасково, което обслужва общините Хасково, Димитровград и Минерални бани и в землището на гр. Харманли, обслужващо общ. Харманли, Любимец, Стамболово, Свиленград, Симеоновград и Тополовград. Двете депа отговарят на изискванията на *Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци*. На територията на депото до с.Гарваново, общ. Хасково функционират съоръжения за компостиране на „зелени“ отпадъци и инсталация за сепариране на битовите отпадъци с производство на RDF - гориво от отпадъци. Капацитетът на сепариращата инсталация е обработката на минимум 35000 т/г битови отпадъци, или повече от половината от транспортираните количества за обезвреждане.

На територията на депото за ТБО гр. Харманли също има сепарираща инсталация за битови отпадъци. Капацитетът на съоръжението е над 25 000 т/год при едносменен режим на работа. Във връзка с кандидатстване на общините Харманли и Свиленград по Процедура № BG16M10P002-2.005 “Проектиране и изграждане на компостиращи инсталации за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци“ по приоритетна ос 2 на оперативна програма „Околна среда 2014-2020“ с проект “Изграждане на общинско съоръжение за компостиране на зелени и биоразградими отпадъци“ РИОСВ - Хасково даде принципно съгласие за предоставяне на натрупани средства от отчисления за собствен принос при реализиране на проектите в тези общини.

През отчетната година отново не бяха осигурени средства по проект за закриване и рекултивация на спряно от експлоатация депо за битови отпадъци на община Любимец – единствено на територията, контролирана от инспекцията.

През август 2016г. приключи строителството на РЦУО – Кърджали и се въведе в експлоатация Клетка I на регионалното депо с капацитет 97 352 т отпадъци. Към депото все още няма изградено съоръжение за предварително третиране на постъпващите битови отпадъци, поради което цялото количество отпадъци от системите на организираното сметосъбиране от общините от регионалното сдружение се депонира в клетката, без да се отделят рециклируеми материали. Това води до бързо запълване на клетката и в кратки срокове е необходимо да се предприемат мерки и предвидят средства за изграждане на Клетка № 2. Въпреки че се прекрати неправомерното натрупване на битови отпадъци на временната площадка в землището на с. Вишеград, общ. Кърджали от общините, членове на регионално сдружение „За чисти Родопи“, и през 2018 г. не бе осигурено финансиране и не са предприети мерки за почистване на натрупаните битови отпадъци на временната площадка за периода 2008 - 2016г., водещо до замърсяване на почвите, подземните и повърхностните води в района.

За дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране чл. 60 от ЗУО задължава всеки собственик на депо да предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, а чл.64 от ЗУО изисква превеждане на отчисления с цел да се намали количеството на депонираните отпадъци и да се насърчи тяхното рециклиране и оползотворяване. По сметките на трите общини, собственици на депа за 2018 г. са постъпили значителни суми за отчисления по чл.60 и чл. 64 от ЗУО. Общините, експлоатиращи депото в с.Гарваново са депонирали 31 598,486 т отпадъци и са превели пълния размер на дължимите отчисления - 95 743,42 лв. по чл. 60 и 1 421 931,95 лв по чл. 64 от ЗУО. Общините, експлоатиращи депото в гр. Харманли са депонирали 17083,942 т отпадъци и са превели отчисления по чл.60 и чл. 64 от ЗУО, съответно 31 417,22 лв. и 740 198,31 лв. Община Симеоновград е забавила внасянето на отчисления от месец август – 1213,22 лв. по чл. 60 и 28 583,74 лв. по чл.64, за което ще бъдат предприети мерки през 2019 г.

Община Кърджали дължи пълния размер на таксите по чл.60 и чл.64 за депонирани отпадъци за 2018г - съответно 55 924,11 лв и 928 629,00 лв. Три от общините - Джебел, Кирково и Ардино не са превели пълния размер на отчисленията за 2018 г. за депониран битов отпадък и дължат следните суми:

Община Джебел – 4081,37 лв. по чл.60 и 67 771,80 лв. по чл.64;

Община Кирково - 6549,60 лв. по чл.60 и 108756,90 лв. по чл.64;

Община Ардино – 6772,09 лв. по чл.60 и 92665,47 лв. по чл.64.

За събиране на дължимите отчисления за 2018г. предстои започване на нови процедура по ДОПК спрямо посочените общини.

През 2018 г. е съставен акт за установяване на публично държавно вземане на Община Кърджали за 2017г. в размер на 811 143,21 лв. РИОСВ-Хасково е изпратила искане до ТД на НАП-Пловдив, офис Кърджали за принудително събиране на дължимите отчисления.

През годината започна процедура за доброволно изпълнение за дължимите отчисления по чл.60 и чл.64 от Община Ардино за цялата 2017г, в размер на 86 178,53 лв. Община Ардино е внесла цялата сума по сметката на РИОСВ-Хасково.

Процедура за доброволно изпълнение за дължими отчисления по чл.60 и чл.64 за 2017г. е започната спрямо Община Джебел в размер на 99 987,73 лв. Община Джебел е издължила част от тази сума в размер на 54 377,72 лв.

През 2018 г. по банковата сметката за чужди средства на РИОСВ-Хасково са постъпили общо 379 057,25 лева във връзка със съставени актове за публично държавно вземане по реда на чл.166 от ДОПК.

През отчетния период РИОСВ - Хасково издаде 8 бр. решения за разходване на част от събраните средства по чл.64 от ЗУО. Освободени са средства за: осигуряване на собствен принос при финансиране на проекти за изграждане на компостиращи съоръжения за общини Свиленград и Харманли; за дейности по предварително третиране и оползотворяване на битовите отпадъци и за изграждане и монтаж на подземни съдове за разделно събиране на отпадъци на Община Димитровград; за закупуване на транспортно-подемна техника от Общини Свиленград, Харманли и Любимец; за закупуване на метални съдове за събиране на сгурия от бита на Община Свиленград. Средства в размер на 970 429,6 лв. са предоставени на Регионално сдружение Харманли и 693 190,49 лв. - за Регионално сдружение Хасково. През годината е издадено и едно Решение за отказ за предоставяне на средства от отчисления за закупуване на съдове за битови отпадъци за Община Свиленград.

През 2018г. експертите от направлението извършиха проверки в четири общини – Свиленград, Стамболово, Любимец и Черноочене за установяване на замърсявания с отпадъци на речните корита и прилежащите им територии, при които се установи, че не се допуска изхвърляне на битови и строителни отпадъци в речните легла и по бреговете им. Извършени са 8 проверки по поддържане на чистотата на пътя, пътните съоръжения и обслужващи зони от републиканската пътна мрежа на територията на инспекцията. При проверките се установи, че въпреки периодично предприеманите мерки за почистване на отпадъци от пътното платно, отводнителните канавки и крайпътни отбивки се натрупват не малки количества отпадъци, поради големия пътен трафик и престой на товарните автомобили особено в районите на ГКПП. Дадените предписания на ОПУ- Хасково и ОПУ- Кърджали за почистване на поставените съдове за отпадъци по пътните отбивки и установените замърсени пътни участъци са изпълнени.

По време на проведената кампания „Да почистим България за един ден“ на територията на област Хасково и Кърджали са почистени нерегламентирани сметища в границите на населените места и са събрани 222,350 т битови отпадъци.

В общини Хасково, Димитровград, Свиленград, Любимец и Кърджали са изградени и функционират системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки на база сключени договори с организации по оползотворяване. Община Харманли е въвела самостоятелна система за разделно събиране на битови отпадъци и отпадъци от опаковки от населението. Все още три по - малки общини с населени места над 5000 жители не са въвели системи за разделно събиране на отпадъците.

По данни от годишния доклад по околна среда на регионално депо в с.Гарваново през периода януари–декември 2018 г. са депонирани 31 598,479 тона. твърди битови отпадъци. След третиране от тях са отделени и предадени за оползотворяване са 507 т. хартия и картон, RDF гориво - 24 258 тона, 789 т.пластмаса и каучук и 373 т. черни и цветни метали. Общото количество отпадъци предадени за депониране в клетка I е 11 561 т. от Община Димитровград, 1359 т от Община Минерални бани и 18 678 т. от Община Хасково. Приемането на отпадъците става по предварително уточнен график и приета заявка от притежателя на отпадъците и въз основа на писмен договор.

Съгласно годишния доклад по околна среда, представен от оператора на депо гр.Харманли през изминалата година са обезвредени общо 17 182 т ТБО. Количеството по общини е както следва: 6380 т – от Община Харманли; 1540 т- от Община Любимец; 315 т – от Община Маджарово; 6053 т – от Община Свиленград; 1669 т – от Община Симеоновград; 1140 т от Община Стамболово; 1934т – от Община Тополовград. Приемането на отпадъците става по предварително уточнен график и приета заявка с притежателя на отпадъците и въз основа на писмен договор. През 2018г. приети на вход на сепариращата инсталация са 19153 т, от тях отделени и предадени за оползотворяване са 217 т хартия и картон, 313 т. полимерни материали (опаковки), 65 тона отпадъци от черни и цветни метали и 63 т отпадъчно стъкло.

Съгласно годишния доклад по околна среда представен от оператора на депо гр.Кърджали през 2018 г. са обезвредени общо 34090 т ТБО. Количеството по общини е както следва: Община Кърджали – 20636т; Община Ардино - 2417т; Община Крумовград -

2731т; Община Кирково - 3325т; Община Момчилград - 3138т; Община Джебел - 1633т. и Община Ивайловград – 209т. Приемането на отпадъците става по предварително уточнен график и приета заявка с притежателя на отпадъците и въз основа на писмен договор.

В най - големите общини Хасково, Димитровград, Свиленград и Кърджали са изградени и функционират системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки на база сключени договори с организации по оползотворяване. Община Харманли е въвела самостоятелна система за разделно събиране на битови отпадъци и отпадъци от опаковки от населението. Все още четири по - малки общини с населени места над 5000 жители не са въвели системи за разделно събиране на отпадъците.

На територията на РИОСВ-Хасково има изградено само едно съоръжение за третиране на „зелени“ отпадъци, което се ползва от общини Хасково, Димитровград и Минерални бани. В тези общини е организирано разделното събиране и съхраняване на „зелените“ отпадъци като са поставени „кафяви“ контейнери, които се обслужват от специализирани автомобили.

За изпълнението на задълженията за разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията, контролирана от инспекцията са изградени и се обслужват системи за разделно събиране в четири общини – Димитровград, Хасково, Кърджали и Свиленград от организации по оползотворяване.

За по-доброто функциониране на системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки в общини Димитровград, Хасково и Свиленград, „Екопак България“ АД - организация по оползотворяване е сключила договор с „Тракия сепариране рециклиране“ АД, гр. Пазарджик, която извършва дейностите по предварително третиране (сортиране, балиране) и временно съхранение на отпадъци от опаковки. Същото дружество извършва сортиране и балиране и на разделно събиране на отпадъци от опаковки в община Кърджали на база сключен договор през 2015 г. с „Булекопак“ АД.

Системи за разделно събиране на другите групи масово разпространени отпадъци (ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА) не са изградени от общините, като функциите им сега се изпълняват от бизнеса. Всяко дружество, изградило съответната площадка за третиране на тези отпадъчни потоци само решава, дали да сключи договор с някоя от организациите по оползотворяване или директно с лица, извършващи крайното оползотворяване /обезвреждане на отпадъците.

Действащи градски пречиствателни станции за отпадни води на територията на РИОСВ–Хасково са: ГПСОВ - Димитровград, ГПСОВ - гр. Хасково, ГПСОВ - Свиленград, ГПСОВ - Кърджали и ГПСОВ - Момчилград.

3. Строителни отпадъци

На територията на РИОСВ–Хасково няма изградени съоръжения за третиране на строителни отпадъци, отговарящи на изискванията на *Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци*. Генерираните строителни отпадъци се депонират на места, определени от кметовете на общините. През годината няма извършено оползотворяване на строителни отпадъци от разрушаване на стари сгради от мобилни съоръжения.

При повечето постъпили сигнали за възникнали нерегламентирани сметища се констатира и неконтролирано изхвърляне на строителни отпадъци от граждани и фирми. При ликвидирането на замърсяванията се почистват както битовите, така и строителните отпадъци. При проверка в землището на с.Добрич, общ.Димитровград са установени натрупани строителни отпадъци (стотица кубични метри строителни отпадъци и изкопни земни маси, на площ около 4-5 дка), съставен е АУАН на виновното лице. Дадено е предписание за почистването на натрупаните строителни отпадъци и земни маси, което е изпълнено

4. Производствени и опасни отпадъци

И през 2018 г. са извършени планови и извънредни проверки на лица, които генерират и/или третира по - големи количества производствени или опасни отпадъци. Обхванати са обекти за автосервизни услуги, които извършват смяна на отработени масла и автомобилни гуми, производствени предприятия от машиностроенето и производство на облекла, както и лица, извършващи третиране на масово разпространени отпадъци.

При извършените 117 проверки на лица, образуващи, съхраняващи, транспортиращи и оползотворяващи отработени масла и нефтопродукти (сервизи за смяна на отработени масла, центрове за разкомплектоване на ИУМПС и производствени предприятия) е констатирано, че е осигурено безопасно съхранение на отработените масла и не се допуска замърсяване на компонентите на околната среда. Отработените масла и нефтопродукти се предават на лица за последващо третиране на база сключени писмени договори. Лицата, извършващи повторна употреба на собствени отработени масла, предимно за смазване на големи детайли или при налягане на метални изделия, спазват технологията за оползотворяване. Няма установени случаи на нерегламентирано изгаряне на отработени масла и нефтопродукти. Констатирани са пропуски в извършването на класификация на образуваните отпадъци по реда на наредбата и воденето на отчетност по Наредба № 1 от 2014 г., за което са дадени предписания – изпълнени в срок.

При извършените 18 бр. проверки на предприятия от машиностроенето и производство на метални изделия е установено, че дружествата са въвели системи за разделно събиране и съхранение на образуваните производствени и опасни отпадъци, като не се допуска смесването на различни по вид отпадъци, както и на рециклируеми с подлежащи на обезвреждане. Генерираните отпадъци са предимно стружки и изрезки от черни и цветни метали, отпадъчни бои и лакове, смазвачи и охлаждащи течности, утайки, опаковки и др. Всички дружества имат сключени договори за предаване на образуваните отпадъци за транспортиране и/или третиране на лица, притежаващи необходимите документи по ЗУО. Няма установени случаи на нерегламентирано третиране на отпадъци. Отново констатираните пропуски са свързани с извършването на класификация на образуваните отпадъци по реда на Наредбата и воденето на отчетност по Наредба № 1 от 2014 г., за което са дадени предписания – изпълнени в срок.

Извършени са 7 бр. проверки на лица от текстилната промишленост, при които се установи, че образуваните отпадъци от производствената дейност (текстилни изрезки и отпадъци от опаковки) се съхраняват без да се смесват в обособени за целта места. Почти всички дружества имат сключени договори за предаване на образуваните отпадъци за транспортиране и/или третиране на лица, притежаващи необходимите разрешения или регистрационни документи по ЗУО. Основен метод за последващо третиране на текстилните материали е обезвреждането им чрез депониране на регионалните депа. Не са констатирани съществени пропуски при воденето на отчетност по отпадъците.

Класификация на отпадъците са извършили 192 лица, като утвърдените работни листове за класификация са 778 бр.

Във връзка с изтеклите срокове за закриване и рекултивация на депата за производствени и опасни отпадъци, неотговарящи на изискванията, „Неохим“ АД и ТЕЦ „Марица 3“ АД изготвят отчети на всеки три месеца за изпълнените мерки, свързани с рекултивацията на депата, съгласно условията от Решенията на МОСВ. При извършените 3 проверки през 2018 г. на „Неохим“ АД е установен съществен напредък по закриване на две от депата с прекратена експлоатация на „Неохим“ АД – „Депото за отпадъци от дестилация на МЕА“ и „Депото за утайки от пречистване на отпадъчни води“, като е извършена техническата рекултивация в съответствие с изготвените проекти - съставени са Актове по обр. 12 за установяване на всички видове СМР, подлежащи на закриване, удостоверяващ, че са постигнати изискванията на проекта. Съставени са Актове образец 10 за установяване състоянието на строежа при спиране на строителството, поради лоши атмосферни условия и невъзможност от извършване на затревяване, чрез внасяне на тревни смеси, съгласно

специфичните почвено-климатични и температурни условия, надморската височина, терена и др. условия. Предстои извършване на биологичната рекултивация на тези депа. Все още се извършват СМР по техническата рекултивация на „Депо за производствени отпадъци Черногорово“. За констатираното забавяне при изпълнение на техническата рекултивация на оператора е съставен акт.

Всички строителни дейности по изграждане на пречиствателното съоръжение за инфилтрирани води са приключени. Проведени са 72 часови проби в периода 02.10 – 05.10.2018 г. Съоръжението все още не е въведено в експлоатация, а това е необходимо условие за въвеждане в експлоатация на изграденото ново депо, състоящо се от една клетка за опасни отпадъци и една клетка за неопасни отпадъци.

При ТЕЦ „Марица 3“ АД отново се констатира липсата на съществен напредък и неизпълнение на техническа рекултивация на сгуроотвалите, поради което на оператора е съставен АУАН през м. януари 2019 г. И през 2018 г. ТЕЦ „Марица 3“ АД е работила за много кратък период, поради което са извършени само дейности по премахване на постоянни съоръжения от сгуроотвалите – основна причина за забавянето.

При извършваните проверки на място през 2018 г. няма установени лица, които да образуват и/или съхраняват отпадъци от живак. На територията, контролирана от РИОСВ Хасково няма инсталации по вид "голям източник", посочени в чл. 11, буква а), б), и в) от Регламент (ЕС) 2017/852 за:

- Производство на хлоралкални продукти;
- Пречистване на природен газ;
- Дейности по добив и топене на цветни метали.

В резултат на извършените проверки може да се направи извод, че лицата, които генерират производствени или опасни отпадъци, събират и съхраняват разделно отпадъците си на площадки, отговарящи на нормативните изисквания. Не се допуска смесване или разпиляване на отпадъци. Дейностите по третиране на отпадъци се извършват при спазване на условията на издадените разрешителни и/или регистрационни документи. Отчетността за дейностите по отпадъци се води редовно. Приемането и предаването на производствените и опасните отпадъци се извършва само въз основа на писмен договор с лица, притежаващи необходимите документи за съответната дейност по третиране на отпадъци.

На територията на РИОСВ - Хасково действат следните съоръжения за третиране на отпадъци:

1. Цех „Циментови мелници“ на „Вулкан Цимент“ АД, Димитровград оползотворяване на неорганични минерални отпадъци с код R5;
2. Леярски цех на „Монек – юг“ АД, Кърджали – оползотворяване на отпадъци от черни метали чрез топене и леене до готови изделия, оползотворяване на отпадъци от леярска пръст, преди и след леене, генерирани от същия цех – R5 и R9 за повторна употреба на собствен отпадък – минерални масла;
3. Апарати за физикохимично третиране, чрез микро вълни на болнични отпадъци на „Екостер“ ООД, разположени в гр. Хасково и гр. Кърджали;
4. Инсталации за изгаряне на растителни отпадъци (слънчогледова люспа) с оползотворяване на получената енергия на „Зайчев и син“ ООД, разположени в гр. Харманли и гр. Любимец и „Агро Омега“ ЕООД, гр. Любимец
5. Оползотворяване на неорганични минерални отпадъци (пепели от ТЕЦ) с код на дейността R5, като добавка при производство на бетонови разтвори от „Автолукс“ ООД, „Беттран“ АД, „Стелман“ ООД, „Строителна компания АБС“ ООД;
6. Инсталация за рециклиране на отпадъци от полиамид на „Теклас – България“ АД;
7. Регионален център за неопасни отпадъци на общини Хасково, Димитровград и Минерални бани, включващ депо, сепарираща инсталация с производство на RDF - гориво от отпадъци и съоръжение за компостиране на зелени отпадъци;

8. Регионално депо за ТБО на общини Харманли, Свиленград, Любимец, Симеоновград, Маджарово, Стамболово и сепарираща инсталация;
9. Регионален център за управление на отпадъците гр. Кърджали;
10. Инсталация за рециклиране на отпадъчни профили от ПВЦ на „Бултем“ ООД;
11. Оползотворяване на неорганични минерални отпадъци (пепели от ТЕЦ) с код на дейността R5, като добавка в портланд цименти от „Еко цем“ ЕООД;
12. „Имерис минералс България“ АД, Завод „Бентонит и зеолит“ и Завод „Перлит“ - повторна употреба (R9) на собствен отпадък – минерални масла;
13. Третиране на утайки от ПСОВ чрез „верми“ технология на „Биопоника Агра“ ООД, „Мейтс-дизайн“ ООД и „Мегастрой груп“ ООД;
14. „Тракия сепариране и рециклиране“ АД – съоръжение за сепариране на отпадъци от опаковки;
15. „Сириус стар БГ“ ЕООД - препакетиране на отпадъците на мястото на образуване им и на площадка в гр. Димитровград;
16. „Екопет“ ООД и „ПЕТ консултинг“ ООД - третиране на неопасни отпадъци (пластмасови опаковки) – през 2018 г. обектите не са проверени, тъй като не са извършвали дейност и не са открити техни представители след многократни посещения.
17. „ВВ и Ко пласт“ - рециклиране на отпадъци от ПВЦ и производство на готово изделие.

Всички работещи съоръжения за оползотворяване на отпадъци са проверени, при което не са констатирани нарушения, с изключение на „Биопоника Агра“ ООД. Дружеството продължава да натрупва утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места директно върху терени, без да е обособило площадки с непропусклива повърхност и не спазва поставените условия към регистрационния документ, по този начин не се изпълнява и наложената през 2017г. ПАМ за спиране на дейностите по събиране, съхраняване и оползотворяване на нови количества отпадъци поради неспазване на условия в регистрационния документ.

5. Болнични отпадъци

По – голяма част от лечебните заведения предават болничните отпадъци за предварително третиране чрез микровълново обеззаразяване на „Екостер“ ООД, гр. Хасково. Третирането на отпадъците се извършва в два апарата тип „Медистер 160“ на фирма „Метека“ с капацитет 156 кг/ден, разположени съответно на територията на МБАЛ АД, гр. Хасково и МБАЛ „Д-р Атанас Дафовски“ АД, гр. Кърджали. Третираните по този начин болнични отпадъци се предават за обезвреждане чрез депониране на Регионално депо в с. Гарваново, обл. Хасково и на депото в с. Вишеград обл. Кърджали.

ДПБ гр. Кърджали, МБАЛ „Д-р С. Ростовцев“ ЕООД, гр. Момчилград и МБАЛ „Живот+“ ЕООД, гр. Крумовград предават болничните си отпадъци за третиране чрез автоклавиране на „МЛ- България“ АД.

6. Кратка обобщена оценка за състоянието и разрешаването на проблемите с отпадъците на територията на РИОСВ

За изтеклата 2018г. в утвърдения план - график за проверки на РИОСВ - Хасково са включени 309 проверки по управление на отпадъците, от които са извършени общо 296 бр., или 95,7% от планираните. Не са извършени 13 проверки на лица, които не са работили при едно или няколко посещения на място или са прекратили дейността си.

Заедно с плановите проверки са извършени са 116 извънредни проверки по жалби и сигнали, по писма на МОСВ и други административни органи, във връзка с издаване на разрешения за дейности с отпадъци, съвместни проверки с органите на МВР, последващ контрол по изпълнение на дадени предписания, контрол по безопасното ликвидиране на

дейността след прекратяване на дейностите с отпадъци и др.

За периода са дадени общо 277 предписания за предоставяне на липсващи по време на проверката документи, за отстраняване на установени екологични нарушения, за извършване на класификация на генерирани отпадъци или водене на отчетност по отпадъците при извършените текущи контролни проверки и във връзка с постъпили жалби. Изпълнени в срок са 259 бр. Останалите са с постоянен срок или срокът им още не е изтекъл.

Броят на дадените предписания е 472бр.. Проверените лица, генериращи или извършващи дейности с отпадъци, отстраняват своевременно констатираните несъответствия и изпълняват законовите изисквания по-добре.

За нарушения на екологичното законодателство експертите в направлението са съставили 8 АУАН. Издадени са 12 НП на обща стойност 66900 лв.

Наложена е ПАМ за спиране на дейностите по транспортиране на отпадъци „Мит и Ко“ ЕООД до площадки на Биопоника Агра“ООД в земл. на с.Крепост, общ. Димитровград, разрешени с Регистрационен документ № 14-РД-126-01 от 10.07.2015г. Мярката е наложена с цел преустановяване натрупването на нови количества отпадъци и предотвратяване на последващо негативно въздействие върху околната среда.

Утвърдени са 778 бр. работни листове за класификация на отпадъците, които ще се образуват в 267 обекта. Лицата, извършили класификация на образуванияте от дейността им отпадъци през 2018г. са 192.

В резултат на извършените проверки на лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци са събрани продуктови такси към ПУДООС в размер на 12675,42 лв.

През 2018г. експертите от направлението са извършили 43 извънредни проверки по постъпили жалби и сигнал, които се отнасят предимно за образувани нерегламентирани сметища и незаконни дейности с отпадъци. За установените нарушения са дадени задължителни предписания на кметове на общини и оператори – 45 бр. Извършени са 37 бр. проверки за изпълнение на дадените предписания. В резултат са закрити 26 бр. нерегламентирани сметища, извършено е почистване на отпадъци на четири участъка от републиканската пътна мрежа, закрити са 3 незаконни площадки за третиране на ИУМПС от физически лица.

III.2. ШУМ

Контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда

За осъществяване ефективен контрол на шума, излъчван от промишлени инсталации и съоръжения от съгласно разпоредбите на Закона за защита на шума в околната среда РИОСВ – Хасково осъществява контрол по утвърден график, съгласно методиката за ”Определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне на нивото на шума в мястото на въздействие”.

От утвърдения за 2018г. от МОСВ годишен график за контрол на промишлени обекти, източници на промишлен шум в околната среда е извършено измерване на показателите на излъчвания шум на всички 15 обекта, предвидени в плана за контролната дейност на РИОСВ- Хасково. Не са регистрирани наднормени нива на шума при извършените контролни измервания. Извършена е една проверка във връзка с постъпил сигнал, дадено е едно предписание, срока на което изтича през 2019г.

Предприятията, попадащи в обхвата на комплексния разрешителен режим, извършват собствен периодичен мониторинг на шума, излъчван в околната среда. Не са постъпвали жалби и сигнали.

III.3. РАДИАЦИОНЕН КОНТРОЛ

Районът на инспекцията се обслужва от РИОСВ- Стара Загора.

III.4. ХИМИКАЛИ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ

1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите

Управлението на опасните вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия и смеси има за цел постигане на високо ниво на защита на човешкото здраве и опазване на околната среда посредством засилване ролята и отговорността на индустрията, осигуряване на безопасната им употреба в условията на свободно движение на химикалите на вътрешния Европейски пазар и предотвратяване на последствията от евентуални промишлени аварии.

Националната политика по управление на химичните вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия и смеси се основава на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (ЗЗВВХВС) и изискванията на Директива Севезо III, транспонирана в българското законодателство в Закона за опазване на околната среда (ЗООС) - Глава седма “Предотвратяване и ограничаване на промишленото замърсяване”, Раздел I “Контрол на опасностите от големи аварии” и подзаконовите нормативни актове към тях.

Общият брой задължени лица планирани за контролни проверки през 2017 г. е 42., в това число – 2 броя попадащи в обхвата на Глава Седма, Раздел I от ЗООС и 40 броя по Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (ЗЗВВХВС).

През 2018 г. действащите на територията контролирана от РИОСВ Хасково предприятия класифицирани с висок рисков потенциал са 2 на брой:

- класифицирани с висок рисков потенциал (ПСВРП): „Неохим“ АД, Димитровград и „Горубсо - Кърджали“ АД.

Към настоящият момент на територията контролирана от РИОСВ Хасково няма предприятия класифицирани с нисък рисков потенциал.

В направлението се осъществява превантивен, текущ и последващ контрол на предприятия по прилагане на:

- Регламент (ЕО) №1907/2006 г. (REACH) – 42 бр. задължени лица
- Регламент (ЕО) №1272/2008 (CLP) – 2 бр. задължени лица;
- Регламент №648/2004 относно детергентите - 4 бр. задължени лица;
- Регламент (ЕО) №850/2004 (УОЗ) - 8 бр. задължени лица;
- Регламент № 649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали (PIC) – 1

задължено лице;

- Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси - 25 бр. задължени лица

2. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове

Във връзка с определени от МОСВ приоритети относно производство, съхранение и пускане на пазара на опасни химични вещества за 2018 г. са поставени следните цели:

- Проверка на производители/вносители и професионални потребители за съответствие с въведените ограничения за употреба на Хексабромциклододекан (HBCDD); Полихлорирани нафталени (PCN); хексахлорбутадиен (HCBD); Късоверижни хлорирани

парафини (SCCPs); Пентахлорфенол, и неговите соли и естери (PCPs); Полибромирани дифенилетири (PBDE); Декабромодифенил етер (deca-BDE) – 5 бр.;

- Контрол по изпълнение на задълженията за регистрация на веществата съгласно Регламент (ЕО) REACH произведени/внесени в количество над 1 тон, но не повече от 100 т годишно – 9 бр. фирми;
- Контрол върху разширените ИЛБ и сценариите на експозиция за безопасна употреба – всички фирми, подлежащи на контрол през 2018 г.
- Контрол на изискванията за разрешаване на употреби на определени опасни вещества, с акцент върху предприятията-потребители надолу по веригата – 1бр.;
- Пилотен европейски координиран проект на Форума на ЕСНА за контрол на изискванията на Регламент (ЕС) 649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали (PIC) – 1 бр.

3. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии)

През 2018 г. са проверени 2 бр. предприятия класифицирани с висок рисков потенциал в съответствие с чл. 103, ал. от ЗООС. В рамките на осъществявания контрол са дадени 2 бр. предписания на „Горубсо Кърджали“ АД, Кърджали, които са изпълнени в указаните срокове.

От планираните 40 бр. проверки на обекти, подлежащи на контрол по Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси са извършени 38 бр. (не са извършени 2 проверки – дружествата не извършват дейност). Извършени са и 8 бр. извънредни проверки.

В рамките на осъществявания контрол през годината са дадени общо 52 бр. предписания за отстраняване на констатираните нарушения.

За неизпълнение на предписание е съставен 1 бр. АУАН по химикали и издадено 1 бр. НП за имуществена санкция в размер на 1000 лв. Наложено е 1 бр. ПАМ за спиране на производството и пускане на пазара на гасена вар. Изпратена е покана за съставяне на АУАН на „Микс-17“ ЕООД Хасково за производство и пускане на пазара на калциев хидроксид без извършена регистрация в Европейската агенция по химикали.

3.1. Химикали:

През 2018 г. са извършени общо 46 проверки на 42 задължени лица по Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси. От планираните 40 бр. проверки, са извършени 38 бр. (не са извършени 2 проверки – дружествата не извършват дейност). Извършени са и 8 бр. извънредни проверки.

В рамките на осъществявания контрол през годината са дадени общо 52 бр. предписания за отстраняване на констатираните нарушения.

- Регламент (ЕО) № 1907/2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH)

Контролът през 2018 г. бе насочен приоритетно към производители и вносители във връзка с предстоящият краен срок за регистрация 31 Май 2018 г. на произведени или внесени вещества от държави извън ЕС в количество над 1 тон, но не повече от 100 тона.

По смисъла на REACH, 7 от проверените дружества са производители, 4 са вносители, 3 са дистрибутори и 35 са потребители надолу по веригата. Дадени са общо 10 предписания. За неизпълнение на предписание е съставен 1 бр. АУАН по химикали на „Аркома композит“ ООД Кърджали. Издадено е НП за имуществена санкция в размер на 1000 лв. Наложено е 1 бр. ПАМ на „Хоросан-95“ ООД, гр. Тополовград за спиране на производството и пускане на пазара на гасена вар. Изпратена е покана за съставяне на АУАН на „Микс-17“ ЕООД

Хасково за производство и пускане на пазара на калциев хидроксид без извършена регистрация в Европейската агенция по химикали.

При проверките на място на 4 бр. фирми (производители на гасена вар) е установено, че същите са прекратили производството си.

При 33 броя от проверените дружества са изисквани ИЛБ на произвежданите, внасяните, употребяваните и съхранявани химикали, които да отговарят по форма и съдържание на изискванията на Регламент /ЕС/ 453/2010 и Регламент /ЕС/ 2015/830 за изменение на Приложение II на Регламент (ЕО) 1907/2006; на 14 от проверяваните фирми са дадени предписания, от които 1 бр. не е изпълнено; съставен е АУАН и издадено НП;

Извършена е проверка на 1 дружество, употребяващо хромов триоксид, който отговаря на критериите за класифициране като канцерогенно (категория 1А) и мутагенно (категория 1В) в съответствие с Регламент (ЕО) 1272/2008 и е включен в Приложение XIV към Регламент (ЕО) 1907/2006 с дата на забрана за употреба 21.09.2017 г. вписан е и в т. 28 в Приложение XVII на Регламент (ЕО) 1907/2006. Не е установено несъответствие.

Най - честото констатирано нарушение при проверките е във връзка с изискванията за съдържанието и формата на ИЛБ по Приложение II на Регламент (ЕО) 1907/2006 (REACH).

Проверките през 2018 г. показват и значително подобряване качеството на информационните листове за безопасност, което е свързано с вече извършени регистрации по REACH.

- *Регламент (ЕО) № 1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси (CLP)*

През 2018 г. са проверени 2 бр. задължени лица, за извършена нотификация относно вещества пуснати на пазара. При проверките е изискано документално потвърждение от Европейската агенция по химикали за извършена нотификация. Дадено е 1 бр. предписание за представяне на документ, което не е изпълнено. На дружеството е съставен АУАН.

- *Регламент № 2017/852 относно живака*

На територията контролира от РИОСВ Хасково, към този момент не са установени задължени лица, обект на контролна дейност и проверки по Регламент (ЕС) 2017/852 относно живака.

- *Регламент № 648/2004 относно детергентите*

Извършени са 4 бр. проверки на 4 бр. фирми, в съответствие с утвърдени указания за провеждане на контролна дейност по прилагане на Регламента относно детергентите:

- Фирма „Бинев“ ЕООД Димитровград, по смисъла на регламента е производител на смеси за почистване и измиване (детергенти), закупува суровините за детергенти от български представителства на фирмите производители от ЕС. При проверката е изискана и представена техническа документация, удостоверяваща нивото на крайна биоразградимост на повърхностно-активните вещества (ПАВ) в състава на детергента. Представени са ИЛБ на всички суровини, съставки и продукти, които съответстват по форма и съдържание на Приложение II на Регламент (ЕО) 1907/2006. В раздел 12/15 на ИЛБ е налична информация за биоразградимостта на ПАВ, с посочен метод и нива на биоразградимост, съгласно чл. 9, ал.1 и Приложение III на Регламент (ЕО) № 648/2004.

Останалите 3 дружества („Виком“ ЕООД с. Конуш общ. Хасково, „Кирково“ ООД с. Кирково общ. Кърджали и „Пневматика Серта“ АД Кърджали, в дейността си употребяват и съхраняват препарати за промишлено почистване. Представените ИЛБ съдържат информация за биоразградимостта на ПАВ в раздел 12/15.

- *Регламент № 649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали (PIC)*

През отчетния период е планирана и извършена 1 проверка („Полихим БГ“ ЕООД Димитровград) по Регламент №649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали (PIC). Проверката е във връзка с участие в пилотен проект на Форума на Европейската агенция по химикали (ЕСНА), за контрол на изискванията на Регламент (ЕС) 649/2012 (PIC). Фирмата е осъществила внос на технически продукт, съдържащ 95 % от веществото перметрин (CAS № 52645-53-1), включено в Приложение I (Списък на химикалите, посочени в чл. 7), част I (Списък на химикалите, за които се прилага процедурата за уведомление за износ, посочени в член 8). Веществото е в подкатегория P(1) – пестицид от групата на продуктите за

растителна защита и ограничение за употреба 3 – забрана (на въпросната подкатегория или подкатегории) според законодателството на Съюза. Вносът е осъществен от САЩ, чрез дистрибутор от Минеаполис, с производител фирма от Индия. „Полихим БГ“ ЕООД изнася готовото изделия с веществото перметрин за САЩ. Дружеството е спазило процедурата по уведомление за износ съгласно чл. 8 на Регламента, уведомлението е валидирано, има валиден RIN номер. При проверката е представена информацията, придружаваща изнасяното изделия, а именно: уведомление за износ, информационен лист за безопасност (ИЛБ) на английски език и етикетиране, и опаковане съгласно Регламент CLP.

- Регламент (ЕО) № 850/2004 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ)

През 2018 г. са извършени общо 8 проверки на 8 фирми, 3 от които са във връзка с получени нотификации от Комисията за защита на потребителите по Системата за бърз обмен на информация (RAPEX), за наличие на пазара на изделия със съдържание на химично вещество, късоверижни хлорирани парафини SCCPs, за което са въведени забрана и ограничаване на производството, пускането на пазара и употреба. Проверени са магазини за китайски стоки: „Кай Шън“ ЕООД Хасково, Абба-2013 ООД София (магазин Ф 58 Хасково) и Джинуей ООД София (обект Хасково) и общо 39 броя нотификации. При проверките не е установено наличие на изделия, обект на получените нотификации. При останалите 5 бр. проверки е извършвана проверка за наличие на УОЗ вещества в състава на изделия, включени в част Б на приложение I на УОЗ Регламента - полихлорирани нафталени (PCNs, CAS №70776-03-3 (mixture)), хексахлоробутадиен (HCBd, CAS № 87-68-3), Алкани C10-C13 хлорирани (късоверижни хлорирани парафини – SCCPs, CAS № 85535-84-8). При проверките не е установено наличие на такива изделия.

- Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси

През 2018 г. са извършени 25 проверки във връзка с прилагане на изискванията на Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси.

Установено е, че дружествата спазват общите изисквания към складовете и организацията за съвместно съхранение на опасни химични вещества и смеси съгласно чл.6 от Наредба за реда и начина на съхранение на химични вещества и смеси. При 13 от извършените проверки са дадени предписания, които са основно за актуализиране на изготвените оценки на безопасността на съхранението на химикалите, представяне на програми за 2018 г. за обучение на отговорните лица за тяхното съхранение и поставяне на указателни табели на складовете за съхранение на химикалите, указващи категориите им на опасност. Всички предписания са изпълнени в срок.

3.2. Управление на риска от големи аварии

Контролната дейност по прилагане на глава седма, раздел I от Закона за опазване на околната среда през 2018г. е свързана със спазването на технически, организационни и управленски мерки за предотвратяване на големи аварии и ограничаване на последствията от тях в актуализираните доклади за безопасност (ДБ) за обектите с висок рисков потенциал.

През 2018 г. действащите на територията, контролирана от РИОСВ-Хасково предприятия, класифицирани с висок рисков потенциал са „Неохим“ АД, Димитровград и „Горубсо - Кърджали“ АД, Кърджали.

„Цинков завод и Велц инсталация за преработка на цинк-съдържащи материали“ гр. Кърджали, с оператор Хармони 2012“ ЕООД София, е с потвърдена класификация по чл.103, ал.7 от ЗООС като предприятие с висок рисков потенциал, с писмо на МОСВ, с изх. № УК-36/22.10.2018 г. Предприятието още не е изградено.

Към настоящия момент на територията, контролирана от РИОСВ-Хасково няма предприятия класифицирани с нисък рисков потенциал.

През 2018 г. в съответствие с годишния план за контролната дейност на комисиите за извършване на съвместни проверки на предприятията, класифицирани с висок рисков потенциал, утвърден със Заповед № РД-7/05.01.2018 г. на министъра на околната среда и водите, са извършени 2 бр. проверки на 2 предприятия, класифицирани с висок рисков потенциал. Дадени са 2 бр. предписания на „Горубсо Кърджали“ АД Кърджали, които са

изпълнени в указаните срокове.

При проверките на „Неохим“ АД и „Горубсо - Кърджали“ АД комисията по чл. 157а, ал.2 от ЗООС е установила, че операторите спазват технически, организационни и управленски мерки за предотвратяване на големи аварии и ограничаване на последствията от тях. Въведената Системата за управление мерките за безопасност (СУМБ) с всички нейни елементи е в съответствие с общите цели и принципи на ППГА.

За намаляване на риска от аварии при експлоатацията на предприятията са разработени съответните документи, насочени към организацията на персонала, непрекъснато разкриване на опасностите и потенциалните рискове от тях за хората и околната среда, усъвършенстване на аварийното планиране, одит и преразглеждане на мерките за безопасност.

Актуализирани са аварийните планове и са осигурени подходящи обучения на персонала на предприятията.

През 2018 г. на територията на Хасковска и Кърджалийска област не са регистрирани случаи на големи аварии с опасни вещества.

През отчетния период експертът по химикали е извършил и 10 бр. проверки на 10 бр. предприятия/съоръжения, в които се съхраняват и употребяват опасни вещества по Приложение №3 на ЗООС. Дадени са 2 бр. предписания за изготвяне и представяне на доклад от извършена класификация по ЗООС. Предписанията са изпълнени в срок.

IV. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ И КОНТРОЛ

1. ОВОС и Екологична оценка

През периода януари – декември на 2018г. са постановени общо 77 решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС. От тях 76 са с характер „да не се извършва ОВОС“ и едно - с характер „да се извърши ОВОС“ за инвестиционно предложение /ИП/: „Разработване на находище за декоративни облицовки (амфиболити) „Акация“ в землище на с. Покрован, общ. Ивайловград, обл. Хасково“, с възложител „БУЛГНАЙС“ ООД, гр. Ивайловград.

Издадено е едно решение по ОВОС за ИП: „Изграждане на обществено-обслужващ комплекс“ в землището на с. Капитан Андреево, общ. Свиленград, с възложител „БиСиИндъстрис“ ЕООД, гр. София.

Издадени са 2 бр. решения за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка с характер „да не се извършва ЕО“.

През 2018 г. е постановено е едно становище по ЕО за съгласуване на ОУП на Община Свиленград

Постановени са 53 решения за прекратяване на процедури по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС – 43 поради непредставяне в срок на изисканата информация и 9 по искане на възложителя и 1 поради недопустимост.

Издадени са 850 бр. становища за инвестиционни предложения, които не попадат в Приложение № 1 и № 2 към ЗООС.

Извършени са общо 28 броя проверки, като 13 от тях са планови и 5 броя извънредни проверки, от които: една проверка във връзка с подаден сигнал; две проверки, свързани с правно действие на административни актове, издавани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда; една извънредна проверка, свързана с постъпили в хода на процедура по преценяване необходимостта от извършване на ОВОС възражения и една извънредна проверка, свързана с ДПК на обект „Автогара Свиленград“.

Води се регистър, съгласно Заповед № РД-806/08.12.2017 г. на Министъра на околната среда и водите.

Решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, издадени от РИОСВ – Хасково по общини и отрасли:

община/отрасъл	селско стопанство	минно дело	енергийно стопанство	химическа промишленост	хранителна промишленост	инфраструктура	други	туризъм	
Димитровград				1		1	1		3
Ивайловград		1			1	1			3
Любимец	2	1			3				6
Маджарово									0
Минерални бани		1				1			2
Свиленград		1	3		4	4	2	2	16
Симеоновград						1			1
Стамболово					1				1
Харманли	1	1	1		4	1			8
Хасково	1	2	2		1	1	2		9
Област Хасково	4	7	6	1	14	10	5	2	49
Джебел						1			1
Кирково			1		1	1			3
Крумовград		1							1
Кърджали	1	1	1	1		4	4	2	14
Момчилград	1				2	2		1	6
Черноочене			1		1	1			3
Област Кърджали	2	2	3	1	4	9	4	3	28

Най-много решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС са издадени за инфраструктурни инвестиционни предложения. Голям броя от решенията са в област „хранителна промишленост“.

2. Комплексни разрешителни

На територията на РИОСВ - Хасково има 18 обекта с издадени комплексни разрешителни (КР). В т.ч. има обекти, които не са въведени в експлоатация, други са изведени от експлоатация, а трети предстои да бъдат изградени.

По отношение на производствената дейност операторите с издадени КР попадат в следните категории промишлени дейности:

- химическа промишленост – 3 бр.;
- енергийно стопанство - 1 бр.;
- Други дейности – Инсталации за обработване и преработване на растителни суровини с производствен капацитет над 300 т готова продукция за денонощие или 600 т готова продукция за денонощие, когато инсталацията работи в продължение на не повече от 90 дни през годината - 1 бр.;
- производство и обработване на метали- 2 бр.;
- интензивно отглеждане на птици – 4 бр.;
- депа за неопасни отпадъци – 5 бр.;
- инсталации за изработване на керамични продукти – 2 бр.

В утвърдения план-график за проверки на РИОСВ – Хасково за 2018г са планирани 13 бр. проверки на място по изпълнение на условията от съответното комплексно разрешително. Всички планирани проверки са извършени.

3. Екологична отговорност и отстраняване на минали екологични щети

За 2018 г. на територията на РИОСВ – Хасково не са констатирани случаи на непосредствена заплаха или причинени екологични щети по смисъла на Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети.

На територията на РИОСВ – Хасково обектите, за които са признати екологични щети от минали действия или бездействия на държавата до момента на приватизацията им са работните площадки на „Неохим“ АД – площадка „А“ и бившата работна площадка на ОЦК. От 2014г. собственик и Оператор на тази площадка е „Хармони-2012“ АД.

Дейностите по отстраняване на минали щети на площадката на „Неохим“ АД са приключили в минал период. Единствено се упражнява контрол по извършваните дейности на площадката на „Хармони-2012“ АД.

През 2018г., във връзка с представен Доклад от „Хармони-2012“ АД по изпълнението на програмата за Минали екологични за 2017г. е извършена проверка на място. Резултатите са докладвани и са приети на заседание на МЕЕС към МОСВ.

4. Информация за състоянието на околната среда за активно формиране на обществено поведение за грижа към околната среда

През 2018 година информационно- образователната дейност на РИОСВ– Хасково работи в посока популяризиране контролната дейност на инспекцията сред обществеността чрез регионалните медии и повишаване екологичната култура на подрастващите чрез подходящи екоинициативи. Най- широко и редовно информацията за медиите се отразява във всекидневника в гр.Хасково- „Хасковска Марица” и ЕТв в Хасково, от Тв.Димитровград, Радио Кърджали, Телевизия „Източни Родопи“, Скат Тв, вестниците „Нов живот” и „24Х7 Родопи” в Кърджали. Прессъобщенията на РИОСВ- Хасково редовно се отразяват и на електронните информационни сайтове: haskovo.info, haskovo.net, haskovo.live, xnews.bg, novjivot.info, ardanews.info, kardjali.bgvesti.net, rodopi24.blogspot.com, izvestnik.info, dimitrovgrad.bgvesti.net, dgnews.eu, stmmost.info, и др., както и на сайта на националното радио«Дарик».

През годината са дадени **37 интервюта** от експерти за ЕТв, БТв, Радио „Фокус“ и БНР- Кърджали. За периода са подготвени и изпратени **58 прессъобщения** до медиите. Отговорено е на всички запитвания от медии и граждани, получени по телефона и на електронната поща на експерта „Връзки с обществеността”, посредством формата за запитвания на електронния ни адрес в интернет. Изработени са **7 презентации** с екологична насоченост. Проведени са **4 открити урока** с ученици от Хасково, **12 информационни кампании** и **13 екоинициативи**. Организиран са **1 конкурс** и **4 изложби**. Информационно- образователният център е посетен от над **290 души**.

Актуална информация за контролната дейност на РИОСВ- Хасково се публикува на Интернет страницата www.riosv-hs.com, която през годината е посетена 15 000 пъти. Създадена е и Фейсбук страница за информационно- образователните дейности на РИОСВ- Хасково „Приатели на природата”, където публикуваме информация за конкурси, изложби, кампании, инициативи и еконовини. За всяка екоинициатива е създадено Фейсбук събитие, което улеснява координацията и комуникацията с ученици от региона. Редовно се актуализира и информационното табло във фоайето на инспекцията.

Изработени са **информационно- образователни и рекламни материали**: календари с празниците на природата, образователни брошури, рекламни тефтери, химикали, значки, магнити, часовници, екочанти, шапки и др. със Зеления телефон на Регионалната екоинспекция. Материалите се използват за раздаване по време на кампании, екологични празници, екоинициативи, пресконференции, конкурси, изложби и др. Осигурени са грамоти и предметни награди за победителите в регионалния фотоконкурс, както и за най-активните участници в проведените през годината екоинициативи и изложби.

Общественоста е информирана чрез сайта на РИОСВ- Хасково, Фейсбук страницата и медиите за провежданите в национален и световен мащаб кампании за опазване на околната среда. До всички медии, общини, детски градини и училища в региона предварително е изпратена информация и са проведени информационно- разяснителни кампании и екоинициативи по повод всички празници на природата през годината. В тези дейности са участвали около 700 деца и ученици от над 35 училища и 10 детски градини от областите Хасково и Кърджали.

Проведени информационно- образователни дейности, празници на природата, екоинициативи и кампании през 2018г.

Информационно-образователните дейности на РИОСВ- Хасково стартираха през януари с открит урок с първокласници в ОУ "Св.Кл.Охридски"- Хасково, по време на който Владимир Трифонов- експерт по биоразнообразие в РИОСВ- Хасково показва на децата презентация с характерни за региона защитени видове животни и растения. Срещата продължи с беседа, как хората могат да се грижат и опазват природата. За всички деца бяха предвидени малки подаръци от Регионалната

екоинспекция.

Световен ден на влажните зони- 2 февруари: Регионалната екоинспекция предварително изпрати до всички училища и детски градини в региона информационно- образователни материали, брошури и презентация за Деня на влажните зони. Най-активно в отбелязването на екологичния празник се включиха децата от ДГ „Пролет“- Харманли с поредица от образователни инициативи.

Световен ден водата- 22 март: РИОСВ- Хасково проведе открит урок с ученици от Обединени ученически обществения- Хасково с тематична презентация и беседа. Експертът по опазване на водите Стоян Литов изнесе пред младите природолюбители интересни факти, свързани с тазгодишната тема на кампанията „Отговорът е в природата“ и насочи мисленето им към личен принос в опазването на природния дар. Урокът продължи с викторина и малки награди.

В ДГ№15 „Слънце“- Хасково се проведе екопразник-състезание "Водата извор на живот"- съвместна инициатива с РИОСВ- Хасково, по време на който експертите Мариана Йорданова и Дора Ангелова бяха гости и членове на жури в познавателно състезание между подготвителните групи. За своите знания децата получиха енциклопедия за природата, информационни материали и грамота.

Международен ден на Земята- 22 април: РИОСВ- Хасково организира **Регионален ученически фотоконкурс** на тема „Аз снимам природата“, в който се включиха 100 ученика от 30 училища със 175 творби. Официалното връчване на грамотите и наградите на победителите се състоя на 20 април в залата на инспекцията, където беше организирана малка изложба с творбите на победителите, а на видео стена беше показана презентация с всички участващи в конкурса фотографии и

техните послания за опазване на планетата. Конкурсът се провежда за осма поредна година по повод Деня на Земята и цели чрез творчеството си подрастващите да изградят позитивно отношение към природата и нейното опазване.

Екологичният празник продължи в залата на Младежки център-Хасково с екоспектакъл- състезание „Земята- наша къщурка зелена“ с участието на децата от подготвителните групи към ДГ „Звънче“, съвместна инициатива с РИОСВ- Хасково. Член на журито беше Мариана Йорданова- експерт в Регионалната екоинспекция. За своите завидни знания децата получиха грамота, енциклопедия за природата и информационно-образователни материали. Децата представиха още богата

програма с песни и танци за природата. Съвместната инициатива между детската градина и екоинспекцията се провежда за трета година и е насочена към повишаване на екологичната култура на децата от предучилищна възраст.

Община Кърджали организира от 10 до 20 април традиционните Дни на Земята, с поредица от инициативи по почистване и озеленяване на терени, изложби, състезания, конференция и концерт. В много училища и детски градини в региона също се проведеха различни екоинициативи, насочени към опазване на местната природата: почистване и озеленяване на терени, открити уроци, изложби и др.

Международен ден на биологичното разнообразие- 22 май. 25 год. Конвенция за БР. Европейски ден на мрежата от защитени зони Натура 2000- 21 май. Световен ден на пчелите- 20 май: Събитията стартираха със създаване на Младежки екоklub „Приятел на природата“ към РИОСВ-Хасково за ученици и студенти с интерес към екологията, опазването на околната среда и доброволчеството. Кампанията

по отбелязване на екологичните празници продължи с поредица от информационно-образователни инициативи. Пред ученици от Хасково бяха проведени открит урок с презентация за защитените територии в региона и беседа на тема „Ролята на пчелите за опазване на биологичното разнообразие". На 21-22.05 в инспекцията се проведеха

информационни дни за мрежата Натура 2000. Посетителите имаха възможност да разгледат Червената книга на България, фотографии и информационно-образователни материали, както и да получат информация. В залата на РИОСВ- Хасково беше организирана фотоизложба с фотографии на Владимир Трифонов- експерт по биоразнообразие, правени по време на мониторинги и проверки, показващи защитени

Световен ден на околната среда- 5 юни: Младежкият екоklub към РИОСВ- Хасково посади три дръвчета в двора на ДГ „Звънче“- Хасково, с което стартира своите доброволчески дейности за опазване на природата. Децата също се включиха в засаждането и поливането на дръвчетата и обещаха да се грижат за тях. Екопразникът продължи с богата програма от песни и танци за природата.

РИОСВ се включи и в инициативата на Младежки център-Хасково „Забавно лято“, в рамките на която две групи от над 80 деца посетиха инспекцията и се запознаха с работата на експертите, след което изледаха презентация „Какво да направим, ако намерим бедстващо животно или птица“, също така участваха в екоигри и викторина с малки награди.

Инициатива „Да изчистим България заедно!“- 15.09: РИОСВ- Хасково даде символичен старт на кампанията „Да изчистим България заедно“ с фотоизложба, показваща интересни моменти от инициативата в региона в периода 2011-2017г. Фотоизложба под надслов „Чудото Земя“, посветена на кампанията беше организирана и в Кърджали. В нея бяха представени фотоси на младите фотографи от фотоклуб „От черно до бяло“ към ОДК- Кърджали с рък. Ант.Грозева.

Служителите на РИОСВ- Хасково се включиха в инициативата „Да изчистим България заедно” с почистване на защитени територии в района на връх Аида (ЗМ „Аида”, ПЗ „Огледна скала” и ПЗ „Находище на момина сълза и божур”) край Хасковски Минерални бани. В деня на почистването в РИОСВ-Хасково имаше дежурен експерт по управление на отпадъците. В инициативата се включиха всички общини от областите Хасково и Кърджали. В деня на кампанията в Регионалната

екоинспекция имаше дежурен експерт, който обобщаваше резултатите и при необходимост отговаряше на граждани.

В инициативата участваха и младежите от екоклуб „Приятел на природата” към РИОСВ- Хасково. Доброволецът Стефан Айвазов организира група от около 20 души, които почистиха един от най- замърсените терени във вилната зона край кв. "Орфей" в Хасково. За добре свършената работа, той получи от РИОСВ- Хасково грамота за активно участие в кампанията.

Европейска седмица на мобилността (ЕСМ) 16-22 септември: Община Хасково, Младежкият център и РИОСВ организираха на велопоход в парк Кенана, който стартира с танци и игри на открито. След велообиколката в която се включиха над 50 велосипедисти на възраст от 5 до 50г. възраст, на всички участници бяха раздадени екошапки, ранички и светлоотразителни гривни. В инициативата активно

се включиха екоklubовете към РИОСВ и ОУО- Хасково.

Община Ивайловград и РИОСВ- Хасково организираха веломаратон, който стартира от сградата на Общината до кръговото движение преди входа на града. Голямата награда градски велосипед беше осигурена от Община Ивайловград, а подгласниците на победителя получиха грамоти и награди от Регионалната екоинспекция.

Час по гражданско образование в РИОСВ- Хасково: Час по гражданско образование в РИОСВ- Хасково се проведе на 23.10 с ученици от 12 клас от СУ „Св.Кл.Охридски”- Хасково. На учениците беше показана презентация за дейностите и същността на работа в институцията, след което разгледаха Червената книга на България. Срещата продължи с въпроси и

отговори, представляващи интерес за младежите.

Европейска седмица за намаляване на отпадъците (ЕСНО) 17- 25 ноември: РИОСВ- Хасково организира инициатива „Нов живот за отпадъците” по време на която деца и ученици от Хасково и региона изработиха от отпадъчни материали сувенири, предмети за бита и коледни играчки, с които беше открита благотворителна изложба. С над 100 творби в инициативата се включиха ДГ №21- Община Хасково, Обединени ученически общежития- Хасково, СУ "Васил

Левски"- Хасково, НУ "Захари Стоянов"- Любимец, ОУ "Хр. Ботев"- с. Д.Ботево, общ. Стамболово, ДГ №18- Хасково, ПГДС "Цар Иван Асен II"- Хасково, СУ "Св. П. Хилендарски"- Хасково, ОУ "Св. Кл. Охридски"- Хасково и Екоклуб "Приятел на природата" към РИОСВ - Хасково. Всички те получиха грамоти от Регионалната

екоинспекция. Инициативата нямаше конкурсен характер, а предметите бяха ползвани с благотворителни цели за кампанията в помощ за лечението на дете от Хасково и за традиционния, коледен, благотворителен базар, организиран от Областния управител на Хасково и Фондация „Искам бебе“ за каузата **"За повече деца в България"**. С поредица от инициативи, активно в отбелязването на ЕСНО се включиха ДГ №15- Хасково и „Екоресурс Харманли“.

Годишни грамоти и награди „Приатели на природата“: За 8-ма поредна година РИОСВ- Хасково отличи 10 училища, детски градини, общини и доброволци през годината, най-активно участвали в организираните през годината екоинициативи. За своя принос в опазването на околната среда те получиха грамоти „Приател на природата“ и предметни подаръци. Отличените за 2018г. са: СУ"Хр.Ботев"- Ивайловград, ОУ "Хр.Ботев"- с.Силен, общ.Стамболово, НУ "Захари Стоянов"- Любимец, ДГ "Детски свят"- Харманли, ДГ №18 "8-ми март"- Хасково, СУ "Св.П.Хилendarски"-Хасково, ОУ „Св.Кл.Охридски“- Кърджали, Община Ивайловград, Елена Нанкова- природозащитник и Стефан Айвазов- доброволец от Хасково. Празникът включваше още презентация за информационно- образователните дейности през годината, организирани от РИОСВ-Хасково и музикална програма с участието на деца от ДГ „Звънче“ и ВГ „Зора-Зорничка“ от Хасково. Календарната година завърши с онлайн игра за занещи природолюбители, която се организира във Фейсбук страницата „Приатели на годината“, като с томбола беше изтеглен и награден един от отговорилите на всички въпроси- ученик от ОУ „Хр.Смирненски“- Хасково.

Младежки екоklub „Приатели на природата“: На 22.05.2018г. към РИОСВ- Хасково бе създаден младежки екоklub „Приатели на природата“, като своите дейности младите природолюбители стартираха с образователна инициатива на Международния ден на биологичното разнообразие- 22 май. По повод Деня на околната среда- 5 юни посадиха 3 дръвчета в ДГ "Звънче"- Хасково. А по време на инициативата "Забавно лято" взеха активно участие в провеждането на екоигрите с малките участници. Доброволците помогнаха при подреждането и откриването на фотоизложбата, посветена на инициативата "Да изчистим България заедно", включиха се и с почистване на терен в града. Представители от екоklubа участваха и в инициативата "Стара хартия за нови книги", която се проведе на 15.09 в Хасково. Момчетата от екоklubа взеха участие във велопохода в Хасково по повод ЕСМ, след което помогнаха при раздаването на осигурените от Екоинспекцията малки подаръци на участниците. Младите хора активно се включиха и в инициативата „Нов живот за отпадъците“ по повод ЕСНО с подреждане и откриване на благотворителната изложба. Доброволецът и отговорник на екоklubа Стефан Айвазов беше отличен с националния приз „Доброволец на годината“ в раздел „Околна среда“ на Фондация „Астика“, както и с 5 грамоти и отличия за различни доброволчески дейности, свързани с опазването на околната среда.

5. Административно – наказателна отговорност и принудителни административни мерки.

През отчетната година експертите при РИОСВ-Хасково са съставили 64 акта за нарушения на екологичното законодателство. Броят на издадените от директора на РИОСВ НП е 66 бр. От общия брой НП, издадени през 2018 г., 8 бр. са за АУАН от 2017 год.

През 2018 г. с 38 НП е наложено административно наказание „глоба“ на обща стойност 13 850 лв., а с 28 НП - „имуществена санкция“ на стойност 80 100 лв.

Санкционната дейност за 2018г. по компоненти е следната:

- по ЗООС е съставен 1 акт и издадени 2 НП;
- по ЗЧАВ е съставен 1 акта и издадено 1 НП;
- по ЗВ са съставени 17 акта и издадени 15 НП;
- по ЗУО са съставени 8 акта и издадени 14 НП;
- по ЗБР са съставени 36 акта и издадени 32 НП;
- по ЗЗВВХВС е съставен 1 акт и издадени 2 НП.

Наложени са и са влезли в сила **3 бр.** принудителни административни мерки, както следва:

1 бр. ПАМ по ЗООС на „Фиоре Ер Енд Джи“ ЕООД, Хасково, млекопреработвателно предприятие в с.Железник, общ.Черноочене чрез принудително извеждане от експлоатация и пломбиране на оборудване и съоръжения, поради възникналата непосредствена опасност за замърсяване и увреждане на околната среда и увреждане на човешкото здраве и за преустановяване на административни нарушения, свързани с опазване на околната среда и отстраняване на вредните последици от тези нарушения.

1 бр. ПАМ по Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси на „Хоросан-95“ ООД гр. Тополовград чрез спиране на производството и пускането на пазара на калциев хидроксид, който се произвежда от дружеството.

1 бр. ПАМ по Закона за управление на отпадъците (ЗУО) на „Мит и Ко“ ЕООД, Пловдив чрез спирането на дейности по транспортиране на отпадъци до площадки на „Биопоника Агра“ООД, разположени в поземлени имоти с номера ПИ № 153029, 153028, 153027, м.,„Кърчето, с.Крепост“, общ.Димитровград, с обща площ 10500 кв.м, вписани като площадки с № 2 и № 3 в Регистрационния документ № 14-РД-126-01 от 10.07.2015 г. на дружеството.

Събраните суми от глоби и санкции за 2018 год. са 65 900 лв. Предадените за събиране суми към НАП за 2018 год. са 29 900 лв.

V. ПРОЕКТИ/ОБЕКТИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

От 2018г. РИОСВ-Хасково изпълнява проект №BG16M1OP002-3.007-0004 Подобряване на природозащитното състояние на природни местообитания 9530* Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор и 91AA Източни гори от космат дъб на територията на защитена зона BG 0001031„Родопи Средни“, попадащи в поддържани резервати „Женда“ и „Борака“ по Процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ №BG16M1OP002-3.007 „Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Натура 2000, попадащи в национални паркове, природни паркове и поддържани резервати" от Оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г."

Основни цели на проектното предложение са:

1. Подобряване на природозащитното състояние на горски природни местообитания 9530* субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор и 91AA Източни гори от космат дъб на територията на защитена зона BG 0001031„Родопи Средни“, попадащи в поддържан резерват „Борака".
2. Подобряване на природозащитното състояние на горско природно местообитание 9530* субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор на територията на защитена зона BG 0001031„Родопи Средни“, попадащо в поддържан резерват „Женда“.

Специфични цели:

1. Възстановяване на площи от местообитание 9530* Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор на територията на защитена зона BG 0001031„Родопи Средни“ в поддържани резервати "Женда" и " Борака"
2. Намаляване на вероятността от загуба на площи от местообитание 9530* Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор на територията на

защитена зона BG 0001031 „Родопи Средни“ в поддържани резервати "Женда" и "Борака" чрез предприемане на противопожарни дейности.

3. Популяризиране и повишаване на обществената ангажираност по проблемите с опазване на консервационно значимите хабитати от национална и европейска значимост.

Основни дейности по проекта:

1. Обследване на площите в ПР „Женда“ и предприемане на мерки за борба с Боровата процесия.

2. Обследване на площите в ПР „Борака“ и мероприятия за възстановяване на местообитание 9530* „Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор“.

3. Подравняване на земен път и поставяне на бариери на ПР "Женда", подравняване на земен път, поставяне на бариери и създаване на минерализовани ивици по границата на ПР „Борака“.

4. Подобряване природозащитното състояние на местообитание 9530*, чрез оборудване на противопожарни депа в близост до ПР "Женда" и ПР "Борака".

5. Поставяне на фотокапани в ПР „Женда“ и ПР „Борака“.

6. Изготвяне на проектно предложение, вкл. анализи и проучвания, необходими за написване и планиране на проектното предложение – експерти от инспекцията.

7. Организация и управление на проекта.

8. Дейности по информация и комуникация

9. Поставяне на бариери на подходите към поддържан резерват „Борака“

Очаквани резултати: Успешното реализиране на проекта ще подпомогне пряко изпълнението на специфична цел "Подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания от мрежата "НАТУРА 2000" на Приоритетна ос 3 на ОПОС 2014-2020 чрез реализиране на дейности насочени към подобряване природозащитното състояние на природно местообитание 9530* Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор на територията на защитена зона BG 0001031 „Родопи Средни“. Чрез постигане на заложените специфични цели 1 и 2, ще се подобрят условията в природно местообитание 9530*, което ще окаже положително влияние върху структурата и функциите на горския хабитат и ще подпомогне пряко изпълнението на мярка 43 от Националната приоритетна рамка за действие. Успешното реализиране на специфичните цели ще доведе до възстановяване на местообитание 9530* и ограничаване на вероятността от загуба на площи от местообитанието вследствие възникването на пожари.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Положителни констатации и проблеми:

Въздух:

През 2018г. не са установени нарушения на нормативните изисквания при проверките за контрол и управление на веществата, нарушаващи озоновия слой и при ползвателите на флуорсъдържащи парникови газове. Забелязва се тенденция за замяна на озоноразрушаващите вещества в хладилните и климатични инсталации с флуорирани парникови газове.

При оценката на всички представени годишни доклади на оператори, извършващи собствени непрекъснати измервания не са констатирани превишения на нормите за допустими емисии на контролираните замърсители.

При извършените контролни измервания на промишлени източници на шум през 2018г. не са регистрирани нива, превишаващи граничните стойности за шум.

😊 През 2018г. в АИС „Раковски“, гр. Димитровград са регистрирани 5 превишения на средночасовата норма и 1 превишение на средноденонощната норма по показател серен диоксид, които са по-малко от нормативно допустимите съответно 24 и 3 броя за една календарна година.

😊 През 2018г и за трите града измерените средногодишни концентрации на ФПЧ_{10} са по-малки от средногодишна норма от $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

😞 Броят на регистрираните превишения на средноденонощната норма от $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ все още е по-голям от допустимия за Хасково и Кърджали.

😊 В Димитровград за пръв път през 2018г. и регистрираните превишения на средноденонощната норма от $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ са в рамките на допустимия брой от 35 бр./г.

😞 В пунктовете за мониторинг на КАВ в град Хасково и град Кърджали и през 2018г. продължава регистрирането на наднормено съдържание на ПАВ, което се дължи на непълното изгаряне на различни видове горива.

Води:

😊 В края на 2017 г. са извършени поредица ремонтни и възстановителни дейности на съоръженията към аеробното стъпало на ПСОВ на „Каменица“ АД, Пивоварен завод гр. Хасково и тя е поета за експлоатация от фирма „Хидролиа“ АД, гр. София. През 2018 г. не са констатирани превишения на ИЕО при извършения собствен мониторинг. При една от извършените от РИОСВ – Хасково проверки е наложена еднократна санкция в размер на 30 лв. за констатирано минимално превишение по показател фосфати.

😞 При извършените проверки на „Неохим“ АД, Димитровград и през 2018 г. бяха регистрирани превишения на ИЕО в КР, за които на дружеството са съставени 2 акта и една текуща санкция.

😊 Както контролният, така и собственият мониторинг на ГПСОВ – Хасково, ГПСОВ – Свиленград, ГПСОВ – Кърджали и ГПСОВ – Момчилград сочат добро състояние на пречиствателните съоръжения и постигнат висок пречиствателен ефект.

😊 След проверки по постъпили сигнали за замърсяване на водни течения от дейността на животновъдни обекти са дадени предписания за преминаване на сухо почистване и премахване на заустващите тръби и е прекратено изпускането на отпадъчни води от измиване на помещенията на 4 кравеферми.

😞 Проблеми се установяват при въведените в експлоатация преди няколко години малки ПСОВ за битови води. При извършените проверки е констатирано че, не работят ПСОВ - с. Прогрес, общ. Момчилград и ПСОВ – с. Бисер, общ. Харманли. Предприеманите от РИОСВ - Хасково мерки спрямо собствениците на съоръженията засега са без резултат.

😊 След като към края на 2017 г., въз основа на извършена проверка по сигнал, на Фабрика за каучукови изделия на „Теклас - България“ АД, гр. Кърджали е съставен акт по ЗВ и са дадени 5 предписания за отстраняване на констатирани нарушения, от дружеството е осигурено финансиране в размер на 902 700 евро за разширение и реконструкция на ПСОВ в началото на 2018г. Извършените през годината проверки показаха превишение на ИЕО в разрешителното за заустване, за което е наложена текуща санкция в размер на 2039 лв., съставен е акт по ЗВ и издадено НП в размер на 2 000 лв. След изпълнената реконструкция и разширение на ПСОВ от м. октомври 2018 г. наднорменото замърсяване е прекратено и текущата санкция на обекта е отменена.

😞 Редица предприятия от хранително - вкусовата промишленост (винарни, мандри, ракиени казани) продължават да изпускат отпадъчни води, съдържащи наднормени концентрации на

замърсяващи вещества. Израдените пречиствателни съоръжения за формираните от дейността им води са остарели и/или неподходящи и недобре поддържани за постигане на ефективно пречистване на водите.

Управление на отпадъците:

Проблеми:

- Съхраняват се значителни количества негодни за употреба препарати за растителна защита, които няма къде да бъдат обезвредени и представляват потенциален риск за замърсяване на околната среда.
- Липсата на съоръжение за предварително третиране на отпадъците постъпващи за обезвреждане на “Регионален център за управление на отпадъците – Кърджали”.
- През 2018 г. не бе осигурено финансиране на проекта за закриване и рекултивация на старото общинско депо на община Любимец.

Все още няма решение за финансиране изграждането на втора клетка на “Регионален център за управление на отпадъците – Кърджали” и предепонирането на битовите отпадъци, натрупани на временната площадка за периода 2008-2016г. от общините Кирково, Джебел, Крумовград, Момчилград, Черноочене, Кърджали и Ардино поради забавеното с години, изпълнение на проекта за изграждане на “Регионален център за управление на отпадъците – Кърджали”.

Неизграждането и на претоварни станции поражда сериозни проблеми в общините, които депонират отпадъците си в РЦУО - Кърджали и води до регистрирането на новообразувани нерегламентирани сметища, използвани като претоварни станции на територията на тези общини.

Въпреки поредицата от предприети административно-наказателни мерки не е възможно да бъдат прекратени нерегламентирани дейности с ИУМПС от някои лица.

Неконтролираното изхвърляне на битови и строителни отпадъци от граждани и фирми води до формиране на нерегламентирани сметища, главно на входовете и изходите на населените места и замърсяване на зелените площи в самите населени места.

Изградените сепариращи инсталации на регионалните депа за неопасни отпадъци в гр. Харманли и с.Гарваново, общ. Хасково доведоха до намаляване на количеството депонирани отпадъци и увеличаване на количествата на оползотворимите отпадъци.

През изминалата година бяха предприети мерки за събиране на дължимите отчисления за депониране на отпадъци по чл.60 и чл.64 от ЗУО от Общините, които не внасят дължимите вноски изцяло и в срок. Общо през 2018 г. по банковата сметката за чужди средства на РИОСВ-Хасково са постъпили 379 057,25 лева във връзка със съставени актове за публично държавно вземане по реда на чл.166 от ДОПК или покани за доброволно внасяне на дължимите суми.

Информационно- образователни дейности:

Реализирани са всички планирани инициативи по повод празниците на природата през годината. С голям интерес се ползват Регионалният ученически фотоконкурс по повод деня на земята и Фейсбук страницата за информационно- образователни дейности „Приятел на природата“. РИОСВ- Хасково редовно организира съвместни екоинициативи и поддържа тесни връзки с екоклуба към Обединени ученически обществения- Хасково, както и с голяма част от училищата и детските градини в Хасково и региона. С организирането на най-мощни екопразници през годината се включиха Общините Кърджали и Ивайловград. Новините, свързани с контролната и информационно-образователните дейности в инспекцията, редовно се отразяват от регионалните медии.

VII. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1. Защитени територии

№	Категория и наименование на защитената територия	землище	площ в ха	стопанисваща организация
ОБЛАСТ ХАСКОВО				
1. Община Хасково				
1	ПЗ "Паламудче"	с. Узунджово	29,5	ТП ДГС - Хасково
2	ПЗ "Находище на снежно кокиче"	с. Гарваново	10,4	Община Хасково
3	ПЗ "Боаза" /Пролома/	с. Гарваново	0,3	общ. Хасково
4	ЗМ "Злато поле"	с. Нова надежда, с. Злато поле, с. Райново	84,8	общ. Хасково, общ. Димитровград
2. Община Димитровград				
	ЗМ "Злато поле"	с. Нова надежда, с. Злато поле, с. Райново	84,8	общ. Хасково, общ. Димитровград
5	ЗМ "Нощувка на малък корморан"	гр. Димитровград, с. Радицево	128,239	общ. Димитровград, ТП ДГС - Хасково
6	ЗМ "Пропадналото блато "	с. Голямо Асеново, общ. Димитровград и с. Бял Извор, общ. Опан	27,294	общ. Димитровград, обл. Хасково и Общ. Опан, обл. Стара Загора
3. Община Минарални бани				
7	ПР "Борака"	с. Сърница	11,1	РИОСВ-Хасково
8	ПЗ "Орлова скала"	с. Сърница	1,5	Община Минарални бани
9	ПЗ "Пробития камък"	с. Сърница	1	Община Минарални бани
10	ПЗ "Находище на момина сълза и божур" местност Дренака	с. Спахиево	3	Община Минарални бани
11	ПЗ "Изправения камък" - Олу дере (Дикилитуш)	с. Сърница	0,2	Община Минарални бани
12	ЗМ "Аида"	с. Спахиево	3,5	Община Минарални бани
13	ПЗ "Огледната скала"	с. Горно брястово	1,5	Община Минарални бани
4. Стамболово				
14	ПЗ "Шейтан кюпрю" - родопски силивряк	с. Рабово	0,5	ДЛ-Хасково
15	ЗМ „Находище на тракийски клин“	с. Воденци	13,67	Община Стамболово
16	ПЗ "Скални ниши" - Меден камък (Кован кая)	с. Долно черковище	1,5	ДЛ-Хасково
17	ЗМ "Големия сипей"	с. Рабово, с. Бял кладенец, Светослав	653,9	ДЛ-Хасково
5. Община Харманли				
18	ЗМ "Дефилето"	гр. Харманли	1273,2	ТП ДГС - Харманли, община Харманли
19	ПЗ "Сазлъка" (находище на блатно кокиче)	с. Бисер	10	ТП ДГС - Харманли
20	ЗМ "Бакърлия"	с. Иерусалимово, с. Изворово	387,15	ТП ДГС - Харманли
21	ЗМ „Находище на Жлезист лопен“	с. Браница	5	Община Харманли
22	ПЗ "Долмен"	с. Остър камък	0,1	Община Харманли
23	ПЗ "Водопад Корудере"	гр. Харманли	0,4	ТП ДГС - Харманли
24	ПЗ Хайдушката дупка	с. Дрипчево	0,5	ТП ДГС - Харманли
25	ПЗ "Кюмюрлука"	гр. Харманли	0,4	ТП ДГС - Харманли
6. Община Маджарово				
26	ЗМ "Патронка"	гр. Маджарово, с. Бориславци	180	ТП ДГС - Маджарово

27	ПЗ "Гнездово находище на редки и застрашени от изчезване дневни грабливи птици" - в мест. Кован кая - с. Горно поле	с. Горно поле	78,9	ТП ДГС - Маджарово
28	ЗМ "Гюргена"	с. Габерово	72,4	ТП ДГС - Маджарово
29	ЗМ "Момина скала"	гр. Маджарово, с. Бряговец	782,03	ТП ДГС - Маджарово, ТП ДГС - Крумовград
30	ЗМ "Черната скала"	с. Тополово, с. Румелия, с. Горен Главанак, с. Горно поле	893,7	ТП ДГС - Маджарово
7. Община Свиленград				
31	ЗМ Находище на наделенолистно великденче	с. Щит	35,88	ТП ДГС - Свиленград, общ. Свиленград
32	ЗМ - Лозенски път (находище на блатно кокиче)	гр. Свиленград	31,99	общ. Свиленград
33	ПЗ - Дервишка могила	с. Дервишка могила	33	ТП ДГС - Свиленград, общ. Свиленград
34	ПЗ - Находище на див божур	с. Костур	0,5	общ. Свиленград
35	ПЗ - Калето	с. Мезек	5	ТП ДГС - Свиленград, общ. Свиленград
8. Община Любимец				
36	ЗМ - "Долната ова"	гр. Любимец	20	частни земеделски земи
37	ПЗ - "Глухите камъни"	с. Вълче поле	2	ТП ДГС-Свиленград
38	ПЗ - "Меден камък" (Кован кая)	с. Вълче поле	1	ТП ДГС-Свиленград
39	ПЗ - "Птичи камък"	с. Вълче поле	1	ТП ДГС-Свиленград
	ЗМ "Бакърлия"	с. Иерусалимово, с. Изворово	387,15	ТП ДГС-Свиленград
9. Община Ивайловград				
40	ЗМ - "Дупката"	гр. Ивайловград	6,5	ТП ДГС - Ивайловград
41	ЗМ - "Ликана"	с. Свирачи	3	ТП ДГС - Ивайловград
42	ЗМ "Меандри на Бяла река"	с. Железари, с. Меден Бук	1531,98	ТП ДГС - Ивайловград
43	ЗМ "Хамбар дере"	с. Казак, с. Бял градец	101,1	ТП ДГС - Ивайловград
44	ЗМ „Находище на Триделнолистен ериолобус- Ливадите" пи 416	с. Белополяне	22,203	Община Ивайловград
45	ЗМ „Находище на Триделнолистен ериолобус- Даневата чешма"	с. Белополяне	2	Община Ивайловград
46	ПЗ "Находище на градински чай" до р. Марешница	с. Горноселци	10	ТП ДГС - Ивайловград
47	ПЗ "Находище на градински чай" до р. Луда река	с. Горно луково	80	ТП ДГС - Ивайловград
48	ПЗ "Находище на божур" мест. Халка баир (вр. Победа)	с. Железино	15	ТП ДГС - Ивайловград
49	ПЗ "Находище на божур" с. Хухла	с. Хухла	0,5	ТП ДГС - Ивайловград
50	ПЗ "Пещера" мест. Коджа кае	с. Белополяне	0,8	ТП ДГС - Ивайловград
51	ПЗ "Находище на снежно кокиче" мест. Петков баир	гр. Ивайловград	0,1	ТП ДГС – Ивайловград

10. Община Тополовград				
52	ЗМ Ждрелото на р. Тунджа	с.Българска поляна	11,728	ДЛС Тополовград
53	ЗМ Находище на жезист лопен с. Българска поляна	с.Радовец	808,7	ДЛС Тополовград
54	ПЗ Бръснарския стол	гр.Тополовград	5	ДЛС Тополовград
55	ПЗ Държавна гора около м- ра Света Троица с. Устем	с.Устрем, с.Мрамор	120,448	ДЛС Тополовград
56	ПЗ Караколювата дупка	с.Устрем, с.Мрамор	6,553	ДЛС Тополовград
Област Кърджали				
1. Община Кърджали				
57	ПЗ "Каменните гъби"	с. Бели пласт	3	ТП ДЛС - Женда
58	ПЗ "Скални гъби" (Каменната сватба)	с. Зимзелен	5	ТП ДЛС - Женда
59	ПЗ "Находище на родопски силивряк"	с. Прилепци (Крайно село)	3,4	ТП ДЛС - Женда
60	ПЗ "Находище на родопска горска майка"	с. Перперек	1,7	ТП ДЛС - Женда
61	ПЗ "Реджеб тарла"	с. Чилик	0,1	ТП ДЛС - Женда
62	ПЗ "Скален прозорец"	с. Костино	0,2	ТП ДЛС - Женда
63	ЗМ "Находище на венерин косъм" - река Кьошдере	гр. Кърджали	1,5	общ. Кърджали
64	ЗМ "Юмрук скала"	с. Калоянци	346	ТП ДЛС - Женда
65	ЗМ "Средна Арда"	с. Звезделина, с. Висока поляна	420	ТП ДЛС - Женда
2. Община Черноочене				
66	Поддържан резерват "Женда" (Къзъл Черпа)	с. Женда	39,9	ТП ДЛС - Женда
67	ЗМ "Боровете"	с. Женда	25,1	ТП ДЛС - Женда
68	ПЗ "Елата" м. Келевия дренак	с. Женда	0,5	ТП ДЛС - Женда
69	ПЗ "Находище на ела"	с. Мурга	11,3	ТП ДЛС - Женда
3. Община Кирково				
70	ПЗ "Гъбата"	с. Дедец	0,02	общ. Кирково
71	ПЗ "Лъвът"	с. Бенковски	0,03	общ. Кирково
72	ЗМ „Находище на Провански салеп- с.Априлци"	с. Априлци	0,56	общ. Кирково
73	ЗМ „Находище на Провански салеп- с.Лозенградци"	с. Лозенградци	7,07	ТП ДГС - Кирково
74	ЗМ „Ултрабазични скали с пионерна тревна растителност"	с. Чичево, с. Крилатица	125,12	ТП ДГС - Кирково
75	ЗМ "Гюмюрджински снежник"	с. Долно Къпиново, с. Горно Къпиново, с. Чакаларово, с. Кремен, с. Шумнатица	1926,4	ТП ДГС - Кирково
4. Община Джебел				
76	Поддържан резерват "Чамлъка"	с. Албанци	5,4	МОСВ, РИОСВ-Хасково
77	ЗМ "Вековните борове"	с. Албанци	77	ТП ДГС Момчилград
78	ПЗ "Скални образувания" мест. Калето	с. Устрен	22,4	ТП ДГС - Момчилград
5. Община Момчилград				
79	Поддържан резерват "Боровец"	с. Равен	35,9	РИОСВ-Хасково

80	ЗМ Равен (биша буферна зона на ПР Боровец)	с. Равен	20,8	ТП ДГС - Момчилград
81	ПЗ "Вкаменената гора"	с. Равен (с. Биволяне)	7,5	ТП ДГС - Момчилград
6. Община Крумовград				
82	Резерват "Вълчи дол"	с. Студен кладенец, с. Бойник, с. Стари чал	776,24	РИОСВ-Хасково
83	Природна забележителност "Водопада"	с. Джанка	0,2	ТП ДГС-Крумовград
84	ПЗ "Душан"	с. Красио	0,1	ТП ДГС-Крумовград
85	ПЗ "Мандрата"	с. Чал	0,2	ТП ДГС-Крумовград
86	ПЗ "Буреще"	с. Падало	0,2	ТП ДГС-Крумовград
87	ПЗ "Находище на градински чай"	с. Кандилка	1,7	ТП ДГС-Крумовград
88	ПЗ "Находище на градински чай" м. Дайма	с. Сърнак	15	ТП ДГС-Крумовград
89	ПЗ "Шестте пещери" в мест. Моста	с. Орешари	0,1	ТП ДГС-Крумовград
90	Защитена местност "Орешари"	с. Орешари	55	ТП ДГС-Крумовград, общ. Крумовград
91	ЗМ "Рибино"	с. Рибино, с. Самовила	66,3	ТП ДГС-Крумовград общ. Крумовград
92	ЗМ "Находище на родопски лопен"	с. Горни Юруци	7,97	Община Крумовград
93	ЗМ "Находище на Дървовидна леска"	с. Перуника	30,038	Община Крумовград

Приложение 2. Защитени зони

СПИСЪК на защитените зони на територията на РИОСВ-Хасково (Хасковска и Кърджалийска области)					
№	Наименование	код	Заповед за обявяване	Площ в ha	Статут
Защитени зони за опазване на дивите птици					
1	Крумовица	BG0002012	№РД-765/28.10.2008г.	11196.42	
2	Студен каладенец	BG0002013	№РД-766/28.10.2008г.	15995.61	
3	Маджарово	BG0002014	№РД-787/25.10.2008г.	3550.23	
4	Бяла река	BG0002019	№РД-575/08.09.2008г.	44623.98	
5	Радинчево	BG0002020	№РД-783/29.10.2008г.	5786.05	
6	Сакар	BG0002021	№РД-758/19.08.2010г.	125707.13	
7	Мост Арда	BG0002071	№РД-784/29.10.2008г.	15022.48	
8	Добростан	BG0002073	№РД-528/26.05.2010г.	83615.52	
9	Марица-Първомай	BG0002081	№РД-909/11.12.2008г.	11505.23	
10	Харманлийска река	BG0002092	№РД-843/17.11.2008г.	4889	
11	Злато поле	BG0002103	№РД-771/28.10.2008г.	409.11	

12	Язовир Ивайловград	BG0002106	№РД-845/17.11.2008г.	19658.25	
Защитени зони за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна					
1	Сакар	BG0000212		13118.21	Приета от Министерски съвет с Решение №661/16.10.2007г
2	Ждрелото на река Тунджа	BG0000217		7856.99	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
3	Меричлерска река	BG0000287		509.90	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
4	Река Съзлияка	BG0000425		991.77	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
5	Банска река	BG0000434		77.30	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
6	Река Каяклийка	BG0000435		71.40	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
7	Река Мартинка	BG0000442		722.68	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
8	Река Марица	BG0000578		14693.10	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
9	Родопи Средни	BG0001031		154845.53	Приета от Министерски съвет с Решение №661/16.10.2007г.
10	Родопи Източни	BG0001032		217352.95	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г
11	Остър камък	BG0001034		15994.31	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г
12	Река Тунджа 2	BG0000195		5953,32	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г
13	Дервишки възвишения 1	BG0000218		38696,50	Приета от Министерски съвет с Решение №802/04.12.2007г

Приложение 3. Вековни дървета

№	Област	Община	Вековно дърво	Землище	№ в ДР	Заповед	Собственост	Възраст
---	--------	--------	---------------	---------	--------	---------	-------------	---------

1	Хасково	Хасково	Летен дъб	с. Корен, в двора на основното училище	1298	№284/10 .04.1981 г.	Община Хасково	500
2	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, в двора на училището	1365	№408/07 .05.1982 г.	Община Хасково	160
3	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, в двора на училището	1366	№408/07 .05.1982 г.	Община Хасково	180
4	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, в двора на училището	1367	№408/07 .05.1982 г.	Община Хасково	150
5	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, извън двора на училището	1368	№408/07 .05.1982 г.	Община Хасково	180
6	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, извън двора на училището	1369	№408/07 .05.1982 г.	Община Хасково	150
7	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, извън двора на училището	1370	№408/07 .05.1982 г.	Община Хасково	160
8	Хасково	Хасково	Летен дъб	с. Елена, м. "Кабалъка" до водохващането на селото	1372	№408/07 .05.1982 г.	Община Хасково	200
9	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник, в регулационния план	2101	№РД- 57/24.01. 2013г.	Община Хасково	280
10	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник, в регулационния план	2102	№РД- 57/24.01. 2013г.	Община Хасково	280
11	Хасково	Хасково	Цер/Благун	с.Книжовник, в регулационния план	2103	№РД- 57/24.01. 2013г.	Община Хасково	220
12	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 119	2104	№РД- 57/24.01. 2013г.	Имот №119, общ.частно	310
13	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 119	2105	№РД- 57/24.01. 2013г.	Имот №119, общ.частно	370
14	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 119	2106	№РД- 57/24.01. 2013г.	Имот №119, общ.частно	280
15	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник имот № 119	2107	№РД- 57/24.01. 2013г.	Имот №119, общ.частно	250
16	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник имот № 119	2108	№РД- 57/24.01. 2013г.	Имот №119, общ.частно	320
17	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 119	2109	№РД- 57/24.01. 2013г.	Имот №119, общ.частно	250
18	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник имот № 119	2110	№РД- 57/24.01. 2013г.	Имот №119, общ.частно	250
19	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 119	2111	№РД- 57/24.01. 2013г.	Имот №119, общ.частно	280
20	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник имот № 119	2112	№РД- 57/24.01. 2013г.	Имот №119, общ.частно	370
21	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 138	2113	№РД- 57/24.01.	Имот №119, общ.частно	310

						2013г.		
22	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 138	2114	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №138, общ.частно	340
23	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 138	2115	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №138, общ.частно	230
24	Хасково	Хасково	4 бр. цер и 1 бр. блугун	с.Книжовник имот № 138	2116	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №138, общ.частно	170
25	Хасково	Хасково	2 бр. цер	с.Книжовник имот № 138	2117	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №138, общ.частно	210
26	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 138	2118	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №138, общ.частно	270
27	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник имот № 138	2119	№РД-57/24.01.2013г.	Имот №138, общ.частно	340
28	Хасково	Хасково	Благун	с. Гарваново	1532	№899/17.08.1983 г.	Община Хасково	250
29	Хасково	Хасково	Летен дъб	с. Конуш, м."Стара река"	1297	№284/10.04.1981 г.	Частен имот	200
30	Хасково	Хасково	Полски бряст	гр.Хасково	2160	№РД-40/22.01.2018г	Община Хасково	200
31	Хасково	Тополовград	10бр. Ясен	с.Каменна река		№1301/5.05.1974г	ТП ДЛС Тополовград	
32	Хасково	Харманли	Цер	с. Върбово, кантона пред двора	406	№2592/13.10.1961г.	ТП ДГС Маджарово	220
33	Хасково	Харманли	Бяла топола	с. Доситеево, м."Чобан гьол"	426	№2592/13.10.1961г.	ТП ДГС Маджарово	190
34	Хасково	Харманли	Бряст	гр. Харманли, м."Петте караача"	414	№2592/13.10.1961г.	ОПУ Хасково	150
35	Хасково	Харманли	Бряст	гр. Харманли, м."Петте караача"	415	№2592/13.10.1961г.	ОПУ Хасково	150
36	Хасково	Харманли	Бряст	гр. Харманли, м."Петте караача"	416	№2592/13.10.1961г.	ОПУ Хасково	150
37	Хасково	Харманли	Бряст	гр. Харманли, м."Петте караача"	417	№2592/13.10.1961г.	ОПУ Хасково	150
38	Хасково	Харманли	Полски ясен	с. Бисер,м."Герганина чешма"	875	№511/24.02.1976г	Община Харманли	150
39	Хасково	Харманли	Летен дъб	с. Бисер,м."Герганина чешма"	876	№511/24.02.1976г	Община Харманли	220
40	Хасково	Харманли	Бяла топола	с. Бисер,м."Сюютлика"	877	№511/24.02.1976г	Община Харманли	300
41	Хасково	Харманли	Летен дъб	с. Черна могила,м."Вирето"	878	№511/24.02.1976г	Община Харманли	250
42	Хасково	Харманли	Летен дъб	с.Българин, до помпената станция	976	№342/04.07.1978г	Община Харманли	

64	Хасково	Харманли	Цер	с. Остър камък, в регулацията до дерето	1558	№1139/1 2.11.198 3 г.	Община Харманли	450
65	Хасково	Харманли	Полски ясен	с. Браница, в ливадата до стопанския двор	1570	№1139/1 2.11.198 3 г.	Община Харманли	120
66	Хасково	Харманли	Летен дъб	с.Иваново, м."Тръчковия тъпан"	1776	№197/11 .03.1987 г.	Община Харманли	430
67	Хасково	Харманли	Цер	с.Иваново, южно по пътя за Маджарово	1765	№197/11 .03.1987 г.	Частен имот	230
68	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли	2098	№РД- 845/12.1 1.2012г.	имот № 77181.27.43 3	400
69	Хасково	Харманли	Космат дъб	с.Черепово	105	№РД- 725/28.1 1.2018г.	Община Харманли	350
70	Хасково	Харманли	Дръжкоцветен дъб	с. Остър камък	2138	№РД- 897/24.1 1.2014г.	Община Харманли	450
71	Хасково	Харманли	Бряст	с. Изворово	1555	№1139/1 2.11.198 3 г.	Община Харманли	200
72	Хасково	Димитровград	Благун	гр.Димитровград	2131	№РД- 879/25.1 1.2013г.	имот № 21052.1011. 4	300
73	Хасково	Димитровград	Благун	гр.Димитровград	2132	№РД- 879/25.1 1.2013г.	имот № 21052.1011. 4	370
74	Хасково	Димитровград	Благун	гр.Димитровград	2133	№РД- 879/25.1 1.2013г.	имот № 21052.1011. 4	280
75	Хасково	Димитровград	Летен дъб	гр.Димитровград, зад общината	2055	№РД- 639/26.0 9.2008г.	Община Димитровград	150
76	Хасково	Димитровград	Летен дъб /12 бр./	с. Скобелово, м. "Параклиса"	674	№1301/0 5.05.197 4 г.	Община Димитровград	180
77	Хасково	Димитровград	Летен дъб	гр.Димитровград, кв.95, ул. "Захари Зограф" западно от бл. 26	2056	№РД- 639/26.0 9.2008г.	Община Димитровград	80
78	Хасково	Димитровград	Летен дъб	с.Бодрово, м."Над бента"	1311	№759/13 .08.1981 г.	Община Димитровград	330
79	Хасково	Димитровград	Летен дъб	гр.Димитровград, в района на ТЕЦ Марица 3	1409	№947/28 .10.1982 г.	ТЕЦ Марица 3	300
80	Хасково	Димитровград	Черна топола	гр.Димитровград, в разсадника на Нео титан	1502	№174/09 .03.1983 г.	"Нео титан" ООД	300
81	Хасково	Димитровград	Летен дъб	гр.Димитровград, на разклона за с.Добрич	1651	№1042/3 0.11.198 4 г.	Частен имот	230
82	Хасково	Димитровград	Летен дъб	с.Каснаково, м."Гробицата"	1864	№592/07 .08.1991 г.	Община Димитровград	360
83	Хасково	Минерални бани	Бял бор	с.Караманци, на юг от шосето Караманци-Хасково	672	№1301/0 5.05.197 4 г.	Община Димитровград	300

84	Хасково	Минерални бани	Група от вековни дървета(8бр.з имен дъб и 1 бр. цер)	с. Горно Брястово	1041	№446/09 .08.1978 г.	Община Минерални бани	150
85	Хасково	Маджарово	Летен дъб	с.Ефрем, м."Хорището"	405	№2592/1 3.10.1961 г.	Община Маджарово	350
86	Хасково	Маджарово	Летен дъб	с.Златоустово, югозападно от селото до пътя	1569	№1139/1 2.11.1983 г.	Община Маджарово	280
87	Хасково	Маджарово	Космат дъб	с.Горни главанак, югозападно до чешмата	1572	№1139/1 2.11.1983 г.	Община Маджарово	120
88	Хасково	Стамболово	Клен	с.Силен, м. "Джамията"	402	№2592/1 3.10.1961 г.	Община Стамболово	
89	Хасково	Стамболово	Група от 15 летни дъба	с.Жълти бряг, м."Дели юрч"	671	№1301/0 5.05.1974 г.	Община Стамболово	300
90	Хасково	Стамболово	Полски бляст	с.Царева поляна, на път III-1888, км2+800	1082	№216/05 .04.1979 г.	Община Стамболово	400
91	Хасково	Стамболово	Космат дъб	с. Стамболово, м."Карачалъка"	1397	№947/28 .10.1982 г.	Частен имот	250
92	Хасково	Стамболово	Благун	с. Стамболово, м."Карачалъка"	1398	№947/28 .10.1982 г.	Частен имот	250
93	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с. Долно Ботево, м."Сулучаир"	1565	№1139/1 2.11.1983 г.	Община Стамболово	350
94	Хасково	Стамболово	Цер	с.Гледка, м."Бахчите"	1400	№947/28 .10.1982 г.	Община Стамболово	300
95	Хасково	Стамболово	Благун	с.Стамболово, до стопанския двор м."Гробцето"	1403	№947/28 .10.1982 г.	Община Стамболово	150
96	Хасково	Стамболово	Благун	с.Стамболово, до стопанския двор м."Гробцето"	1404	№947/28 .10.1982 г.	Община Стамболово	150
97	Хасково	Стамболово	Благун	с.Стамболово, до стопанския двор м."Гробцето"	1405	№947/28 .10.1982 г.	Община Стамболово	150
98	Хасково	Стамболово	Благун	с.Стамболово, до стопанския двор м."Гробцето"	1406	№947/28 .10.1982 г.	Община Стамболово	150
99	Хасково	Стамболово	Полски ясен	с.Силен до училището	1559	№1139/1 2.11.1983 г.	Община Стамболово	250
100	Хасково	Стамболово	Полски ясен	с.Силен до училището	1560	№1139/1 2.11.1983 г.	Община Стамболово	150
101	Хасково	Стамболово	Цер	с.Маджари,западно от горната махала	1562	№1139/1 2.11.1983 г.	Община Стамболово	320
102	Хасково	Стамболово	Полски ясен	с.Долно Ботево, помпената станция	1564	№1139/1 2.11.1983 г.	Община Стамболово	210
103	Хасково	Стамболово	Благун	с. Стамболово, м."Чатал дере"	1399	№947/28 .10.1982 г.	Община Стамболово	300

104	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Силен,м."Трамтата"	1566	№1139/1 2.11.198 3 г.	Частен имот	300
105	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Поповец, северната част на селото, в м."Селското дере"	1573	№1139/1 2.11.198 3 г.	Община Стамболово	300
106	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Поповец, северната част на селото, в м."Селското дере"	1574	№1139/1 2.11.198 3 г.	Община Стамболово	260
107	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Поповец, северната част на селото, в м."Селското дере"	1575	№1139/1 2.11.198 3 г.	Община Стамболово	260
108	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Поповец, северната част на селото, в м."Селското дере"	1576	№1139/1 2.11.198 3 г.	Община Стамболово	200
109	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Поповец, северната част на селото, в м."Селското дере"	1577	№1139/1 2.11.198 3 г.	Община Стамболово	160
110	Хасково	Стамболово	Цер	с. Тънково, м."Търлака"	1649	№1042/3 0.11.198 4 г.	Община Стамболово	350
111	Хасково	Стамболово	Цер	с. Тънково, м."Търлака"	1650	№1042/3 0.11.198 4 г.	ДГС Хасково	220
112	Хасково	Стамболово	Цер	с.Стамболово, м."Доврука" до пречиствателната станция на Винарската изба	1831	№26/09. 01.1989 г.	Частен имот	430
113	Хасково	Стамболово	Полски ясен	с. Кладенец,м."Токмакли"	1563	№1139/1 2.11.198 3 г.	Община Стамболово	300
114	Хасково	Ивайловград	Група от вековни чинари	под стената на яз. Ивайловград, гр. Ивайловград	1037	№446/09 .08.1978 г.	ТП ДГС Ивайловград	100
115	Хасково	Ивайловград	Два чинара	м."Св.Константин и Елена", кв.Лъджа, гр. Ивайловград	1074	№216/05 .04.1979 г.	ТП ДГС Ивайловград	200
116	Хасково	Ивайловград	Триделнолист ериолобус	с. Белополяне		№947/28 .10.1982 г.	ТП ДГС Ивайловград	60
117	Хасково	Ивайловград	Триразделнолист ериолобус	с. Белополяне	1865	№592/07 .08.1991 г.	ТП ДГС Ивайловград	60
118	Хасково	Ивайловград	Секвоя	гр. Ивайловград		№1301/0 5.05.198 4 г.	ТП ДГС Ивайловград	100
119	Хасково	Ивайловград	Пролетна кумарка	пред кметството на с. Долно Луково	1866	№592/07 .08.1991 г.	Община Ивайловград	12
120	Хасково	Ивайловград	Цер	с. Железино	2126	№РД- 570/17.0 7.2013г.	Община Ивайловград	400
121	Хасково	Ивайловград	Цер	с. Железино	2127	№РД- 570/17.0 7.2013г.	Община Ивайловград	300
122	Хасково	Ивайловград	Цер	с. Горноселци	2139	№РД- 897/24.1 1.2014г.	Община Ивайловград имот с № 000036	300

123	Хасково	Свиленград	Летен дъб	с. Студена, на изхода от селото в лява от пътя	1860	№44/15.01.1991 г.	Община Свиленград	300
124	Хасково	Свиленград	Чинар	с. Мезек, м. "Чинар дере"	1551	№1138/12.11.1983 г.	ТП ДГС Свиленград	200
124	Хасково	Свиленград	Чинар	с. Мезек, м. "Чинар дере"	1552	№1138/12.11.1983 г.	ТП ДГС Свиленград	200
126	Хасково	Свиленград	3 броя Космат дъб	с.Младиново, край пътя за Свиленград	768	№715/12.03.1975 г.	Община Свиленград	100
127	Хасково	Симеоновград	Дръжкоцветен дъб	с. Константиново, близо до новостроящата се жп линия	2128	№РД-765/08.10.2013г.	имот № 11.73	350
128	Хасково	Симеоновград	Благун	с. Константиново	2129	№РД-765/08.10.2013г.	имот № 38368.0.114	330
129	Кърджали	Крумовград	Джел	с. Чукурите/с. Стражец/, в двора на сграда в селото	1221	№14/08.01.1981 г.	не установено	52
130	Кърджали	Крумовград	Конски кестен	с. Калайджиево, горната махала	1659	№543/23.05.1984 г.	не установено	180
131	Кърджали	Кирково	Бряст	с. Чакаларово, в двора на училището	718	№715/12.03.1975 г.	Община Кирково	200
132	Кърджали	Кирково	Зимен дъб	с. Бенковски, в двора на джамията	720	№715/12.03.1975 г.	Община Кирково	150
133	Кърджали	Кирково	Чинар	с.Фотиново	1077	№216/05.04.1979 г.	Община Кирково	300
134	Кърджали	Кирково	Зимен дъб	с. Медевци	1192	№384/17.06.1980 г.	Община Кирково	450
135	Кърджали	Кирково	Пърнар	с. Горна Каялоба	1306	№759/13.08.1981 г.	имот № 013211и013114	50
136	Кърджали	Кирково	Пърнар	с. Горна Каялоба	1307	№759/13.08.1981 г.	имот № 013211и013115	50
137	Кърджали	Кирково	Пърнар	с. Горна Каялоба	1308	№759/13.08.1981 г.	имот № 013211и013116	50
138	Кърджали	Джебел	Летен дъб	с. Мишевско, м. "Старите гробища"	1746	№197/11.03.1987 г.	Община Джебел	350
139	Кърджали	Джебел	Летен дъб	с. Телчарка, в двора на училището	1747	№197/11.03.1987 г.	Частен имот	305
140	Кърджали	Джебел	Цер	с. Плазище, м. "Старите гробища"	1748	№197/11.03.1987 г.	Община Джебел	200
141	Кърджали	Джебел	Благун	с. Софийци	2137	№РД-896/24.1.2014г.	имот с № 10157 Община Джебел	250
142	Кърджали	Черноочене	Бял бор	с. Пчеларово, черквата в долната махала	1643	№1042/30.11.1984 г.	Община Черноочене	550

143	Кърджали	Кърджали	Летен дъб	с. Гняздово, с координати X- 378997,9363, Y- 4612184,751	2149	№РД- 823/08.1 2.2015г.	имот с № 180187 Община Кърджали	300
-----	----------	----------	-----------	---	------	------------------------------	--	-----